

RAPPORT
Archeologisch bureau- en verkennend
veldonderzoek, door middel van boringen
Oude Grintweg te Oirschot

Opdrachtgever

BRO
Postbus 4
5280 AA Boxtel

ISSN 2214-5656

Projectnummer

Aeres Milieu projectnummer AM14206

Status rapport

Concept

Autorisatie

Opsteller rapport:	paraaf	datum
Drs. ing. N.J.W. van der Feest Drs. D. Hagens		29 september 2016
Redactie:	paraaf	datum
Drs. C.D.R. Cohen Stuart		29 september 2016
Vrijgave:	paraaf	datum
Ing. T.K.P.G. Thijssen		29 september 2016

Contactgegevens

Aeres Milieu B.V.
Postbus 1015
6040 KA ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
(f) 0475 – 321 967
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	3
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
1. INLEIDING	7
2. WERKWIJZE	9
2.1 Inleiding.....	9
2.2 Verkennend veldonderzoek d.m.v. boringen	9
3. BUREAUONDERZOEK	11
3.1 Landschappelijke situatie - geomorfologie.....	11
3.2 Landschappelijke situatie - bodem	12
3.3 Bewoningsgeschiedenis – historisch overzicht.....	12
3.4 Bewoningsgeschiedenis – archeologische waarden	13
3.5 Bewoningsgeschiedenis – historisch materiaal	15
4. VERWACHTINGSMODEL	17
5. VELDWERKZAAMHEDEN	19
5.1 Algemeen.....	19
5.2 Fysisch geografische beschrijving van de bodemopbouw.....	19
5.3 Interpretatie.....	20
5.4 Archeologische indicatoren.....	20
6. CONCLUSIE	21
6.1 Algemeen.....	21
6.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen.....	21
7. AANBEVELINGEN	23
LITERATUURLIJST	25

Bijlagen:

1	Topografische overzichtskaart
2	Situatietekening onderzoekslocatie met boorpunten
3	Overzicht IKAW met aanwezige onderzoeken, monumenten en waarnemingen
4	Overzicht gemeentelijke archeologische beleidskaart
5	Overzicht geomorfologische kaart
6	Overzicht bodemkaart
7	Overzicht AHN
8	Boorkernbeschrijvingen

SAMENVATTING

Op 3 september 2014 is door Aeres Milieu een archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd aan de Oude Grintweg te Oirschot. Het doel van het booronderzoek is de in het bureauonderzoek opgestelde specifieke verwachting te toetsen. Aan de hand van deze gegevens kunnen vervolgens adviezen over de aanwezige archeologische resten, of vervolgtraject worden opgesteld.

Op basis van de bekende gegevens omtrent archeologische waarden in het gebied en geografische ligging moet worden geconcludeerd dat voor het plangebied een middelhoge verwachting geldt voor vuursteenvindplaatsen uit het laat-paleolithicum en mesolithicum, een hoge verwachting voor zowel nederzettingen uit het neolithicum tot en met de bronstijd als voor nederzettingen uit de ijzertijd, de Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen en een middelhoge verwachting voor de periode late middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Het plangebied ligt in een relatief hooggelegen golvende dekzandvlakte. Hoewel de hoger gelegen dekzandruggen en –kopjes rondom het plangebied aantrekkelijker zullen zijn geweest, bevindt zich direct ten noordoosten van het plangebied een watervoorzienende locatie. Vanwege de relatief hoge ligging en de aanwezigheid van enkeerdgronden (plaggendek) met een conserverende werking is het plangebied een aantrekkelijke bewoningslocatie. Bovendien zijn in de omgeving, binnen dezelfde golvende dekzandvlakte, resten aangetroffen uit zowel de ijzertijd als uit de Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen.

Het plangebied ligt direct ten oosten van de Oude Grintweg, een noordelijke uitvalsweg vanuit de ten zuiden van het plangebied gelegen historische kern van Oirschot. Oostelijk van het plangebied bevindt zich het voormalige (vroeg)middeleeuwse gehucht Notel. Het plangebied is voor zover bekend sinds tenminste het begin van de 19^e eeuw in gebruik geweest als bouwland. Afgezien van enkele aan de Oude Grintweg gelegen boerderijen zijn geen historische nederzettingenstructuren bekend in de directe omgeving van het plangebied.

Op basis van het uitgevoerde booronderzoek kan worden gesteld dat de verwachte enkeerdgronden (esdek), zoals beschreven in het bureauonderzoek, aanwezig zijn. Onder deze cultuurlaag is echter geen podzol meer aanwezig. Deze is vermoedelijk, als gevolg van ploegwerkzaamheden opgenomen in het bovenliggende cultuurdek. Uitzondering hierop zijn boringen 1 en 5 waar restanten van een B-C overgang zijn aangetroffen. Hierdoor zullen zeer kwetsbare vindplaatsen uit de periode paleolithicum tot en met het neolithicum als gevolg van de verstoring van het oorspronkelijke bodemprofiel niet langer in-situ aanwezig zijn. Derhalve kan de archeologische verwachting voor deze periode worden bijgesteld naar laag. Alleen de diepere sporen zullen, indien aanwezig, bewaard zijn. Zeker gezien de beperkte verstoring in boring 1 en 5. De sporen van bewoning uit de latere, sedentaire perioden hebben een dieper bereik en kunnen zodoende nog intact zijn. Op basis van deze gegevens kan de verwachting voor het aantreffen van sporen uit de periode bronstijd tot en met de vroege middeleeuwen gehandhaafd blijven. Eventueel aanwezige resten uit de periode middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd hangen sterk samen met de kwaliteit en intactheid van het esdek. Gezien de intacte aard, met uitzondering van boring 1, van dit cultuurdek blijft ook de verwachting voor deze perioden gehandhaafd.

Het esdek fungeert als beschermende deken over het archeologisch interessante niveau en kent een conserverende werking voor eventueel aanwezige archeologische resten.

Gezien de diepte van het aangetroffen B-C niveau kan worden gesteld dat bodemverstoringen tot dit niveau niet als dreiging hoeven te worden gezien (circa 60 centimeter –mv). Echter kan het bevoegd gezag een bufferzone opnemen om eventueel aanwezige resten te beschermen tegen degradatie. Indien de voorgenomen ontwikkeling wel dieper rijkt dan is vervolgonderzoek noodzakelijk voorafgaand aan de bodemingrepen. Dit onderzoek dient bij voorkeur uitgevoerd te worden door middel van proefsleuven op basis van een nog op te stellen en goed te keuren Programma van Eisen (PvE).

Er kan in dit kader ook worden gedacht aan archeologie sparend bouwen, zo kan bijvoorbeeld het ophogen van het maaiveld een grotere marge voor de voorgenomen werkzaamheden opleveren

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectnummer	: AM14206
OM-nummer	: 62.876
Soort onderzoek	: Verkennend booronderzoek
Adres onderzoekslocatie	: Oude Grintweg te Oirschot
Toponiem	: Oude Grintweg
Gemeente	: Oirschot
Provincie	: Noord-Brabant
Kadastrale registratie	: Oirschot, sectie D, nummers 5434
Coördinaten	: centrum 149.806; 391.235
	NW: 149.778; 391.268
	NO: 149.834; 391.268
	ZW: 149.778; 391.196
	ZO: 149.834; 391.196
Oppervlakte	: circa 2.350 m ²
Huidig locatie gebruik	: Grasland en tuin
Aanleiding onderzoek	: Woningbouw
Opdrachtgever	: BRO
Bevoegde overheid	: Gemeente Oirschot
Opslag documentatie en materiaal	: Zuidhoven 9m te Roermond tot deponering bij provinciaal depot te 's-Hertogenbosch
Datum uitvoering	: 3 september 2014

1. INLEIDING

In opdracht van BRO heeft Aeres Milieu een archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek, d.m.v. boringen uitgevoerd op de locatie:

Adres onderzoekslocatie	: Oude Grintweg te Oirschot
Gemeente	: Oirschot
Oppervlakte	: circa 2.350 m ²
Huidig perceelsgebruik	: Grasland
Toekomstig perceelsgebruik	: Woningbouw

Dit archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de KNA 3.3. Het verkennend onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek naar de historie en bodemgesteldheid van de onderzoekslocatie. Aanvullend hierop is een verkennend veldonderzoek d.m.v. boringen op het perceel uitgevoerd. De werkzaamheden in het veld zijn uitgevoerd door een KNA-archeoloog onder leiding van een KNA-senior archeoloog.

Aanleiding

De aanleiding voor het laten uitvoeren van dit bodemonderzoek is de voorgenomen nieuwbouw van circa 5 woningen. De diepte van de toekomstige verstoring is niet bekend, maar zal naar verwachting tot tenminste 80-90 cm beneden maaiveld reiken.

Figuur 1: Verbeelding van het voorgenomen plan. Het rode kader geeft het plangebied weer (Bron: aangeleverd door de opdrachtgever).

Doel

Het doel van het archeologisch bureauonderzoek is, het bepalen van een specifiek verwachtingsmodel voor de locatie. Dit verwachtingsmodel wordt op basis van historische kaarten en bekende landschappelijke en archeologische gegevens gevormd.

Dit verwachtingsmodel zal vervolgens leiden tot een aanbeveling over het behoud in-situ of eventueel vervolgonderzoek.

Het doel van het aansluitende verkennend booronderzoek is het toetsen van het in het bureauonderzoek opgestelde verwachtingsmodel.

Specifiek voor de locatie Oude Grintweg zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Is er sprake van stratigrafische lagen die potentieel archeologische waarden kunnen bevatten?
- In hoeverre zijn deze lagen intact en hoe reflecteert dit de kwaliteit van de mogelijk aanwezige archeologische resten?
- Wat is de diepteligging van mogelijke archeologische resten en wat is de daadwerkelijke bedreiging van deze resten door de voorgenomen bodemingrepen?

Plangebied

Het plangebied ligt aan de Oude Grintweg in het noorden van de bebouwde kom van Oirschot. Het plangebied is in gebruik als grasland en tuin. In het westen en noorden wordt het plangebied begrensd door een woning met tuin en erf, in het oosten door woningen met tuin aan de Stapakker en in het zuiden door openbaar groen.

Figuur 2: plangebied bij aanvang van de werkzaamheden.

2. WERKWIJZE

2.1 Inleiding

Bij het uitvoeren van het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Deze bronnen geven inzicht in bekende, of te verwachten archeologische resten binnen het onderzoeksgebied. Daarnaast zijn deze bronnen van belang voor het opstellen van de landschapsgenese.

Archeologische bronnen

- Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)
- Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW)
- Archeologische Monumentenkaart (AMK)
- Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS II)
- Archeologische verwachtingen- en waardenkaart van de gemeente Oirschot
- Specifieke lokale informatie

Bodem- en geomorfologische kaarten

- Bodemkaart (Alterra, uit Archis2)
- Geomorfologische kaart (Alterra, uit Archis2)
- Actuele Hoogtekaart van Nederland (AHN)

Historische kaarten

- Historisch minutenplan (1800-1832)
- Historische topografische en militaire kaarten (1830 tot 1978)
- Moderne topografische kaart (2005)

De bovenstaande bronnen worden aangevuld door mogelijke informatie afkomstig van lokale archeologische verenigingen en werkgroepen. De overige aanvullende informatie is terug te vinden in de literatuurlijst.

2.2 Verkennend veldonderzoek d.m.v. boringen

Om een regelmatige verdeling over het plangebied te kunnen garanderen is gebruik gemaakt van een grid met gelijkbenige driehoeken (voor zover het plangebied dit toelaat). Voor een verdeling van de boringen zie bijlage 3.

Deze meetpunten worden met behulp van meetwiel en meetlint uitgezet. De boorpunten worden gerelateerd aan de AHN. De boringen zijn uitgevoerd met een edelman boor van 10 centimeter.

De boringen worden tot minimaal 30 centimeter in de 'schone' (C-horizont) ondergrond doorgeboord. De boorkernen worden conform ASB (Archeologische Standaard Boorbeschrijving 5.2) beschreven.

Voor het plangebied aan de Oude Grintweg is uitgegaan van 5 boringen om een duidelijk beeld te kunnen schetsen. Dit komt neer op circa 21 boringen per hectare. Tijdens het veldwerk wordt, voor zover mogelijk gekeken naar archeologische indicatoren aan het oppervlakte.

3. BUREAUONDERZOEK

3.1 Landschappelijke situatie - geomorfologie

Oirschot ligt in het zuidelijk zandgebied. De ondergrond wordt doorsneden door een aantal zuidoost-noordwest georiënteerde breuken, die de Centrale Slenk en de Peelhorst begrenzen. Oirschot ligt binnen de Centrale Slenk. De Gilze-Rijse breuk vormt de zuidwestelijke rand van het dalingsgebied de Centrale Slenk en loopt westelijk van Tilburg.¹

In dit gebied liggen als gevolg van tektonische bewegingen oude rivierafzettingen dicht aan het oppervlak. Deze zijn afgezet door de Rijn.² Deze rivierzanden worden tot de Formatie van Sterksel gerekend en werden afgezet vanaf het laatste deel van het Vroeg-Pleistoceen (circa 1,1 miljoen jaar geleden) tot in het Midden-Pleistoceen (circa 475.000 jaar geleden). Op deze afzettingen bevindt zich een dunne laag dekzand (Laagpakket van Wierden, Formatie van Bortel).

Tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (circa 115.000 – 11.755 jaar geleden), ontstond een steeds kouder en droger klimaat.³ Deze laatste ijstijd, het Weichselien is belangrijk geweest voor de vorming van het huidige landschap rond het plangebied. In deze periode (circa 115.000 – 10.000 jaar geleden) breidde het landijs zich sterk uit, maar bereikte Nederland niet. Tijdens een groot deel van het Weichselien was de bodem permanent bevroren. Tijdens perioden van dooi werd door sneeuwmelt- en regenwater veel sediment verspoeld. Hierbij zijn fluvioperiglaciale afzettingen gevormd en dalen ontstaan. De fluvioperiglaciale afzettingen zijn zeer divers en bestaan uit fijn en grof zand, soms met grind, leemlagen en plantenresten en worden tot de Formatie van Bortel gerekend.⁴ Deze afzettingen zijn in het plangebied in de diepere ondergrond aanwezig. Ze bestaan hier uit zwak siltig, matig fijn zand. Direct ten noordoosten van het plangebied bevinden zich dalen die in deze periode zijn gevormd (bijlage 5, code 2R2).

Later zijn de fluvioperiglaciale afzettingen bedekt met dekzand. In de koudste en droogste perioden van het Weichselien, met name tijdens het Laat-Pleniglaciaal (circa 26.000 – 15.700 jaar geleden) en in sommige perioden van het Laat-Glaciaal (circa 15.700 – 11.755 jaar geleden), is de vegetatie grotendeels verdwenen, waardoor op grote schaal verstuiving optrad waarbij dekzand werd afgezet.⁵ Dit zand is kalkloos, fijnkorrelig (150 – 210 µm), goed afgerond, goed gesorteerd en arm aan grind en wordt tot het Laagpakket van Wierden van de Formatie van Bortel gerekend. Het reliëf dat tijdens de dekzandafzetting is ontstaan, wordt gekenmerkt door vlaktes, depressies en dekzandkopjes, afgewisseld met langgestrekte ruggen.

In het Holoceen (vanaf circa 11.755 jaar geleden) werd het klimaat warmer en vochtiger. Het landschap is door geologische processen weinig meer veranderd. Het dekzand werd door de toenemende vegetatie vastgelegd en de beken sneden zich in, waarbij ze de natuurlijke laagten volgden, zoals de eerder gevormde dalen.

Volgens de geomorfologische kaart ligt het plangebied in een golvende dekzandvlakte (bijlage 5, code 3L5). Zoals eerder opgemerkt bevindt zich direct ten noordoosten van het plangebied een dalvormige laagte zonder veen (bijlage 5, code 2R2). Ten westen en noorden bevinden zich meerdere dekzandruggen en –kopjes (bijlage 5, code 3K14).

Op het kaartbeeld van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN, bijlage 7)⁶ zijn de dekzandruggen en dekzandkopjes ten westen en noorden van het plangebied als lichte verhogingen binnen het landschap te herkennen. Er is in het algemeen weinig reliëfverschil te zien in het landschap.

1 Berendsen 2005, 31.

2 De Mulder e.a. 2003, 327.

3 Berendsen 2004, 183.

4 Berendsen 2004, 189.

5 Berendsen 2004, 190.

6 www.ahn.nl

3.2 Landschappelijke situatie - bodem

Volgens de bodemkaart ligt het plangebied in een zone van hoge zwarte enkeerdgronden in lemig fijn zand (bijlage 6, code zEZ23).⁷

Enkeerdgronden hebben een plaggendek of esdek dat is ontstaan doordat mogelijk al vanaf de late middeleeuwen op grote schaal het systeem van potstalbemesting werd toegepast.⁸ Plaggen werden met mest van het vee vermengd en op de akkers uitgespreid om de bodem vruchtbaarder te maken. In de loop der tijd is hierdoor een plaggendek op de oorspronkelijke bodem ontstaan.⁹

Dergelijke cultuurdekken hebben vaak een beschermende werking en dienen als een buffer die de potentiële archeologische lagen beschermd tegen verstoringen. De totale dikte van het plaggendek is bij de hoge enkeerdgronden meer dan 50 cm.¹⁰ De bouwvoor (Aap-horizont) is grijsbruin tot zwart van kleur. Hieronder liggen oudere niveaus/lagen van het plaggendek (Aa-horizont), die meestal wat lichter van kleur zijn.

Onder het plaggendek ligt de oorspronkelijke bodem, mogelijk een podzolgrond. De podzolgrond bestaat uit een A-horizont, waaronder vaak een E-horizont (uitspoelingshorizont) aanwezig is. Hieronder ligt de B-horizont (inspoelingshorizont), die geleidelijk overgaat in de C-horizont.¹¹ Afhankelijk van de vroegere bodembewerking is de oorspronkelijke A-, E- en/of B-horizont al dan niet intact. Vaak zijn deze door verploeging met de onderste helft van het plaggendek vermengd geraakt.

Op de bodemkaart staan de gemiddelde grondwaterstanden aangegeven met grondwatertrappen. De mogelijk aanwezige gronden worden gekenmerkt door een zeer diepe grondwaterstand (grondwatertrap VI). Dit betekent dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen de 40 en 80 cm beneden maaiveld ligt en dat de gemiddeld laagste grondwaterstand dieper dan 120 cm beneden maaiveld wordt aangetroffen.

3.3 Bewoningsgeschiedenis – historisch overzicht

De bestudeerde en beschikbare bronnen hebben het volgende beeld kunnen schetsen over de geschiedenis van Oirschot.

Oirschot is als nederzetting ontstaan in de vroege middeleeuwen. Het dorp kwam vooral vanaf de 13^e eeuw tot bloei als hoofdplaats van het kwartier Kempenland als onderdeel van de Meijerij van 's Hertogenbosch. De dorpskern werd aanvankelijk gevormd door het Vrijthof waar tevens de eerste parochiekerk stond: een vroeg 12^e eeuwse tufstenen zaalkerk. Ter plaatse van deze kerk zijn bewoningsresten aangetroffen uit de Merovingische periode.¹² In 1268 werd ten noordwesten hiervan begonnen met de bouw van de Petruskerk. Deze werd in 1462 door brand verwoest. De nieuw gebouwde gotische kerk bleef tijdens de dorpsbrand van 1566 gespaard, maar de bebouwing aan de zuidzijde ervan ging grotendeels in vlammen op en werd niet herbouwd. Hierdoor kwam een open ruimte vrij, de huidige Markt. Het centrum verplaatste zich van het Vrijthof naar de Markt. Na de dorpsbrand in 1623, toen ook de laatste bebouwing vlak bij de kerk in vlammen opging, kreeg de Markt haar huidige omvang.¹³

Het plangebied ligt ten noorden van de historische dorpskern van Oirschot en ten westen van het voormalige gehucht Notel. Notel was van oudsher een gehucht of herdgang waarin de bebouwing in een dalvormige laagte tussen twee grote open akkergebieden ligt.

De open akkergebieden stonden voorheen ook bekend als 'Heezen' en kent mogelijk een vroegmiddeleeuwse oorsprong. De naam Notel is vermoedelijk afgeleid van de naam 'note', dat naar notenbomen kan verwijzen. Gezien de uitgang '-lo' verwijst het mogelijk naar een bos met notenbomen. Het latere Notel zou dan pas in de 13^e eeuw haar huidige ligging gekregen hebben.¹⁴

7 Alterra 2009, kaartblad 51 West.

8 Spek 2004.

9 Hiddink, H., H. Renes 2007.

10 De Bakker en Schelling 1989, 141.

11 De Bakker en Schelling 1989, 127

12 <http://users.bart.nl/~leenders/txt/oirschot.html>

13 Kolman e.a. 1997, 264.

14 <http://users.bart.nl/~leenders/txt/oirschot.html>

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn er enkele tientallen woningen vernield of verwoest in Oirschot. Ook werd de toren van de Sint Petruskerk verwoest en leed de kerk brandschade.¹⁵ In de jaren 1941 en in 1943 tot en met 1945 zijn enkele vliegtuigen neergestort. Deze crashes vonden voor zover bekend plaats in het buitengebied van Oirschot.¹⁶ Er zijn geen aanwijzingen dat in de directe omgeving van het plangebied oorlogsgelateerde verwoestingen of crashes hebben plaatsgevonden, maar dit is niet uit te sluiten.

3.4 Bewoningsgeschiedenis – archeologische waarden

Op de IKAW heeft het plangebied een hoge kans op het aantreffen van archeologische resten (zie bijlage 3). Op de leidende Archeologische beleidskaart van de gemeente Oirschot geldt voor het plangebied eveneens een hoge archeologische verwachting (categorie 4) en ligt deze in een zone waar zich een esdek (enkeerdgronden) bevindt (zie bijlage 4).¹⁷

Binnen een straal van 1 kilometer ten opzichte van het plangebied zijn 12 onderzoeksmeldingen en 17 waarnemingen bekend.

Onderzoeksmeldingen binnen het plangebied:

Onderzoeksmelding 48.194

Het plangebied ligt binnen een omvangrijke onderzoeksmelding. Het betreft een bureauonderzoek dat het SRE in het kader van de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Oirschot uitvoerde.

Onderzoeksmeldingen en waarnemingen binnen een straal van 400 meter van het plangebied:

Onderzoeksmelding 14.851

Op 40 meter ten westen van het plangebied werd in het kader van de aanleg van het fietspad Oirschot-Boxtel in 2004 een booronderzoek uitgevoerd door Grontmij. De bodem bleek verstoord en vanwege de geringe diepte van de toekomstige verstoring werd geen vervolgonderzoek nodig geacht.

Onderzoeksmelding 30.969

Binnen een verspoelde dekzandvlakte en op de flank van een dekzandrug, op 275 meter ten noordwesten van het plangebied, werd door Bilan in 2008 een booronderzoek uitgevoerd. Aangezien geen archeologische indicatoren werden aangetroffen (op de hogere delen), werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Onderzoeksmelding 5237 en waarnemingsnummer 57.934

Op 400 meter ten noordoosten van het plangebied en binnen dezelfde golvende dekzandvlakte, werd door het ARC in 2003 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Er werden alleen (sub)recente sporen gevonden en aardewerk en dierlijke botresten. Er werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Onderzoeksmeldingen en waarnemingen binnen een straal van 1000 meter van het plangebied:

Onderzoeksmelding 30.604

Op 750 meter ten noordwesten van het plangebied werd door Synthegra in 2008 een bureauonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek staan nog niet in Archis vermeld.

Onderzoeksmelding 27.266

In 2008 voerde Synthegra een booronderzoek uit op een locatie in de golvende dekzandvlakte, op 590 meter ten noordoosten van het plangebied. Er werden geen archeologische indicatoren aangetroffen en vervolgonderzoek werd niet nodig geacht.

Waarnemingsnummers 14.745 en 30.928

In een beekdal op 650 meter ten noordoosten van het plangebied werd in 1983 de resten van een waterput uit de late middeleeuwen aangetroffen (waarnemingsnummer 14.745). In 1931 werd bij deze locatie 'rood-aarden

¹⁵ Van Blankenstein 2006, 150; www.canonvanoirschot.nl.

¹⁶ Auwerda en Grimm 2008 (Verliesregisters 1941, 1943 tot en met 1945).

¹⁷ SRE Milieudienst 2011, *Archeologische beleidskaart Kempen- en A2 gemeenten*, 13. *Archeologische beleidskaart gemeente Oirschot*.

urnen (Romeinsch?)' aangetroffen. Mogelijk zou het ook om Merovingische urnen kunnen gaan (waarnemingsnummer 30.928).

Onderzoeksmeldingen 2479 en waarnemingsnummers 50.493, 52.117 en 410.616

Door het ADC werd in 2001 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in de golvende dekzandvlakte, direct langs het beekdal. De locatie ligt op 760 meter ten noordoosten van het plangebied. Er werden resten aangetroffen van een spieker, greppels/sloten, paalgaten en meerdere (handgevormde) aardewerkresten uit de periode late ijzertijd-Romeinse tijd (waarnemingsnummers 50.493, 52.117 en 410.616).

Onderzoeksmeldingen 38.146 en 47.458 en waarnemingsnummer 441.204

In de golvende dekzandvlakte, op 800 meter ten zuidoosten van het plangebied, werd in 2009 door Grontmij een booronderzoek uitgevoerd. Op grond van de resultaten werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd dat in 2011 werd uitgevoerd. De bodem bleek voor een groot deel verstoord en er werd enkel een greppel aangetroffen met drie fragmenten gedraaid aardewerk uit de late middeleeuwen in de greppelvulling (waarnemingsnummer 441.204). Aangezien geen archeologische waarden werden aangetroffen, werd geen verder onderzoek nodig geacht (onderzoeksmeldingen 38.146 en 47.458).

Onderzoeksmeldingen 3178, 3754 en 7583; waarnemingsnummers 14.671, 32.738, 32.741, 44.799, 403.559, 410.310, 413.552, 417.106, 432.671 en 440.527

In de bebouwde kom en binnen de kern van Oirschot, op een afstand van 400-800 meter ten zuiden van het plangebied, werden enkele onderzoeken uitgevoerd. In 2004 voerde Bilan een booronderzoek uit ter plaatse van De Oude Enck. De bodem bleek verstoord en er werden een drietal fragmenten aardewerk gevonden uit de periode late middeleeuwen – nieuwe tijd. Er werd geen vervolgonderzoek geadviseerd (onderzoeksmelding 7583 en waarnemingsnummer 403.559). RAAP voerde in 2000 een bureau- en booronderzoek uit, waarbij eveneens een verstoord bodemprofiel werd aangetroffen (onderzoeksmeldingen 3178 en 3754).

Ook werden in het verleden een groot aantal vondsten gedaan in de dorpskern. Onder meer trof men huisplattegronden aan met aardewerkresten uit de periode vanaf 700 tot 900 en uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd evenals nederzettingsresten uit de ijzertijd (waarnemingsnummer 432.671). Elders werden resten aangetroffen uit de periode late ijzertijd – Romeinse tijd, waaronder gedraaid en handgevormd aardewerk evenals aardewerkresten, baksteenresten en een waterput uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd (waarnemingsnummers 413.552 en 432.671). Ook werden aardewerkresten (bolpot, gedraaid aardewerk, Pingsdorf) uit de vroege middeleeuwen (waarnemingsnummer 44.799) en meerdere muurresten en funderingsresten en aardewerk uit de late middeleeuwen en uit de nieuwe tijd gevonden (waarnemingsnummers 14.671, 32.738, 32.741, 410.310, 417.106 en 440.527).

3.5 Bewoningsgeschiedenis – historisch materiaal

Het plangebied ligt langs de Oude Grintweg ten noorden van de historische dorpskern van Oirschot en ten westen van het voormalige gehucht Notel. De Oude Grintweg vormde een noordelijke uitvalsweg vanuit de kern van Oirschot richting Boxtel.

Op het minuutplan uit het begin van de 19^e eeuw (figuur 5)¹⁸ is te zien dat de Oude Grintweg een bestaande weg is. Het plangebied ligt binnen een akkerveld dat staat aangegeven als “De Lurp”. De perceleringen zijn groot en ongelijk in vorm. Uit de Oorspronkelijke Aanwijzende Tafels (OAT)¹⁹ behorende bij het minuutplan, blijkt dat het plangebied in gebruik is als bouwland.

Op de kaart uit 1830-1850 is een nagenoeg gelijke situatie zichtbaar. Het plangebied blijft onbebouwd en in gebruik als bouwland. De Oude Grintweg staat aangegeven als een van de voornaamste uitvalswegen vanuit de historische kern van Oirschot. Ten oosten van het plangebied is het gehucht Notel te zien.

Op de kaart uit 1900 wordt duidelijk dat de bouwlandpercelen zijn omgeven door groenstroken, mogelijk houtwallen. Aan de andere zijde van de Oude Grintweg, direct ten westen van het onbebouwde plangebied, staat een gebouw aangegeven.

De bebouwde kom van Oirschot heeft zich al uitgebreid op de kaart uit 1953. Het plangebied blijft in gebruik als bouwland. Het gebouw ten westen van het plangebied lijkt te zijn verdwenen.

Tussen 1983 en 1991 wordt de huidige wijk rondom het plangebied aangelegd en ontstaat er bebouwing rondom het plangebied.²⁰

18 www.watwaswaar.nl Gemeente Oirschot, sectie F, blad 3. Minuutplannen zijn de oorspronkelijke kadastrale kaarten die zijn vervaardigd vanaf 1811 en 1812 in navolging van de Fransen o.l.v. Napoleon Bonaparte. Het zijn grondbeschrijvingen (kadasters) van de gemeenten met hierop aangegeven de percelen, perceelnummers en gebouwen.

19 OAT = Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel. Dit is een register uit 1832 waarin diverse gegevens in vermeld staan die betrekking hebben op de betreffende percelen, zoals de eigenaar, beroep en woonplaats, alsmede het grondgebruik en de oppervlakte.

20 Gebaseerd op studie van laat 20^e eeuwse topografisch kaartmateriaal via www.watwaswaar.nl.

Figuur 3: Historisch kaartmateriaal uit respectievelijk 1811-1832, 1830-1850, 1900 en 1953, met in het rood bij benadering het plangebied aangegeven (Bron: www.watwaswaar.nl).

Bodemverstoring

Er zijn geen gegevens bekend of binnen het plangebied bodemverstorende activiteiten hebben plaatsgevonden.²¹ Voor zover bekend is het plangebied de laatste onbebouwd gebleven in de 20^e eeuw.

²¹ www.bodemloket.nl

4. VERWACHTINGSMODEL

De jager-verzamelaars uit het laat-paleolithicum en mesolithicum hebben als woon- en verblijfplaats vaak voor de flanken van hoger liggende terreingedeelten in het landschap gekozen, bij voorkeur in de buurt van (open) water. Water was een belangrijk gegeven, niet alleen voor het lessen van de dorst, nabij water heerst er ook een grotere biodiversiteit, wat de jacht en het verzamelen van plantaardig voedsel vergemakkelijkt.

Het plangebied ligt in een relatief hooggelegen golvende dekzandvlakte. Hoewel de hoger gelegen dekzandruggen en –kopjes rondom het plangebied aantrekkelijker zullen zijn geweest, bevindt zich direct ten noordoosten van het plangebied een watervoorzienende locatie (bijlage 5, code 2R2). Vanwege de relatief hoge ligging van het plangebied en de aanwezigheid van enkeerdgronden met een conserverende werking van eventueel aanwezige archeologische resten door een plaggendeek, wordt aan het plangebied een middelhoge verwachting toegekend voor vuursteenvindplaatsen uit het laat-paleolithicum en mesolithicum.

Vanaf het neolithicum ontstaan in onze streken de eerste landbouwculturen die gekenmerkt worden door sedentaire nederzettingen. In de beginperiode stapt men geleidelijk over naar landbouw en veeteelt en worden jagen en verzamelen steeds minder belangrijk. De nederzettingen worden gekenmerkt door permanente woningen die soms diep in de grond gefundeerd waren. Voor de watervoorziening worden waterputten gegraven en in en nabij de nederzetting worden afvalkuilen gegraven. In de periode vanaf het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen heeft men nog steeds een voorkeur voor hoger en droger gelegen gebieden.

Vanwege de relatief hoge ligging zal het plangebied vanaf het neolithicum een aantrekkelijke bewoningsplaats zijn geweest. In de omgeving, binnen dezelfde golvende dekzandvlakte, zijn resten aangetroffen uit zowel de ijzertijd als uit de Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen (zie paragraaf 3.4). Daarom wordt aan het plangebied een hoge verwachting toegekend voor nederzettingsresten uit zowel de periode neolithicum tot en met de bronstijd als voor nederzettingsresten uit de ijzertijd, de Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen.

Het bewoningspatroon verandert geleidelijk vanaf de late middeleeuwen. In deze periode is een hoge ligging van het gebied niet meer bepalend voor het bewoningspatroon. Vanaf de late middeleeuwen concentreert de bewoning zich in dorpen, steden en bewoningsclusters.

Het plangebied ligt direct ten oosten van de Oude Grintweg. Ten zuiden van het plangebied ligt de historische, van oorsprong vroegmiddeleeuwse dorpskern van Oirschot. Oostelijk van het plangebied bevindt zich het voormalige (vroeg)middeleeuwse gehucht Notel. De Oude Grintweg vormde een noordelijke uitvalsweg vanuit de kern van Oirschot richting Boxtel. Het plangebied is voor zover bekend sinds tenminste het begin van de 19^e eeuw in gebruik geweest als bouwland. Afgezien van enkele aan de Oude Grintweg gelegen boerderijen zijn er geen historische nederzettingsstructuren bekend in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van deze gegevens geldt voor het plangebied een middelhoge verwachting voor archeologische resten uit de periode late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd.

Periode	Verwachting	Verwachte kenmerken vindplaats	Diepeteligging sporen
Laat-paleolithicum – mesolithicum	Middelhoog	Bewoningssporen, tijdelijke kampementen: vuursteen artefacten, haardkuilen	Onder het plaggende in de oorspronkelijke bodem
Neolithicum – bronstijd	Hoog	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, gebruiksvoorwerpen	Onder het plaggende in de oorspronkelijke bodem
IJzertijd – vroege middeleeuwen	Hoog		
Late middeleeuwen – nieuwe tijd	Middelhoog	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen funderingsresten, gebruiksvoorwerpen,	Vanaf het maaiveld

Tabel 1: Archeologische verwachting per periode.

5. VELDWERKZAAMHEDEN

5.1 Algemeen

Het doel van het booronderzoek is het toetsen van de archeologische verwachting in het plangebied. Hiertoe zijn in het plangebied 6 verkennende boringen gezet tot een diepte van maximaal 130 cm – mv (zie bijlage 8). De boringen zijn uitgevoerd met een edelmanboor met een diameter van 10 centimeter.

5.2 Fysisch geografische beschrijving van de bodemopbouw

De bodemopbouw van het plangebied kan worden omschreven als uniform, met uitzondering van boring 1. De bovengrond bestaat uit een matig zandig, matig siltig, sterk humeus pakket dat bruingrijs van kleur is, met uitzondering van boring 1 dat sporen van baksteen bevat en opvallend veel brokken zand. Hieronder ligt een pakket matig zandig, matig siltig zand variërend in kleur van oranje-beige tot grijs-beige met verschillende mate van roestvlekken. Hieronder bevindt zich de natuurlijke ondergrond. In twee boringen (1 en 5) bevindt zich tussen de genoemde pakketten een geleidelijke overgang van een neutraal-bruine kleur naar de beige kleur van de ondergrond.

Figuur 4: het profiel van boring 5.

5.3 *Interpretatie*

De in het bureauonderzoek verwachte hoge zwarte enkeerdgronden komen overeen met de aangetroffen bodemprofielen. De bovengrond wordt geïnterpreteerd als een zogenaamde ploeglaag of Ap-horizont. Deze Ap-horizont is gelegen op de natuurlijke ondergrond ofwel C-horizont. De overgang tussen deze lagen is scherp waardoor enige mate van aftopping heeft plaatsgevonden. De profielen zijn te beschrijven als een A-C profiel, met uitzondering van boringen 1 en 5. Bij A-C profielen is de oorspronkelijke bodemopbouw opgenomen in het bovenliggende cultuurdek. In boring 4 is sprake van een geroerde top van de C-horizont, duidend op een diepe verstoring van de bodemopbouw. De afwijkende boringen 1 en 5 vertonen een geleidelijke overgang van een licht humeuze neutraal bruine kleur naar een beige kleur. Deze laag wordt geïnterpreteerd als een overgang van de B-horizont naar de natuurlijke ondergrond of C-horizont. Er kan dus worden gesteld dat er een beperkte mate van intactheid is van het oorspronkelijke bodemprofiel in deze boringen.

5.4 *Archeologische indicatoren*

Hoewel het actief zoeken naar archeologische indicatoren niet behoort tot de strekking van een verkennend onderzoek, worden dergelijke waarnemingen wel genoteerd. Tijdens het veldonderzoek zijn geen indicatoren aangetroffen.

6. CONCLUSIE

6.1 Algemeen

Op basis van het uitgevoerde booronderzoek kan worden gesteld dat de verwachte enkeerdgronden (esdek), zoals beschreven in het bureauonderzoek, aanwezig zijn. Onder deze cultuurlaag is echter geen podzol meer aanwezig. Deze is vermoedelijk, als gevolg van ploegwerkzaamheden opgenomen in het bovenliggende cultuurdek. Uitzondering hierop zijn boringen 1 en 5 waar restanten van een B-C overgang zijn aangetroffen. De zeer kwetsbare vindplaatsen uit de periode paleolithicum tot en met het neolithicum zullen als gevolg van de verstoring van het oorspronkelijke bodemprofiel niet langer in-situ aanwezig zijn. Derhalve kan de archeologische verwachting voor deze periode worden bijgesteld naar laag.

Als gevolg hiervan is de verwachting dat alleen de diepere sporen, indien aanwezig, bewaard zullen zijn. Zeker gezien de beperkte verstoring in boring 1 en 5.

De sporen van bewoning uit de latere, sedentaire perioden hebben een dieper bereik en kunnen zodoende nog intact zijn. Op basis van deze gegevens kan de verwachting voor het aantreffen van sporen uit de periode bronstijd tot en met de vroege middeleeuwen gehandhaafd blijven.

Eventueel aanwezige resten uit de periode middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd hangen sterk samen met de kwaliteit en intactheid van het esdek. Gezien de intacte aard, met uitzondering van boring 1, van dit cultuurdek blijft ook de verwachting voor deze perioden gehandhaafd.

Het esdek fungeert als beschermend deken over het archeologisch interessante niveau en kent een conserverende werking voor eventueel aanwezige archeologische resten.

6.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

- *Is er sprake van stratigrafische lagen die potentieel archeologische waarden kunnen bevatten?*

Ja, onder het plaggendek bevindt zich de originele C-horizont. In twee boringen bevinden zich restanten van de B-C overgang. Hoewel de oorspronkelijke A-horizont is opgenomen in het cultuurdek kunnen ter plaatse potentieel nog archeologische resten aanwezig zijn,.

- *In hoeverre zijn deze lagen intact en hoe reflecteert dit de kwaliteit van de mogelijk aanwezige archeologische resten?*

Hoewel de oorspronkelijke bodem in het cultuurdek is opgenomen, kunnen mogelijk nog archeologische resten uit de periode bronstijd tot en met de nieuwe tijd aanwezig zijn. Dergelijke resten zullen beperkt aangetast zijn gezien de aanwezigheid van een B-C overgang in boringen 1 en 5.

- *Wat is de diepteligging van mogelijke archeologische resten en wat is de daadwerkelijke bedreiging van deze resten door de voorgenomen bodemingrepen?*

Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen voorkomen onder de ploegvoor, in het aanwezige cultuurdek (plaggendek) tot in de C-horizont. Vrijwel alle ingrepen kunnen als een potentiële dreiging voor het bodemarchief worden gezien.

7. AANBEVELINGEN

Op basis van het uitgevoerde verkennend onderzoek kan worden gesteld dat het plangebied een cultuurdek (plaggendek) herbergt. Deze laag heeft een conserverende werking, waardoor eventueel aanwezige archeologische resten afgeschermd zijn tegen verstoringen. Hoewel geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, kan niet worden uitgesloten dat archeologische resten aanwezig zijn.

Onder dit cultuurdek zijn resten van de oorspronkelijke bodemopbouw aangetroffen, te weten een B-C overgang. Dergelijk bodemlagen zijn indicatief voor een beperkte verstoring van het oorspronkelijke bodemprofiel.

Gezien de diepte van het aangetroffen B-C niveau kan worden gesteld dat bodemverstoringen tot dit niveau niet als dreiging hoeven te worden gezien (circa 60 centimeter –mv). Echter kan het bevoegd gezag een bufferzone opnemen om eventueel aanwezige resten te beschermen tegen degradatie. Indien de voorgenomen ontwikkeling wel dieper rijkt dan is vervolgonderzoek noodzakelijk is voorafgaand aan de bodemingrepen. Dit onderzoek dient bij voorkeur uitgevoerd te worden door middel van proefsleuven op basis van een nog op te stellen en goed te keuren Programma van Eisen (PvE).

Er kan in dit kader ook worden gedacht aan archeologie sparend bouwen, zo kan bijvoorbeeld het ophogen van het maaiveld een grotere marge voor de voorgenomen werkzaamheden opleveren

LITERATUURLIJST

Auwerda, F./ P. Grimm, 2008: *Verliesregister 1939-1945, Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog*, Den Haag.

Bakker, de, H., 1966: De subgroepen van het systeem van bodemclassificatie voor Nederland, in *Boor en spade: verspreide bijdragen tot de kennis van de bodem van Nederland*, Wageningen.

Bakker de, H en J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus*. Staring Centrum, Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 1997: *Landschappelijk Nederland. Fysische geografie van Nederland*, Assen.

Berendsen, H.J.A., 2004: *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en Geomorfologie*, Assen.

Berendsen, H.J.A., 2005: *Landschappelijk Nederland*, Assen.

Blankenstein, van, E., 2006: *Defensie- en oorlogsschade in kaart gebracht (1939 – 1945)*, Zeist.

Bont, C. de, 1993: *'...al het merkwaardige in bonte afwisseling...'. Een historische geografie van Midden- en Oost-Brabant*, Waalre (Stichting Brabants Heem).

Cate, ten, J. A. M./ A. F. van Holst/ H. Kleijer/ J. Stolp, 1995: *Handleiding bodemgeografisch onderzoek, richtlijnen en voorschriften. Deel A: Bodem*, Wageningen, DLO-Staring Centrum. Technisch Document 19A.

Hiddink, H., H. Renes, 2007: 'De oude akkercomplexen in de oostelijke helft van Noord-Brabant en het noorden en midden van Limburg', in: Van Doesburg e.a. (red.), 2007: *Essen in zicht: Essen en plaggendekken in Nederland: onderzoek en beleid*, Amersfoort (RCE).

Kolman, C., B. Olde Meierink en C. Stenvert, 1997: *Monumenten in Nederland. Noord-Brabant*, Zwolle.

Mulder, de, E.J.F./ M.C. Geluk/ I. Ritsema/ W.E. Westerhoff/ T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Utrecht.

SIKB, 2006: *Leidraad inventariserend veldonderzoek, Deel: karterend booronderzoek*, Gouda.

Spek, T., 2004: *Het Drentse esdorpenlandschap, een historisch geografische studie*, Utrecht.

Stiboka (Stichting voor Bodemkartering), 1990: *Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000, toelichting bij de kaartbladen 51 West*, Wageningen.

Straaten, van der, J./ P.C. von Meijenfeldt, 1977: *Beken in Brabant, hoe houden wij dit bezit*, 2de druk, Tilburg.

Zonneveld, J.I.S., 1981: *Vormen in het landschap, hoofdlijnen van de geomorfologie*, Utrecht.

Digitale bronnen:

www.ahn.nl

www.archis2.archis.nl

www.bodemloket.nl

www.users.bart.nl/~leenders/txt/oirschot.html

www.watwaswaar.nl

Archeologische kaarten en databestanden:

Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.

Archeologisch Informatie Systeem II (Archis2), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.

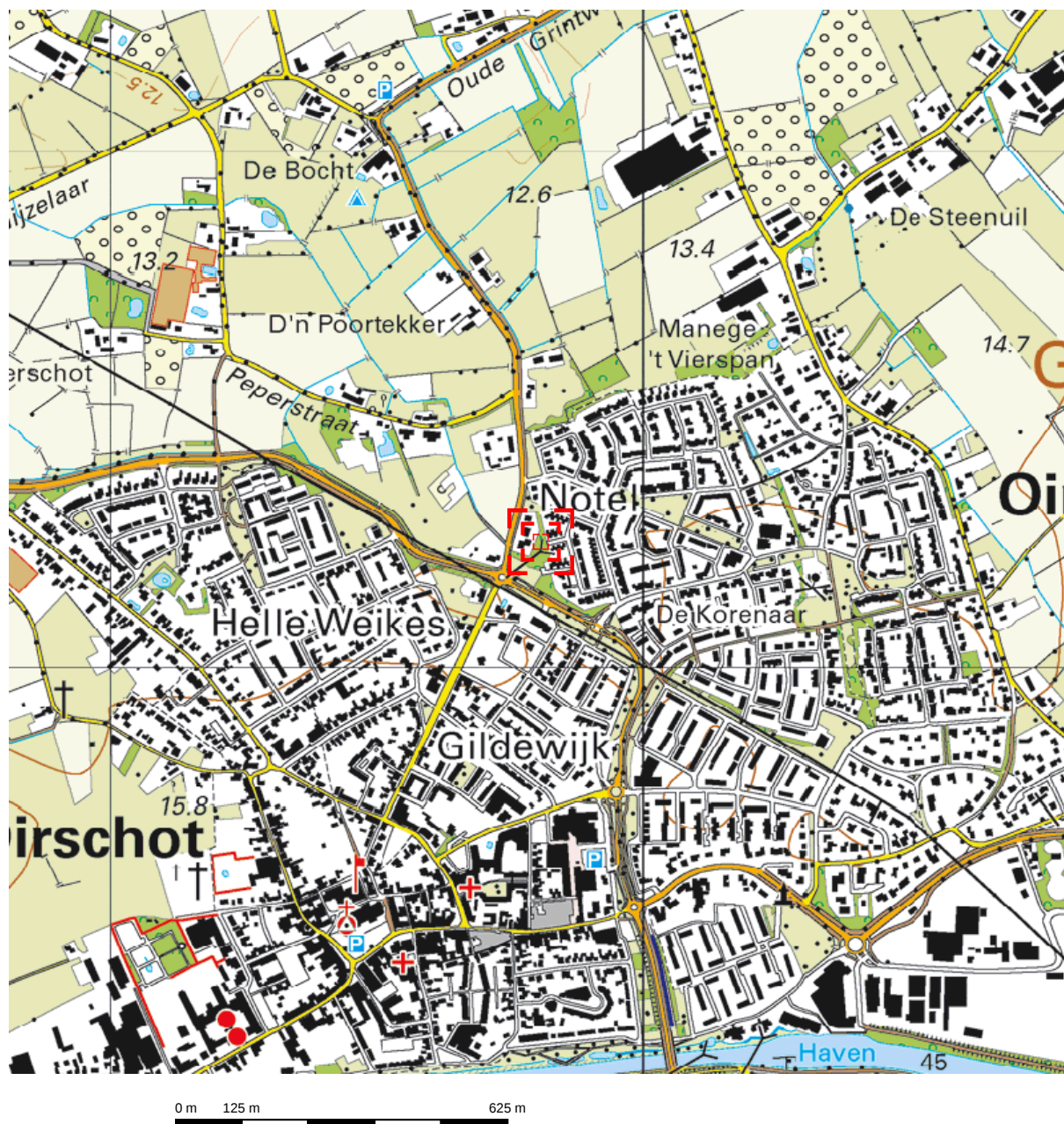
Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden, 2e generatie, IKAW, Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), Amersfoort, 2000.

SRE Milieudienst 2011, *Archeologische beleidskaart Kempen- en A2 gemeenten*, 13. *Archeologische beleidskaart gemeente Oirschot*, Eindhoven.

Alterra 2009: *Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000, blad 51 West*, Wageningen.

BIJLAGE 1

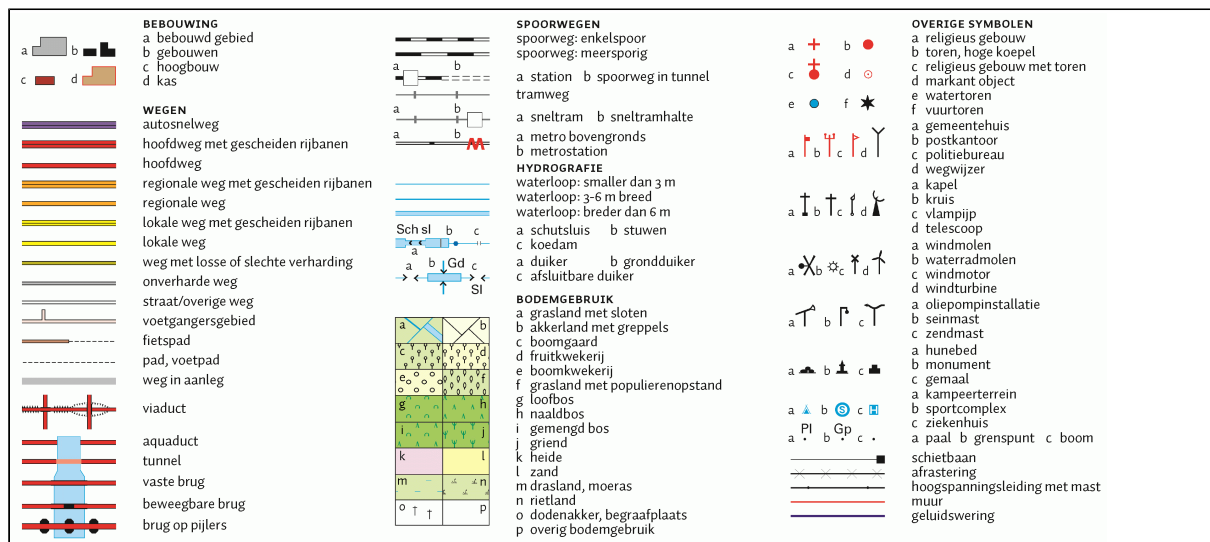
Topografische overzichtskaart

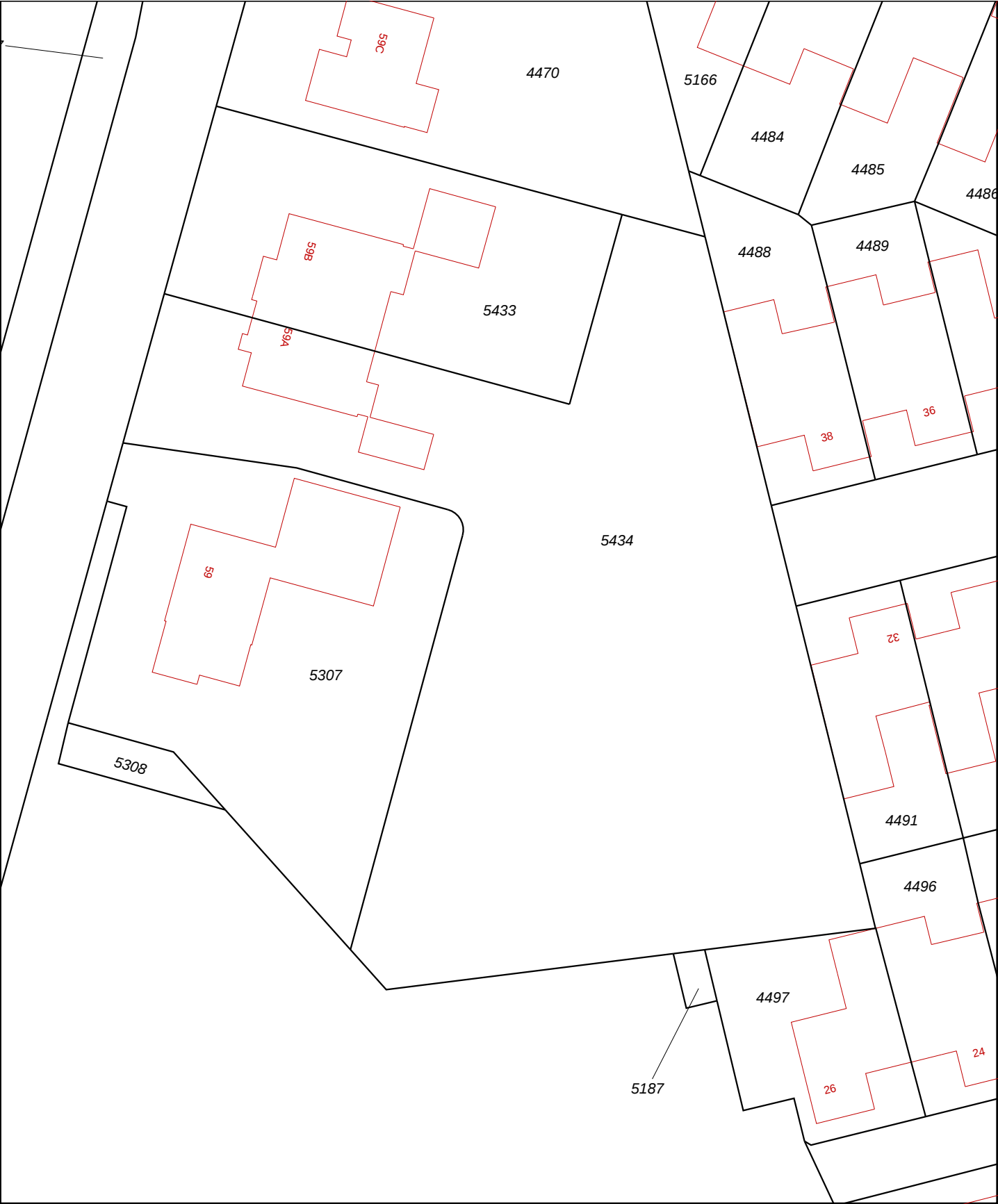

Deze kaart is noordgericht.

Schaal 1: 12500

 Hier bevindt zich Kadastraal object OIRSCHOT D 5434
Oude Grintweg 59A, 5688 MA OIRSCHOT
CC-BY Kadaster.

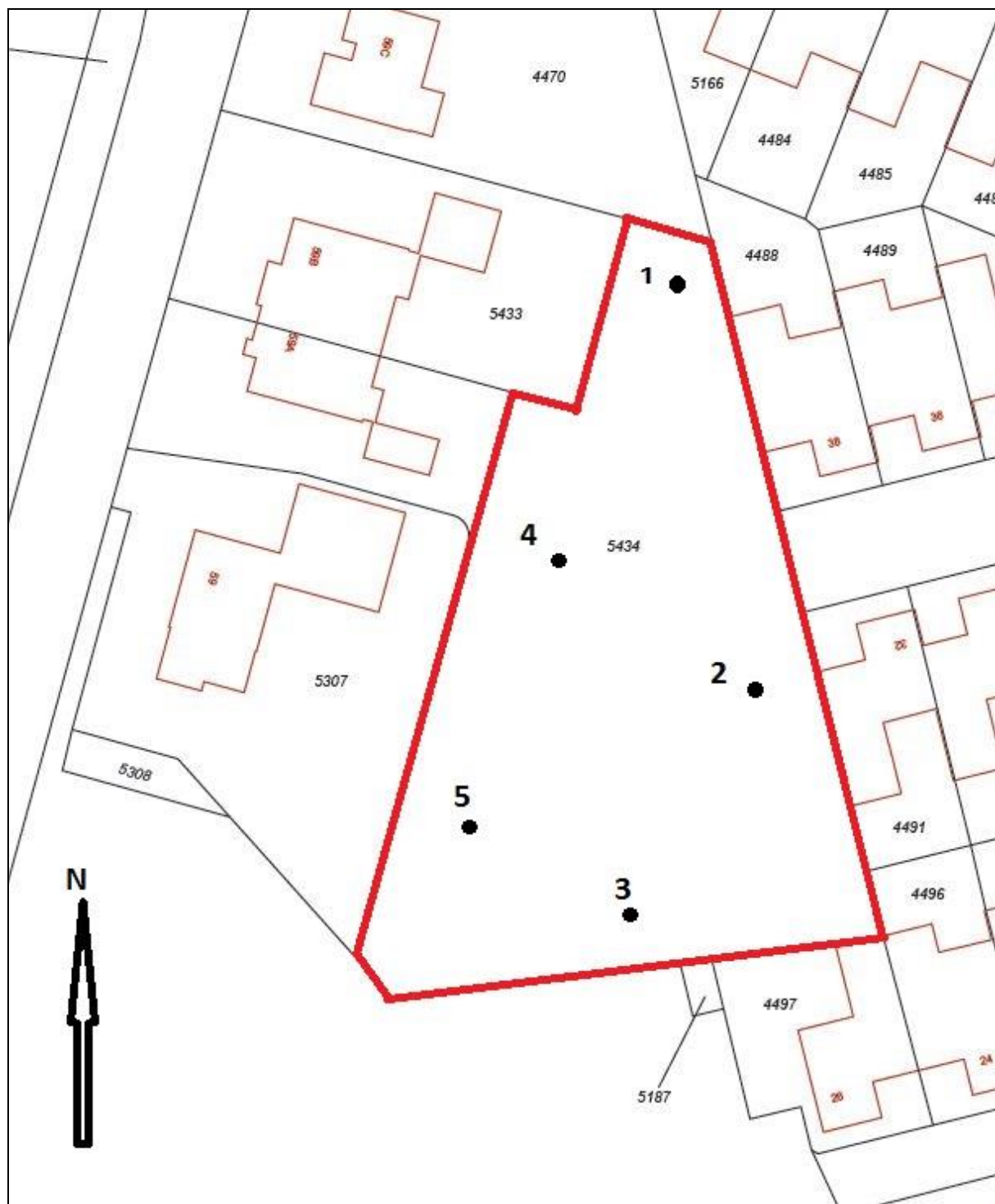

12345 25	Deze kaart is noordgericht Perceelnummer Huisnummer — Vastgestelde kadastrale grens — Voorlopige kadastrale grens — Administratieve kadastrale grens — Bebouwing — Overige topografie	Schaal 1:500 Kadastrale gemeente Sectie Perceel	OIRSCHOT D 5434	
Voor een eensluitend uittreksel, Apeldoorn, 3 september 2014 De bewaarder van het kadaster en de openbare registers		Aan dit uittreksel kunnen geen betrouwbare maten worden ontleend. De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankenrecht.		

BIJLAGE 2

Situatietekening onderzoekslocatie met boorpunten

BIJLAGE 3

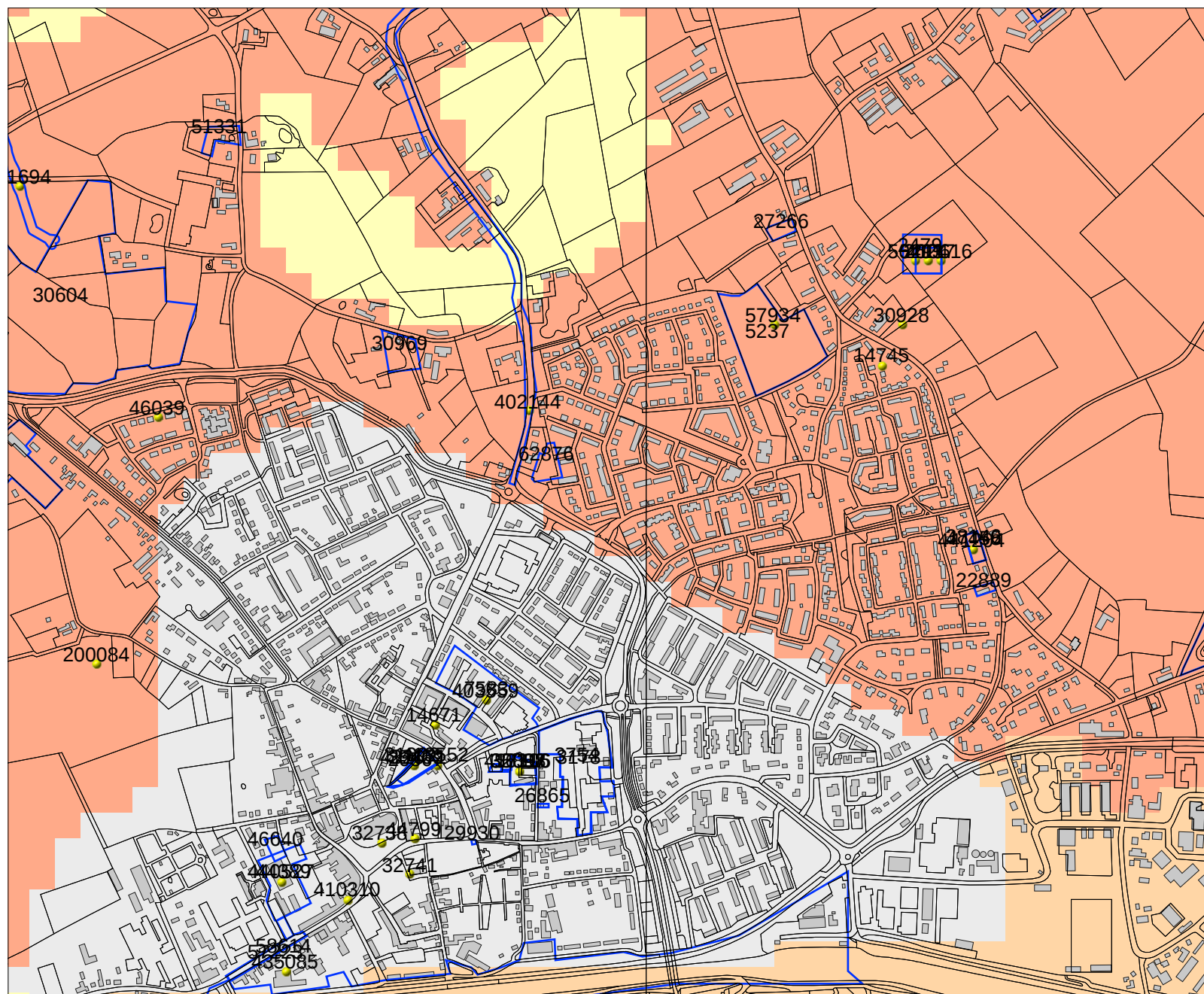
Overzicht IKAW, aanwezige onderzoeken, monumenten en
waarnemingen

Overzicht IKAW

met aanwezige monumenten, onderzoeksmeldingen en waarnemingen

13-08-2014

151115 / 392117

148757 / 390191

Legenda

- TOP10 ((c)TDN)
- ONDERZOEKSMELDINGEN
- WAARNEMINGEN
- HUIZEN

MONUMENTEN

- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd

IKAW

- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd
- PROVINCIES

0 500 m

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

BIJLAGE 4

Overzicht gemeentelijke archeologische waarden- en
verwachtingenkaart

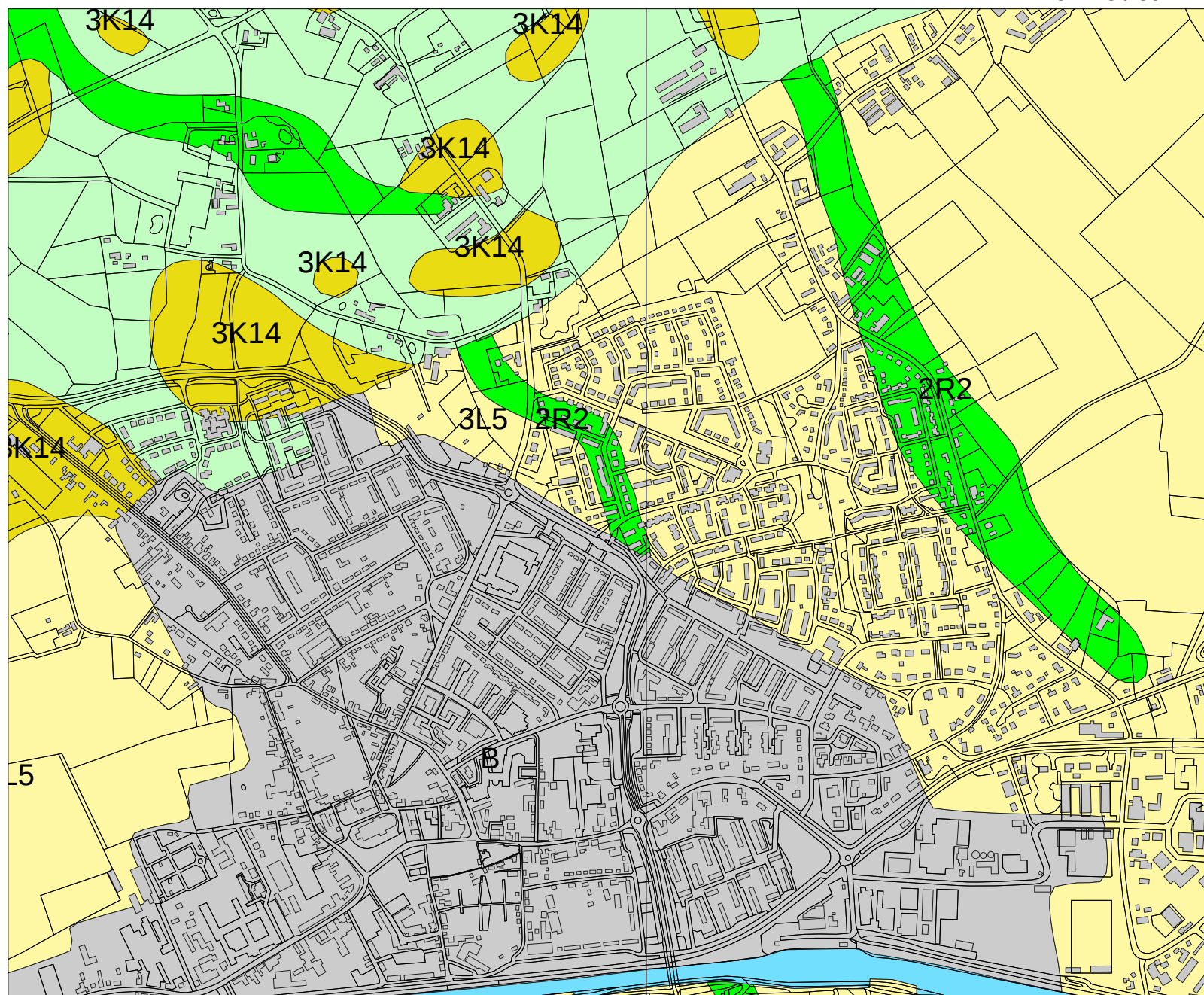
Legenda

	Gemeentegrens		Categorie 1: Archeologisch monument
	Top10NL		Categorie 2: Gebied van archeologische waarde
			Categorie 3: Gebied met hoge verwachting (historische kernen en linten)
			Categorie 4: Gebied met hoge verwachting
			Categorie 5: Gebied met middelhoge verwachting
			Categorie 6: Gebied met lage verwachting
			Categorie 7: Gebied zonder archeologische verwachting
			Esdek
			Mogelijk verstoord
			Water

BIJLAGE 5

Overzicht geomorfologische kaart

151115 / 392117

148757 / 390191

Legenda

- TOP10 ((c)TDN)
- HUIZEN

GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)

- Wanden
- Hoge heuvels en ruggen
- Terpen
- Hoge duinen
- Plateaus
- Terrassen
- Plateau-achtige vormen
- Waaivormige glooiingen
- Niet-waaivormige glooiingen
- Lage ruggen en heuvels
- Welvingen
- Vlakten
- Laagten
- Ondiepe dalen
- Matig diepe dalen
- Diepe dalen
- Water
- Bebouwing
- Overig (Dijken etc)

IKAW

- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)

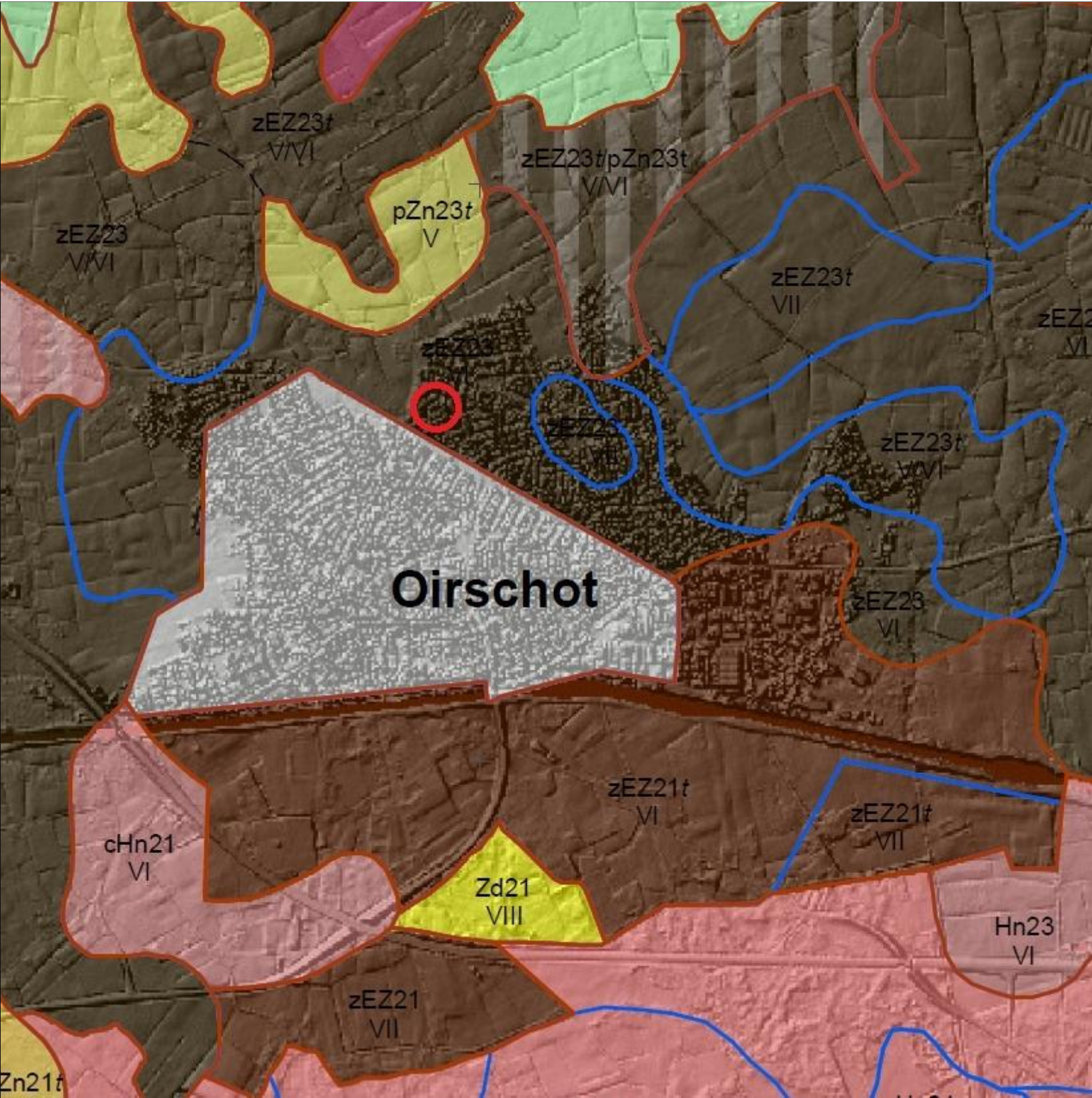

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

BIJLAGE 6

Overzicht bodemkaart

Legenda

Veengronden
hVc Koopveengronden op zeggeveen, rietzeggeveen of (mesotroof) broekveen
aVc Madeveengronden op zeggeveen, rietzeggeveen of broekveen
zVz Meerveengronden op zand zonder humuspodzol, beginnend ondieper dan 120 cm
Vz Vlieveengronden op zand zonder humuspodzol, beginnend ondieper dan 120 cm

Moerige gronden
vWp Moerige podzolgronden met een moerige bovengrond
zWz Moerige eerdgronden met een zanddek en een moerige tussenlaag op zand
vWz Moerige eerdgronden met een moerige bovengrond op zand

Moderpodzolgronden
Y21 Holtpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
Y23 Holtpodzolgronden; lemig fijn zand

Humuspodzolgronden
Hn21 Veldpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
Hn23 Veldpodzolgronden; lemig fijn zand
Hn30 Veldpodzolgronden; grof zand
cHn21 Laarpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
cHn23 Laarpodzolgronden; lemig fijn zand
Hd21 Haarpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand

Leembrikgronden

Oude kleibrikgronden

Zand Brikgronden

Enkeergonden
EZg21 Lage enkeerdgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
EZg23 Lage enkeerdgronden; lemig fijn zand
zEZ21 Hoge zwarte enkeerdgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
zEZ23 Hoge zwarte enkeerdgronden; lemig fijn zand

Tuineerdgronden

Kalkloze zandgronden
pZg21 Beekeerdgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
pZg23 Beekeerdgronden; lemig fijn zand

pZn21 Gooreerdgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
pZn23 Gooreerdgronden; lemig fijn zand
pZn30 Gooreerdgronden; grof zand
Zn21 Vlakvaaggronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
Zn23 Vlakvaaggronden; lemig fijn zand
Zd21 Duinvaaggronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
Zb21 Vorstvaaggronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
Zb23 Vorstvaaggronden; lemig fijn zand

Kalkhoudende zandgronden

Niet gerijpte zeekleigronden

Niet gerijpte rivierkleigronden

Zeekleigronden

Rivierkleigronden

Oude rivierkleigronden

Leemgronden
pLn5 Leek-/woudeerdgronden; zandige leem; colluvium in dal
Ln5 Poldervaaggronden; zandige leem in situ

Zeer oude mariene afzettingen

Zeer oude fluviatiele afzettingen

Kalksteenverweringsgronden

Keileem en Potklei

Overige kleigronden

Associaties van vele enkelvoudige eenheden
ABv Venige beekdalgronden

Algemene onderscheidingen
Bebouwing
Water
Opgehoogd of opgespoten
Zand-, leem- of grindgroeve

Toevoegingen

k... zavel- of kleidek 15 à 40 cm dik
z... zanddek, 15 à 40 cm dik
...g grof zand en/of grind beginnend tussen 40 en 120 cm
...t mariene afzettingen ouder dan Pleistoceen beginnend tussen 40 en 120 cm
...w 15 à 40 cm moerig materiaal beginnend tussen 40 en 80 cm

afgegraven
vergraven

Grondwatertrappen

Grondwatertrap	(Gt)	I	II	IIb	III	IIIb	IV	V	Vb	VI	VII	VIII
Gemiddeld hoogste grondwaterstand in cm beneden maaiveld (GHG)		<20	<40	25-40	<40	25-40	>40	<40	25-40	40-80	80-140	>140
Gemiddeld laagste grondwaterstand in cm beneden maaiveld (GLG)		<50	50-80	50-80	80-120	80-120	80-120	>120	>120	>120	>160	>160

b... buiten de hoofdwaterring gelegen gronden; periodiek overstroomd
s... schijnspiegels; bij gronden met een fluctuatie (GLG-GHG) van meer dan 120 cm
w...water boven maaiveld gedurende meer dan 1 maand in winterperiode

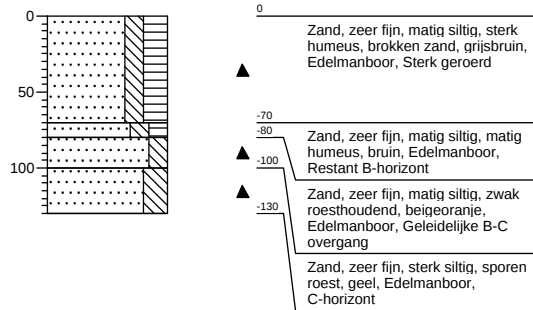
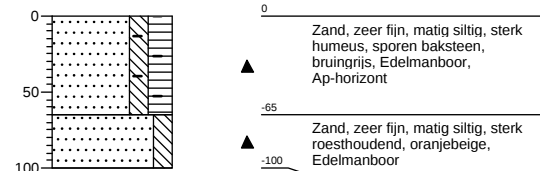
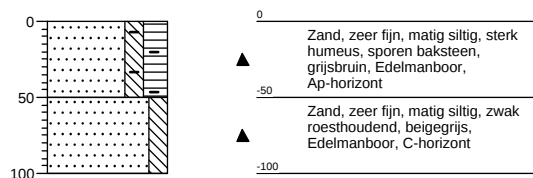
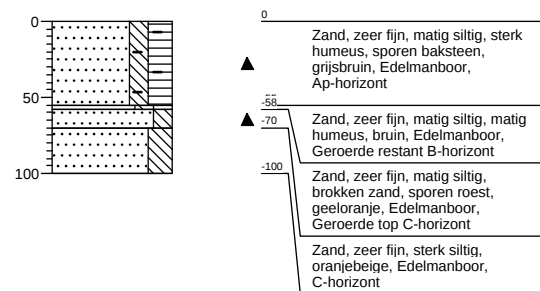
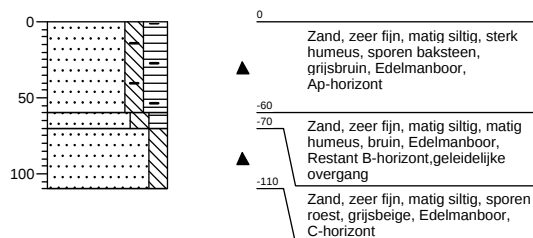
1

BIJLAGE 7

Overzicht AHN

BIJLAGE 8

Boorkernbeschrijvingen

Boring: 1**Boring: 2****Boring: 3****Boring: 4****Boring: 5**

Programma van Eisen

Format conform KNA versie 4.1 (28-05-2018)

Concept versie

Locatie	Oude Grintweg 59A te Oirschot		
Projectnaam	Oude Grintweg 59A te Oirschot / AM20534-2		
Plaats binnen archeologisch proces			
0 Opgraving			
Opsteller	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Auteur	drs. ing. N.J.W. van der Feest Aeres Milieu Noordhoven 4 6042 NW Roermond 0475-320000 nico.vd.Feest @aeres-milieu.nl	28 juli 2021	
Senior KNA Archeoloog, controle/goedkeuring	drs. ing. N.J.W. van der Feest Aeres Milieu Noordhoven 4 6042 NW Roermond 0475-320000 nico.vd.Feest@aeres-milieu.nl	28 juli 2021	
Opdrachtgever	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
	BRO t.a.v. Mevr. S. Sharifi Industriestraat 94 5931 PK Tegelen sadaf.sharifi@bro.nl		
Goedkeuring bevoegde overheid			
	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
X Gemeente	Gemeente Oirschot		
0 Provincie	Contactpersoon namens gemeente:		
0 Rijk	Mevr. A. de Vries-Oosterveen		
0 Overig	Deken Frankenstraat 3 5688 AK Oirschot Tel: (0499) 58 33 33 Archeologisch adviseur namens bevoegde overheid: Mevr. R. Berkvens Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant(ODZOB) Postbus 8035 5601 KA Eindhoven Tel: 088-3690638 r.berkvens@odzob.nl	3-8- 2021	

aeres milieu

ingenieursbureau voor bodem, archeologie, geohydrologie, ecologie

RAPPORT

Archeologisch inventariserend veldonderzoek
door middel van proefsleuven
Oude Grintweg 59A te Oirschot

RAPPORT

Archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven Oude Grintweg 59A te Oirschot

Aeres Milieu Projectnummer : AM20534
Status rapport : Concept (versie 1)
ISSN Nummer : 2214-5656
Datum : 21 mei 2021

Opdrachtgever : BRO
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen

Opsteller rapport : drs. ing. N.J.W. van der Feest
Paraaf :

Redactie : drs. D. Hagens
Paraaf :

Vrijgave : drs. ing. N.J.W. van der Feest
Paraaf :

Aeres Milieu B.V.
Noordhoven 4
6042 NW ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

4002 + 4003

Disclaimer

Het onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden (opzet conform de geldende richtlijnen en protocollen).

Aeres Milieu accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid voor maatregelen of mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Aeres Milieu uitgevoerde onderzoek neemt. Tevens wordt opgemerkt dat Aeres Milieu voor het verkrijgen van de voor het bureau onderzoek noodzakelijke informatie (mede) afhankelijk is van externe bronnen. Voor Aeres Milieu is niet te verifiëren of deze bronnen altijd volledig en zonder fouten zijn. Hierdoor kan Aeres Milieu niet instaan voor de juistheid en volledigheid van de verzamelde historische informatie.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING.....	4
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS.....	5
1. INLEIDING	6
2. WERKWIJZE	10
2.1 Inleiding.....	10
2.2 Afwijkingen op het Programma van Eisen	10
2.3 inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven.....	10
3. SAMENVATTING VOORONDERZOEK	11
3.1 Landschappelijke situatie - geomorfologie.....	11
3.2 Landschappelijke situatie - bodem.....	11
3.3 Bewoningsgeschiedenis – historisch overzicht	12
3.4 Bewoningsgeschiedenis – archeologische waarden	12
3.5 Bewoningsgeschiedenis – historisch kaartmateriaal	12
4. ADVIES VOORONDERZOEK	14
5. WERKWIJZE	16
5.1 Inleiding.....	16
5.2 Afwijkingen op het Programma van Eisen	16
5.3 Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven	16
6. RESULTATEN.....	18
6.1 Algemeen	18
6.2 Fysisch geografische beschrijving van de bodemopbouw.....	18
6.3 Sporen en structuren.....	20
7. SPECIALISTISCH ONDERZOEK.....	27
7.1 Aardewerk	27
7.2 Metaal.....	28
8. WAARDERING.....	29
9. CONCLUSIE	32
9.1 Algemeen	32
9.2 Beantwoording onderzoeksvragen	32
10. AANBEVELINGEN	35
LITERATUURLIJST	36

Bijlagen:

- 1 Topografische ligging onderzoeksgebied
- 2 Puttenplan
- 3 Allesporenkaart
- 4 Coupes en profielopnamen

SAMENVATTING

Op 2 maart 2021 is in opdracht van BRO door Aeres Milieu een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd aan de Oude Grintweg 59A te Oirschot (gemeente Oirschot). Het terrein heeft een totale omvang van circa 2.000 m². Het doel van het inventariserend onderzoek is het vaststellen van de af- of aanwezigheid van archeologische resten. Bij het aantreffen dient gekeken te worden naar de aard, ouderdom, omvang en kwaliteit van deze archeologische resten.

De aanleiding voor het laten uitvoeren van dit inventariserend onderzoek betreft de voorgenomen nieuwbouw van circa 5 woningen, met bijbehorende bestemmingsplanwijziging. De diepte van de toekomstige bodemverstoring is op dit moment onbekend, maar uitgaande van de aanleg van bouwputten voor de voorgenomen nieuwbouw zal de bodem waarschijnlijk tot in het archeologische niveau worden verstoord, dat in dit gebied vanaf 60 cm beneden maaiveld verwacht kan worden. Er wordt vooralsnog uitgegaan van een standaard funderingsdiepte zonder onderkeldering en met een bodemverstoring van tenminste 0,8 - 1,0 meter beneden maaiveld.

Op basis van het uitgevoerd verkennend veldonderzoek middels proefsleuven kan worden gesteld dat het plangebied een behoudenswaardige vindplaats uit de periode 12^e tot en met 17^e eeuw herbergt, echter kan een vroegere datering niet worden uitgesloten. De aangetroffen sporen lijken onderdeel uit te maken van een grotere, nog niet te duiden, structuur. Gezien de ligging (vanaf 60 centimeter -mv) en de voorgenomen ontwikkeling van enkele woningen is er een potentiële bedreiging voor de aangetroffen resten. Het verdient dan ook de aanbeveling om een vervolgonderzoek uit te voeren.

Bij het aantreffen van een behoudenswaardige vindplaats na het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek dient het vervolgonderzoek te worden uitgevoerd middels een opgraving. Zeker gezien de beperkte omvang van de planlocatie is dit het aangewezen middel.

De resultaten van dit onderzoek dienen getoetst te worden door de bevoegde overheid (gemeente Oirschot), dat op basis van het uitgebrachte advies een besluit zal nemen. Wij willen de opdrachtgever erop wijzen dat dit selectieadvies nog niet betekent dat al bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen.

Het uitgevoerde onderzoek is verricht conform de gestelde eisen en gebruikelijke methoden. Het onderzoek is gericht op het inzichtelijk maken van de toestand van het aanwezige bodemarchief. Hiermee kan de beschadiging dan wel vernietiging als gevolg van de voorgenomen verstoring van een mogelijk aanwezig bodemarchief tot een minimum worden beperkt. Echter kan door de aard van het onderzoek, steekproefsgewijs, niet volledig worden uitgesloten dat er archeologische resten aan- of afwezig zullen zijn. Als gevolg hiervan is bij het aantreffen van archeologische resten het, conform de Erfgoedwet van 2016, artikel 5.10 (Archeologische toevalsvondst) en 5.11 (Waarneming), een meldingsplicht van toepassing.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectnummer	: AM20534
OM-nummer	: 4951274100
Soort onderzoek	: inventariserend veldonderzoek middels proefsleuven (IVO-p)
Adres onderzoekslocatie	: Oude Grintweg 59A te Oirschot
Toponiem	: Oude Grintweg
Gemeente	: Oirschot
Provincie	: Noord-Brabant
Kadastrale registratie	: Oirschot, sectie D, nummer 5434
Coördinaten	: Centrum 149.806; 391.235
	NW: 149.778; 391.268
	NO: 149.834; 391.268
	ZW: 149.778; 391.196
	ZO: 149.834; 391.196
Oppervlakte	: Circa 2.000 m ²
Huidig locatie gebruik	: Groenzone
Aanleiding onderzoek	: Bestemmingsplanwijziging
Opdrachtgever	: BRO
Bevoegde overheid	: Gemeente Oirschot
Opslag documentatie en materiaal	: Noordhoven 4 te Roermond tot deponering bij provinciaal depot te 's-Hertogenbosch
Datum uitvoering	: 2 maart 2021

1. INLEIDING

In opdracht van BRO heeft Aeres Milieu een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd op de locatie:

Adres onderzoekslocatie	: Oude Grintweg 59A te Oirschot
Gemeente	: Oirschot
Oppervlakte	: Circa 2.000 m ²
Huidig gebruik van de locatie	: Groenzone
Toekomstig gebruik	: Vijf woningen met erf

Dit archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de BRL SIKB 4000 (protocol 4001 en 4003), KNA 4.1. Het archeologische onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek naar de historie en bodemgesteldheid van de onderzoekslocatie. Aanvullend hierop is een verkennend veldonderzoek d.m.v. boringen op het perceel uitgevoerd. De werkzaamheden in het veld zijn uitgevoerd onder leiding van een senior KNA-prospecteur.

Aanleiding

De aanleiding voor het laten uitvoeren van dit bodemonderzoek betreft de voorgenomen ontwikkeling van vijf woningen ter plaatse.

De diepte van de toekomstige bodemverstoring is op dit moment onbekend, maar uitgaande van de aanleg van bouwputten voor de voorgenomen nieuwbouw zal de bodem waarschijnlijk tot in het archeologische niveau worden verstoord, dat in dit gebied vanaf het maaiveld verwacht kan worden. Er wordt voorts nog uitgegaan van een standaard funderingsdiepte zonder onderkeldering en met een bodemverstoring van tenminste 0,8 - 1,0 meter beneden maaiveld.

Op de locatie is reeds onderzoek uitgevoerd in 2016, waarbij door Aeres Milieu een bureau- en verkennend veldonderzoek door middel van boringen is uitgevoerd. Hieruit bleek dat een cultuurlaag aanwezig is. De podzol is vermoedelijk als gevolg van ploegwerkzaamheden opgenomen. Ter plaatse van boringen 1 en 5 zijn restanten van een BC-horizont aangetroffen. De bodemopbouw in het gehele plangebied is beperkt verstoord, waardoor vervolgonderzoek in het gehele plangebied noodzakelijk is. De archeologische verwachting voor de periode laat-paleolithicum tot en met mesolithicum is op basis van het veldonderzoek bijgesteld naar laag. De verwachting op het aantreffen van archeologische sporen uit de periode bronstijd tot vroege middeleeuwen is hoog en middelhoog voor de periode late middeleeuwen tot nieuwe tijd.

Doel

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting en gebeurt door middel van waarnemingen in het veld, waarbij (extra) informatie wordt verkregen over bekende en/of verwachte archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied. Dit omvat de aan- of afwezigheid, de aard, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische waarden.

Om dit doel te kunnen realiseren zijn enkele onderzoeksvragen geformuleerd.

Voor zover mogelijk dient antwoord te worden gegeven op de volgende vragen:

Bodemopbouw en landschap:

1. Wat is de landschappelijke ligging van de site(s). Meer in het bijzonder, wat is de geologische, geomorfologische en bodemkundige context?
2. Hoe is de opbouw van het profiel in bodemkundige zin? Is er sprake van een plaggendek, podzol etc.? Zijn er fasen te onderscheiden in de bodemopbouw? Wat zijn de kenmerken daarvan en de waarschijnlijke datering?
3. Is er sprake van een duidelijke stratigrafie, wellicht met ophogingslagen en loopniveaus en/of wegdekken?
4. Zijn er aan de onderzijde van het plaggendek ontginningssporen zoals spitsporen aanwezig? Dekt het plaggendek alle sporen af of zijn er ook sporen gegraven vanuit of door het esdek?
5. Is er sprake van (sub)recente verstoring en postdepositionele processen?

Sporen en vondsten:

6. Indien er geen archeologische resten of beperkte archeologische fenomenen (bijv. alleen losse vondsten zonder enige context) oplevert, welke verklaring kan hieraan worden gegeven? Is er bijvoorbeeld sprake van aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik, verstoringen van antropogene aard, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden als gevolg van bodemprocessen of beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden als gevolg van werk- en/of weersomstandigheden?
7. Bevinden zich in het plangebied nog archeologisch relevante sporen of vondsten in de breedste zin van het woord (dus ook (sub)recente resten ouder dan 50 jaar)¹?
8. Indien hier restanten van aanwezig zijn, hoe kunnen deze dan geïnterpreteerd worden m.b.t. functie en datering?
9. Zijn er archeologische resten in situ bewaard gebleven, vanaf welke diepte en dient hier in de toekomst rekening mee te worden gehouden bij ontwikkelingen in het plangebied en de directe omgeving?
10. Wat is de aard, datering, omvang en begrenzing (horizontaal en verticaal) van archeologische resten, grondsporen en structuren?
11. Zijn er aanwijzingen aangetroffen voor landgebruik (off site-patronen) zoals wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, vennen etc.?
12. Wat is de interne structuur van de vindplaats? Welke fasering is hierbinnen aan te brengen?
13. Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?
14. Wat is de gaafheid en conservering van grondsporen, structuren en vondstconcentraties?
15. Wat is de relatie tussen het gebruik en de geschiedenis van de onderzoekslocatie en de historische, historisch-landschappelijke en overige cultuurhistorische aspecten van zijn omgeving?

¹ Onder subrecent wordt verstaan: na 1900, onder recent wordt verstaan: na 1950.

Paleo-ecologische resten:

16. Waar en in welke mate is deze locatie geschikt voor paleo-ecologisch en natuurwetenschappelijk onderzoek? Welke methoden zijn het meest kansrijk?

Waardebepaling:

17. Hoe kan de vindplaats gewaardeerd worden op basis van de fysieke en archeologisch inhoudelijke kwaliteit? Welke waarde is er samenvattend te geven aan het onderzoeksgebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)? Beschrijf en beredeneer de verschillen in waarde conform de waarderingstabel uit de KNA 4.1.

Conclusie, evaluatie en aanbevelingen:

18. Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van reeds bekende gegevens? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?
19. Welk risico lopen de geconstateerde archeologische waarden door de voorgenomen verstoring? Is behoud of verder onderzoek vanuit AMZ-perspectief gewenst?
20. Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek, zowel binnen dit onderzoeksgebied als in aangrenzende of naburige percelen?

Plangebied

Het plangebied ligt ten noorden van de kern van Oirschot op de grens van de bewoningskern naar het buitengebied. Momenteel is het plangebied in gebruik als groenzone (Figuur 1). Het plangebied wordt aan alle zijden begrensd door de perceelscheidingen van de belendende percelen.

Figuur 1: (bron: PDOKViewer)

2. WERKWIJZE

2.1 Inleiding

Het onderzoek is uitgevoerd conform het op voorhand opgestelde en door de bevoegde overheid goedgekeurde Programma van Eisen conform BRL4000 protocol 4003 (Kruithof/ Van der Feest 2020).

2.2 Afwijkingen op het Programma van Eisen

Werkput 1 is iets ingekort vanwege een aanwezige waterpartij.

2.3 inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven

Aan de hand van het Plan van Aanpak (PvA) en het PvE² is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Het veldteam bestond uit J. van Boldrik (MA) en drs. ing. N.J.W. van der Feest. Met behulp van een graafmachine van firma Driessen uit Horst zijn 2 werkputten aangelegd. Tijdens het aanleggen is actief gebruik gemaakt van een metaaldetector tijdens het laagsgewijs verdiepen tot het vlakniveau. Tijdens het verdiepen is continu gekeken naar de bodemopbouw in de profielen om een optimale diepte voor het vlakniveau te kunnen garanderen. Eventuele vondsten die zijn verworven tijdens het onderzoek zijn verzameld per individuele bodemlaag en per vak van 5 x 5 meter (of putbreedte).

Na de aanleg en het opschonen van het vlak waar nodig, is het vlak vastgelegd middels foto's. De foto's zijn genomen in minimale segmenten van 5 meter werkput. Vervolgens zijn de aanwezige sporen ingemeten met een DGPS (Stonex 9III). Dit geldt ook voor de contouren van de werkputten (ook als deze leeg zijn) en profielopnamen. Per vak van 5 x 5 meter (of putbreedte) is een hoogtemaat van het vlak genomen. Dit is ook gedaan ter plaatse van de profielen en eventuele verdiepingen (bijvoorbeeld in het geval van een kijkgat). Het maaiveld is langs iedere werkput om de 5 strekkende meter ingemeten.

De profielopnamen vinden plaats conform PvE, de profielen worden opgeschoond, gefotografeerd en vervolgens analoog op een A3 tekenvel getekend. Ieder profiel wordt gekoppeld aan een hoogtemaat.

Sporen zijn gecoupeerd en afgewerkt conform PvE en daar waar nodig bemonsterd voor latere analyse. Alle coupes zijn gefotografeerd (tenzij deze natuurlijk of nietszeggend zijn) en analoog getekend.

Vondstmateriaal is verzameld per spoor of specifieke laag en is voorzien van een unieke codering die verwijst naar de werkput, spoor, vulling, etc.

Alle geduide sporen, lagen, vondsten, monsters zijn digitaal opgenomen in een database in het veld.

3. SAMENVATTING VOORONDERZOEK³

3.1 Landschappelijke situatie - geomorfologie

Volgens de geomorfologische kaart ligt het plangebied in een golvende dekzandvlakte (code 3L5). Direct ten noordoosten van het plangebied bevindt zich een dalvormige laagte zonder veen (code 2R2). Ten westen en noorden bevinden zich meerdere dekzandruggen en –kopjes (code 3K14).

3.2 Landschappelijke situatie - bodem

Volgens de bodemkaart ligt het plangebied in een zone van hoge zwarte enkeerdgronden in lemig fijn zand (code zEZ23).

Enkeerdgronden hebben een plaggende of esdek dat is ontstaan doordat mogelijk al vanaf de late middeleeuwen op grote schaal het systeem van potstalbemesting werd toegepast. Plaggen werden met mest van het vee vermengd en op de akkers uitgespreid om de bodem vruchtbaarder te maken. In de loop der tijd is hierdoor een plaggende op de oorspronkelijke bodem ontstaan.

Dergelijke cultuurdekken hebben vaak een beschermende werking en dienen als een buffer die de potentiële archeologische lagen beschermd tegen verstoringen. De totale dikte van het plaggende is bij de hoge enkeerdgronden meer dan 50 cm. De bouwvoor (Aap-horizont) is grijsbruin tot zwart van kleur. Hieronder liggen oudere niveaus/lagen van het plaggende (Aa-horizont), die meestal wat lichter van kleur zijn.

Onder het plaggende ligt de oorspronkelijke bodem, mogelijk een podzolgrond. De podzolgrond bestaat uit een A-horizont, waaronder vaak een E-horizont (uitspoelingshorizont) aanwezig is. Hieronder ligt de B-horizont (inspoelingshorizont), die geleidelijk overgaat in de C-horizont. Afhankelijk van de vroegere bodembewerking is de oorspronkelijke A-, E- en/of B-horizont al dan niet intact. Vaak zijn deze door verploeging met de onderste helft van het plaggende vermengd geraakt.

Op de bodemkaart staan de gemiddelde grondwaterstanden aangeven met grondwatertrappen. De mogelijk aanwezige gronden worden gekenmerkt door een zeer diepe grondwaterstand (grondwatertrap VI). Dit betekent dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen de 40 en 80 cm beneden maaiveld ligt en dat de gemiddeld laagste grondwaterstand dieper dan 120 cm beneden maaiveld wordt aangetroffen.

De in het bureauonderzoek verwachte hoge zwarte enkeerdgronden komen overeen met de aangetroffen bodemprofielen. De bovengrond wordt geïnterpreteerd als een zogenaamde ploeglaag of Ap-horizont. Deze Ap-horizont is gelegen op de natuurlijke ondergrond ofwel C-horizont. De overgang tussen deze lagen is scherp waardoor enige mate van aftopping heeft plaatsgevonden. De profielen zijn te beschrijven als een A-C profiel, met uitzondering van boringen 1 en 5. Bij AC-profielen is de oorspronkelijke bodemopbouw opgenomen in het bovenliggende cultuurdek. In boring 4 is sprake van een geroerde top van de C-horizont, duidend op een diepe verstoring van de bodemopbouw.

De afwijkende boringen 1 en 5 vertonen een geleidelijke overgang van een licht humeuze neutraal bruine kleur naar een beige kleur. Deze laag wordt geïnterpreteerd als een overgang van de B-horizont naar de natuurlijke ondergrond of C-horizont. Er kan dus worden gesteld dat er een beperkte mate van intactheid is van het oorspronkelijke bodemprofiel in deze boringen.

3.3 Bewoningsgeschiedenis – historisch overzicht

Het plangebied ligt ten noorden van de historische dorpskern van Oirschot en ten westen van het voormalige gehucht Notel. Notel was van oudsher een gehucht of herdgang waarin de bebouwing in een dalvormige laagte tussen twee grote open akkergebieden ligt.

De open akkergebieden stonden voorheen ook bekend als ‘Heezen’ en kent mogelijk een vroegmiddeleeuwse oorsprong. De naam Notel is vermoedelijk afgeleid van de naam ‘note’, dat naar notenbomen kan verwijzen. Gezien de uitgang ‘-lo’ verwijst het mogelijk naar een bos met notenbomen. Het latere Notel zou dan pas in de 13e eeuw haar huidige ligging gekregen hebben.⁴

3.4 Bewoningsgeschiedenis – archeologische waarden

Op de leidende Archeologische beleidskaart van de gemeente Oirschot geldt voor het plangebied eveneens een hoge archeologische verwachting (categorie 4) en ligt deze in een zone waar zich een esdek (enkeerdgronden) bevindt.⁵

Binnen een straal van 1 kilometer ten opzichte van het plangebied zijn 12 onderzoeksmeldingen en 17 waarnemingen bekend.

3.5 Bewoningsgeschiedenis – historisch kaartmateriaal

Het plangebied ligt langs de Oude Grintweg ten noorden van de historische dorpskern van Oirschot en ten westen van het voormalige gehucht Notel. De Oude Grintweg vormde een noordelijke uitvalsweg vanuit de kern van Oirschot richting Boxtel. Op het minuutplan uit het begin van de 19e eeuw⁶ is te zien dat de Oude Grintweg een bestaande weg is. Het plangebied ligt binnen een akkerveld dat staat aangegeven als “De Lurp”. De perceleringen zijn groot en ongelijk in vorm. Uit de Oorspronkelijke Aanwijzende Tafels (OAT)⁷ behorende bij het minuutplan, blijkt dat het plangebied in gebruik is als bouwland.

Op de kaart uit 1830-1850 is een nagenoeg gelijke situatie zichtbaar. Het plangebied blijft onbebouwd en in gebruik als bouwland. De Oude Grintweg staat aangegeven als een van de voornaamste uitvalswegen vanuit de historische kern van Oirschot. Ten oosten van het plangebied is het gehucht Notel te zien.

4 <http://users.bart.nl/~leenders/txt/oirschot.html>

5 SRE Milieudienst 2011, Archeologische beleidskaart Kempen- en A2 gemeenten, 13. Archeologische beleidskaart gemeente Oirschot.

6 www.watwaswaar.nl Gemeente Oirschot, sectie F, blad 3. Minuutplannen zijn de oorspronkelijke kadastrale kaarten die zijn vervaardigd vanaf 1811 en 1812 in navolging van de Fransen o.l.v. Napoleon Bonaparte. Het zijn grondbeschrijvingen (kadasters) van de gemeenten met hierop aangegeven de percelen, perceelnummers en gebouwen.

7 OAT = Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel. Dit is een register uit 1832 waarin diverse gegevens in vermeld staan die betrekking hebben op de betreffende percelen, zoals de eigenaar, beroep en woonplaats, alsmede het grondgebruik en de oppervlakte.

Op de kaart uit 1900 wordt duidelijk dat de bouwlandpercelen zijn omgeven door groenstroken, mogelijk houtwallen. Aan de andere zijde van de Oude Grintweg, direct ten westen van het onbebouwde plangebied, staat een gebouw aangegeven.

De bebouwde kom van Oirschot heeft zich al uitgebreid op de kaart uit 1953. Het plangebied blijft in gebruik als bouwland. Het gebouw ten westen van het plangebied lijkt te zijn verdwenen.

Tussen 1983 en 1991 wordt de huidige wijk rondom het plangebied aangelegd en ontstaat er bebouwing rondom het plangebied.⁸

⁸ Gebaseerd op studie van laat 20e eeuwse topografisch kaartmateriaal via www.topotijdreis.nl.

4. ADVIES VOORONDERZOEK⁹

Verwachtingsmodel bureauonderzoek

Periode	Verwachting	Verwachte kenmerken vindplaats	Diepteligging sporen
Laat-paleolithicum – mesolithicum	Middelhoog	Bewoningssporen, tijdelijke kampementen: vuursteen artefacten, haardkuilen	Onder het plaggendeck in de oorspronkelijke bodem
Neolithicum – bronstijd	Hoog	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, gebruiksvoorwerpen	Onder het plaggendeck in de oorspronkelijke bodem
IJzertijd – vroege middeleeuwen	Hoog		
Late middeleeuwen – nieuwe tijd	Middelhoog	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, funderingsresten, gebruiksvoorwerpen	Vanaf het maaiveld

Tabel 1: Archeologische verwachting per periode.

Veldwerk

Op basis van het uitgevoerde booronderzoek kan worden gesteld dat de verwachte enkeerdgronden (esdek), zoals beschreven in het bureauonderzoek, aanwezig zijn. Onder deze cultuurlaag is echter geen podzol meer aanwezig. Deze is vermoedelijk, als gevolg van ploegwerkzaamheden opgenomen in het bovenliggende cultuurdek. Uitzondering hierop zijn boringen 1 en 5 waar restanten van een B-C overgang zijn aangetroffen.

De zeer kwetsbare vindplaatsen uit de periode paleolithicum tot en met het neolithicum zullen als gevolg van de verstoring van het oorspronkelijke bodemprofiel niet langer in-situ aanwezig zijn. Derhalve kan de archeologische verwachting voor deze periode worden bijgesteld naar laag.

Als gevolg hiervan is de verwachting dat alleen de diepere sporen, indien aanwezig, bewaard zullen zijn. Zeker gezien de beperkte verstoring in boring 1 en 5.

De sporen van bewoning uit de latere, sedentaire perioden hebben een dieper bereik en kunnen zodoende nog intact zijn. Op basis van deze gegevens kan de verwachting voor het aantreffen van sporen uit de periode bronstijd tot en met de vroege middeleeuwen gehandhaafd blijven.

Eventueel aanwezige resten uit de periode middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd hangen sterk samen met de kwaliteit en intactheid van het esdek. Gezien de intacte aard, met uitzondering van boring 1, van dit cultuurdek blijft ook de verwachting voor deze perioden gehandhaafd.

Het esdek fungeert als beschermend deken over het archeologisch interessante niveau en kent een conserverende werking voor eventueel aanwezige archeologische resten.

5. WERKWIJZE

5.1 Inleiding

Het onderzoek is uitgevoerd conform het op voorhand opgestelde en door de bevoegde overheid goedgekeurde Programma van Eisen conform BRL4000 protocol 4003 (Kruithof/ Van der Feest 2020).

5.2 Afwijkingen op het Programma van Eisen

Werkput 1 is iets ingekort vanwege een aanwezige waterpartij.

5.3 Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven

Aan de hand van het Plan van Aanpak (PvA) en het PvE¹⁰ is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Het veldteam bestond uit J. van Boldrik (MA) en drs. ing. N.J.W. van der Feest. Met behulp van een graafmachine van firma Driessen uit Horst met een gesloten gladde bak van 1,5 meter breed zijn 2 werkputten aangelegd. Deze hebben een gezamenlijk oppervlak van 157 m². Dit komt overeen met circa 7,85% van het totale plangebied. Er is 1 vlak aangelegd waar 15 sporennummers en 4 vondstnummers zijn uitgegeven. Het vlak is aangelegd in de top van de C-horizont waar de sporen zich het meest leesbaar in aftekenden. Dit vlak ligt in werkput 1 gemiddeld op 13,98 m +NAP en in werkput 2 13,99 m +NAP (respectievelijk 75 en 71 cm -mv).

Tijdens het aanleggen in actief gebruik gemaakt van een metaaldetector tijdens het laagsgewijs verdiepen tot het vlakniveau. Ook de stort is systematisch afgezocht. Tijdens het verdiepen is continu gekeken naar de bodemopbouw in de profielenkolommen (gemiddeld 1 meter breed) om een optimale diepte voor het vlakniveau te kunnen garanderen. Eventuele vondsten die zijn verworven tijdens het onderzoek zijn verzameld per individuele bodemlaag en per vak van 5 x 5 meter (of putbreedte). Bijzondere of relevante metaalvondsten zijn in het veld ingemeten middels de DGPS.

Na de aanleg en het opschonen van het vlak waar nodig, is het vlak vastgelegd middels foto's. De foto's zijn genomen in minimale segmenten van 5 meter werkput. Vervolgens zijn de aanwezige sporen ingemeten met een DGPS (Stonex 9III). Dit geldt ook voor de contouren van de werkputten (ook als deze leeg zijn) en profielopnamen. Per vak van 5 x 5 meter (of putbreedte) is een hoogtemaat van het vlak genomen. Dit is ook gedaan ter plaatse van de profielen en eventuele verdiepingen (bijvoorbeeld in het geval van een kijkgat). Het maaiveld is langs iedere werkput om de 5 strekkende meter ingemeten.

De profielopnamen vinden plaats conform PvE, de profielen worden opgeschoond, gefotografeerd en vervolgens analoog op een A3 tekenvel getekend. Ieder profiel wordt gekoppeld aan een hoogtemaat.

Sporen zijn gecoupeerd en afgewerkt conform PvE en daar waar nodig bemonsterd voor latere analyse. Alle coupes zijn gefotografeerd (tenzij deze natuurlijk of nietszeggend zijn) en analoog getekend.

Vondstmateriaal is verzameld per spoor of specifieke laag en is voorzien van een unieke codering die verwijst naar de werkput, spoor, vulling, etc.

Alle geduide sporen, lagen, vondsten, monsters zijn digitaal opgenomen in een database in het veld.

6. RESULTATEN

6.1 Algemeen

Op 2 maart 2021 zijn twee proefsleuven aangelegd, ten tijde van de aanleg was het licht bewolkt, zonnig, circa 16 graden en 1-2 beaufort. Het werk werd in enige mate bemoeilijkt door strijklucht

Figuur 2: Foto plangebied tijdens de werkzaamheden (genomen op 2 maart 2021)

6.2 Fysisch geografische beschrijving van de bodemopbouw

Werkput 1

In werkput 1 was sprake van een zogenaamd AC-profiel. Hierbij is de Aa-horizont, de bovengrond direct op de natuurlijke ondergrond gesitueerd. Er kan nog een onderscheid worden gemaakt in een Aa-horizont die modern, antropogeen is omgewerkt (gemiddeld 30 centimeter dik) en een hierop aansluitend, nagenoeg vergelijkbare (minder losse structuur) Apb-horizont. De Aa-horizont bestaat uit een zeer fijn, matig siltig, sterk humeus zand met wisselende gehalten wortels. Dit zand heeft een grijsbruine kleur.

De Apb-horizont is een ouder ploegdek en is onderdeel van het esdek (circa 45 centimeter dik). De Apb-horizont onderscheidt zich als een zeer fijn, matig siltig, sterk humeus grijsbruin zand. Aan de onderzijde van de Apb-horizont en in de top van de C-horizont zijn brokken B-horizont, of inspoelingshorizont aangetroffen. De B-horizont behoort tot de oorspronkelijke bodemopbouw in de regio, een podzolbodem. De aanwezigheid van deze brokken is indicatief voor een beperkt verstoorde top van de C-horizont en eventuele sporen kunnen zich nog goed aftekenen in de C-horizont. In sommige delen is de B-horizont nog in enige mate zelfs als intact te beschrijven (enkele centimeters dikke laag).

De B-horizont kenmerkt zich als een zeer fijn, matig siltig, matig humeus zand met een neutraal bruine kleur. In het verkennende vooronderzoek door middel boringen, uit 2016, is reeds aangegeven dat de bodem in de boringen een B-C overgang vertoont waardoor gesuggereerd kon worden dat de bodem slechts in beperkte mate was aangetast onder het aangetroffen eerddek.¹¹

De C-horizont bestaat uit jong dekzand en kan beschreven worden als een zeer fijn, matig siltig zand waar sporen roest in voorkomen. De C-horizont heeft een beigegrijze kleur. Er zijn geen aanwijzingen voor een ouder dekzand binnen 60 centimeter onder het huidige vlakniveau.

Figuur 3: Foto van profielopname 1.1 met net boven de C-horizont een enigszins verrommeld pakket met resten B-horizont (genomen op 2 maart 2021).

¹¹ Van der Feest/ Hagens 2016.

Werkput 2 vertoonde een iets sterker omgezette bovengrond. Aan de zuidzijde van werkput 2 is er nog sprake van een 40 centimeter diepe Apb-horizont, maar deze ontbreekt in de rest van de werkput. Hier is een Aa-horizont aanwezig van gemiddeld 65 centimeter dik. Alleen ter plaatse van het zuidelijke profiel zijn ook enkele sporen van de B-horizont aangetroffen, maar minder intact dan in werkput 1.

Figuur 4: Foto van profielopname 2.1

6.3 Sporen en structuren

In werkput 1 is er sprake van diverse sporen die in het veld zijn aangemerkt als paalkuilen (sporen 1 t/m 6, 8 en 9). De westzijde van de werkput wordt gekenmerkt door een recente verstoring. De recente verstoring hangt samen met een duidelijk zichtbare depressie in het plangebied, vermoedelijk een oude vijver. Aan de zuidzijde is een lineair spoor aangetroffen dat niet nader geduid kan worden.

Figuur 5: Valkfoto in westelijke richting met het niet nader te duiden lineaire spoor bij de rode pijl.

Figuur 6: Overzicht van het vlak (in westelijke richting) van werkput 1 aan de westzijde, met bij de rode pijl een recente verstoring.

De aangetroffen paalkuilen liggen in een opvallend rechte lijn en wekken de suggestie een structuur te vormen. Enkele sporen zijn ter controle gecoupeerd. Er is specifiek gekozen voor spoor 3, 5 en 6. Deze keuze is gemaakt op basis van de afwijkende samenstellingen van de sporen. Spoor 3 is humeuzer, donkerder en tekent zich scherper af tegen de natuurlijke ondergrond. Spoor 5 is minder duidelijk, vaal van kleur en vaster van aard. Spoor 6 valt op door een duidelijk aanwezige kern van verbrande leem. In de volgende foto's zijn de coupes weergegeven.

Figuur 7: Coupe door spoor 3.

Figuur 8: Coupe door spoor 6 (op de foto abusievelijk spoor 7 genoemd).

Figuur 9: Coupe door spoor 5.

Op basis van de coupes kan worden gesteld dat spoor 3 vermoedelijk uit een andere periode afkomstig is dan de overige twee direct aangrenzende sporen (spoor 1 en 2). Dit hangt samen met de samenstelling van de bodemmatrix. Spoor 3 is humeuzer, donkerder van kleur, is niet diffuus aan de randen van het spoor en is aanzienlijk minder compact dan sporen 1 en 2. Het kan niet uitgesloten worden dat er sprake is van een structuur die langere tijd ter plaatse aanwezig is geweest, waarbij sprake is van herstelmomenten. Echter lijkt dit onwaarschijnlijk door de duidelijk afwijkende samenstelling van de bodemmatrix (deze zal naar verwachting compacter zijn geweest). De paalkuil, spoor 6, is opvallend van samenstelling, de kern bestaat uit verbrande leem. Dergelijke vullingen van paalkuilen wordt vaker aangetroffen, echter is het niet volledig duidelijk of hier sprake is van een bewuste vulling (tijdens de bouw of na de sloop) of van materiaal dat aan het maaiveld aanwezig was en in de kuil is terecht gekomen. Vergelijkbare vullingen zijn aangetroffen bij andere onderzoeken, hier varieert de datering van dergelijke paalkuilen van de periode ijzertijd¹² tot en met de Romeinse tijd¹³. In deze onderzoeken lijkt de leem bewust te zijn aangebracht als bekleding van de kuil, vermoedelijk om de invloed van het grondwater te beperken. Op basis van het ensemble en de vondsten lijken de sporen hier uit de periode 12^e-19^e eeuw te dateren, echter kan een datering in een eerdere periode niet worden uitgesloten (getuige de opvallende vulling van spoor 6).

¹² Gardenier/ Van der Feest 2010

¹³ Heirbaut 2011

Werkput 1 vertoont een lineair patroon aan sporen die geduid kunnen worden als paalsporen, het is echt niet duidelijk of deze contemporain zijn. Ze zijn niet waargenomen in de bovenliggende Apb-horizont, hieruit kan mogelijk worden opgemaakt dat de sporen afwijken in kleur en bodemmatrix (met name de compactheid van de sporen) het gevolg zijn van herstelfasen of herbouw op de zelfde locatie. In dit geval zouden spoor 5, 6 en 9 geduid kunnen worden als de primaire constructie, terwijl sporen 1, 2, 3, 4 en 8 als mogelijk herstel of herbouw gezien kunnen worden. Omdat er sprake is van slechts één rij palen is het niet mogelijk hier een nadere duiding aan te geven in de vorm van plattegrondtype of parallellen uit andere onderzoeken.

Figuur 10: Overzichtsfoto van werkput 2 in zuidelijke richting.

Werkput 2 vertoont een meer geroerd karakter dan werkput 1. De verstoring neemt in noordelijke richting toe en rijkt grofweg tot de top van de C-horizont. Direct onder de bovengrond in de top van de C-horizont zijn duidelijk schopsteken aanwezig die samenhangen met het handmatig omwerken van de bodem met een schop. Deze schopsteken hebben geen samenhang met de bovenliggende Aa-horizont, maar doorgraven in het zuidelijke deel de restanten van de aangetroffen B-horizont. Er lijkt qua samenstelling van het bodemmateriaal gesuggereerd te kunnen worden dat de schopsteken samenhangen met de Apb-horizont. In dit geval kunnen de schopsteken dateren uit de periode late middeleeuwen – nieuwe tijd, de aanleg van een esdek ter plaatse. Centraal door de put loopt een lineair spoor (spoor 10) dat niet nader te duiden valt (het spoor is slechts enkele centimeters diep). Opvallend genoeg oversnijden de schopsteken dit spoor en kunnen dus een relatieve chronologie krijgen, met andere woorden het lineaire spoor dateert voor de schopsteken. In het noorden van werkput 2 doorsnijdt een vergelijkbaar spoor (spoor 15) een oost-west georiënteerd lineair spoor (spoor 14). Dit doorsneden spoor is gecoupeerd in profielopname 2.2.

Figuur 11: Vlakfoto van de noordzijde van werkput 2, waar de twee lineaire sporen elkaar kruisen (spoor 14 en 15).

Figuur 12: Profielopname van werkput 2 met daaronder de coupe van spoor 15.

Naast de lineaire sporen in werkput 2 is er ook sprake van enkele mogelijke paalkuilen (spoor 11, 12 en 13). Om dit vermoeden te toetsen is spoor 12 gecoupeerd.

Figuur 23: Coupe door spoor 12, een duidelijk paalspoor.

Spoor 12 is duidelijk een paalspoor. Qua samenstelling komt het spoor overeen met gecoupeerd spoor 5 uit werkput 1. Het kan niet uitgesloten worden dat beiden onderdeel zijn van een grotere structuur of mogelijke meerdere structuren binnen het plangebied.

Als gekeken wordt naar de ligging (verticaal) van de sporen kan er mogelijk een indicatie worden gegeven van de mate van aftopping van de sporen. De sporen liggen onder de Apb-horizont, waar op delen van het terrein ook een B-horizont is aangetroffen. Aangezien er nog een deel van het plangebied een ten dele intacte B-horizont herbergt kan worden gesteld dat een deel van de oorspronkelijke B-horizont de E- en oorspronkelijke A-horizont ontbreekt. Gezien de regionale ligging kan worden verwacht dat voor de aanleg van een eerdgrond ter plaatse sprake was van een laarpodzol of veldpodzol (op basis van extrapolatie van de bodemkaart). De laarpodzol heeft een gemiddelde diepte ligging van de B-horizont tussen de 48 en 55 centimeter -mv terwijl dit bij de veldpodzol tussen de 30 en 55 centimeter is.¹⁴ Indien er wordt uitgegaan van een gemiddeld profiel in het plangebied (waar nog 5 centimeter B-horizont resteert) kan worden gesuggereerd dat in de zones waar de B-horizont is waargenomen circa 50 centimeter van het oorspronkelijke maaiveld is verdwenen, terwijl dit in de zones zonder B-horizont 55 centimeter of meer betreft.

¹⁴ De Bakker 1966; De Bakker/ Schelling 1989

7. SPECIALISTISCH ONDERZOEK

Onder normale omstandigheden worden alle vondsten door erkende senior specialisten bekeken. Echter gezien de beperkte omvang en duidelijke aard van het materiaal is het beschreven door N.J.W. van der Feest (metaal specialist en senior KNA-archeoloog). Dit is niet conform BRL4000, maar voor deze fase van het onderzoek volstaat dit niveau van analyse.

7.1 Aardewerk

In totaal zijn er 4 fragmenten aardewerk verzameld, verdeeld over drie vondstnummers. Het betreft twee fragmenten afkomstig uit de bovengrond van werkput 2. Deze twee fragmenten betreffen een randfragment, vermoedelijk van een kan. Het materiaal is een roodbakkende spaarzaam geglazuurd. Dergelijke aardewerk komt met name in de spaarzame vorm voor in de periode 12^e tot 15^e eeuw (enkele specifieke productievormen daargelaten). Het andere fragment is een roodbakkend fragment met een zogenaamde slibversiering. Dit fragment dateert later, grofweg uit de 17^e-18^e eeuw. De vondsten komen uit de bovengrond en kunnen derhalve lastig gekoppeld worden aan het plangebied. De bemesting van de akkers met plaggen en potstalvulling kan een aanleiding zijn om dergelijke vondsten aan te treffen die aangevoerd zijn van elders.

In spoor 3 (werkput 1) is een fragment steengoed aangetroffen, het fragment kan op basis van de typerende 'pantervel' structuur geduid worden als afkomstig van Frechen. Dergelijk steengoed werd in de Duitse plaats tussen 1680 en 1900 op grote schaal geproduceerd. Door de vrij fijne patronen is het vermoedelijk een wat latere variant.

Bij de aanleg van werkput 1 net boven de C-horizont is een oor aangetroffen van een grape (vondstnummer 1). Dit fragment is het oudste fragment dat is aangetroffen tijdens het onderzoek. Het roodbakkende aardewerk is volledig ongeglazuurd. Dit duidt op een datering tussen de 12^e en de 15^e eeuw, waarna glazuren een standaard gebruik werd. De vorm van het oor is rond en het oor is vrij dun dit maakt een specifiekere datering mogelijk. Het is namelijk vanaf circa 1375 dat de oren dikker en hoekiger worden. Het aangetroffen oord moet dus voor 1375 gedateerd worden.¹⁵ Ook hier geldt enige mate van onbetrouwbaarheid net als bij de eerder beschreven vondsten (met uitzondering van het fragment steengoed).

¹⁵ Bartels 1999

Figuur 34: Vondstnummer 1 een oor van een grape.

7.2 Metaal

Tijdens het onderzoek zijn twee metalen objecten aangetroffen, beiden uit werkput 2 en uit de bovengrond. Ook hier dient dus enige voorzichtigheid in acht te worden genomen.

Het eerste object betreft een kogel van een pistolet. De kogel heeft op basis van de vervorming een object getroffen. Vermoedelijk betreft het een kogel uit de periode 17e tot en met de 19e eeuw.

Het tweede object betreft een verzilverde knoop. Het kan echter niet uitgesloten worden dat het hier om nikkel handelt (dit komt voor vanaf het eind van de 16e eeuw). De knoop is als één geheel gotten met een draadoog. Er is aan de onderzijde sprake van een ontluuchtingsgat ten behoeve van het productieproces.¹⁶ Dergelijke knopen kunnen veelal nauwkeurig worden gedateerd. Echter is deze knoop niet versierd, waardoor een datering van de 16e – 17e eeuw gegeven kan worden.¹⁷ Op basis van de vermoedelijke toepassing van nikkel en de vorm van de knoop kan voorzichtig een datering in de 17^e eeuw worden gesuggereerd.

Figuur 15: Aangetroffen 16^e-17^e-eeuwse knoop

¹⁶ Baart/ et al 1977

¹⁷ Read 2010

8. WAARDERING

Gezien de aangetroffen resten binnen het plangebied is het noodzakelijk een waardering conform de KNA toe te passen. Hierbij worden conform de KNA 4.1 scores tussen 1 en 3 toegekend afhankelijk van de specifieke criteria. De parameters per criterium zijn overgenomen uit Bijlage IV waarden van een vindplaats van de KNA.

Waarden	Criteria	Scores		
		hoog	midden	laag
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord		
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2	
	Conservering	3		
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	3		
	Informatiewaarde		2	
	Ensemblewaarde		2	
	Representativiteit	3		

Tabel 2: Criteria die gescoord worden voor het bepalen van de behoudenswaardigheid.

Beleving wordt voor ondergrondse vindplaatsen niet gescoord.

De fysieke kwaliteit wordt op twee criteria gescoord, te weten gaafheid en conservering.

Gaafheid wordt bepaald aan de hand van de volgende parameters: aanwezigheid sporen; gaafheid sporen; ruimtelijke gaafheid; stratigrafie intact; mobilia in situ; ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling; ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen; aanwezigheid antropogeen biochemisch residu; stabiliteit van de natuurlijke omgeving.

Het plangebied is in enige mate aangetast door moderne verstoringen en door aftopping in het recente verleden (mogelijk tot 50 centimeter van het spoor is verloren gegaan). Echter zijn alle sporen goed herkenbaar en te duiden. Het daadwerkelijk onderzochte areaal leverde slechts enkele sporen op die echter wel tot een mogelijke structuur behoren. Alleen op basis van de aftopping wordt de gaafheid als middelhoog beschouwd (2).

Conservering wordt aan de hand van twee parameters bepaald: conservering artefacten (metaal/overig) en conservering organisch materiaal.

Gezien de aard van de mobilia en de toestand waarin ze verkeren lijkt ook het criterium conservering hoog te scoren. Hoewel metaal als vondstcategorie nagenoeg afwezig is, is ook deze categorie minstens redelijk te noemen. Het organische materiaal is eveneens relatief goed bewaard gebleven. Conservering wordt derhalve in het totaal als hoog gescoord (3).

De inhoudelijke kwaliteit wordt gescoord op basis van de criteria zeldzaamheid, informatiewaarde, ensemblewaarde en representativiteit.

Zeldzaamheid wordt bepaald aan de hand van de parameters: het aantal vergelijkbare vindplaatsen van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode, binnen dezelfde archeoregio, waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart.

De aangetroffen vindplaats valt te beschouwen als een zeldzame vindplaats. De periode 12^e tot en met 17^e eeuw in de buitengebieden van Noord-Brabantse nederzettingskernen is beperkt onderzocht. De sporen in het plangebied zijn in enige mate aangetast door latere groundbewerking, maar de sporen zijn nog goed te duiden. Op basis van deze gegevens wordt de zeldzaamheid als hoog (3) gescoord.

Informatiewaarde wordt bepaald aan de hand van de parameters: Opgraving/onderzoek van vergelijkbare vindplaatsen binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel); Recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeoregio; Recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode; Passend binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut of Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Door het beperkt aantal onderzochte vindplaatsen uit deze periode in een vergelijkbare locatie (nederzettingsterrein) kan de aangetroffen vindplaats, ondanks de lichte verstoringen als gevolg van latere groundbewerking, als relevant worden beschouwd. De aangetroffen vindplaats ligt grotendeels *in situ* echter is de vondstenlaag die verwacht kan worden bij de aangetroffen sporen niet langer aanwezig (vermoedelijk opgenomen in de bovenliggende ploeglaag). De informatiewaarde wordt middelhoog gescoord (2).

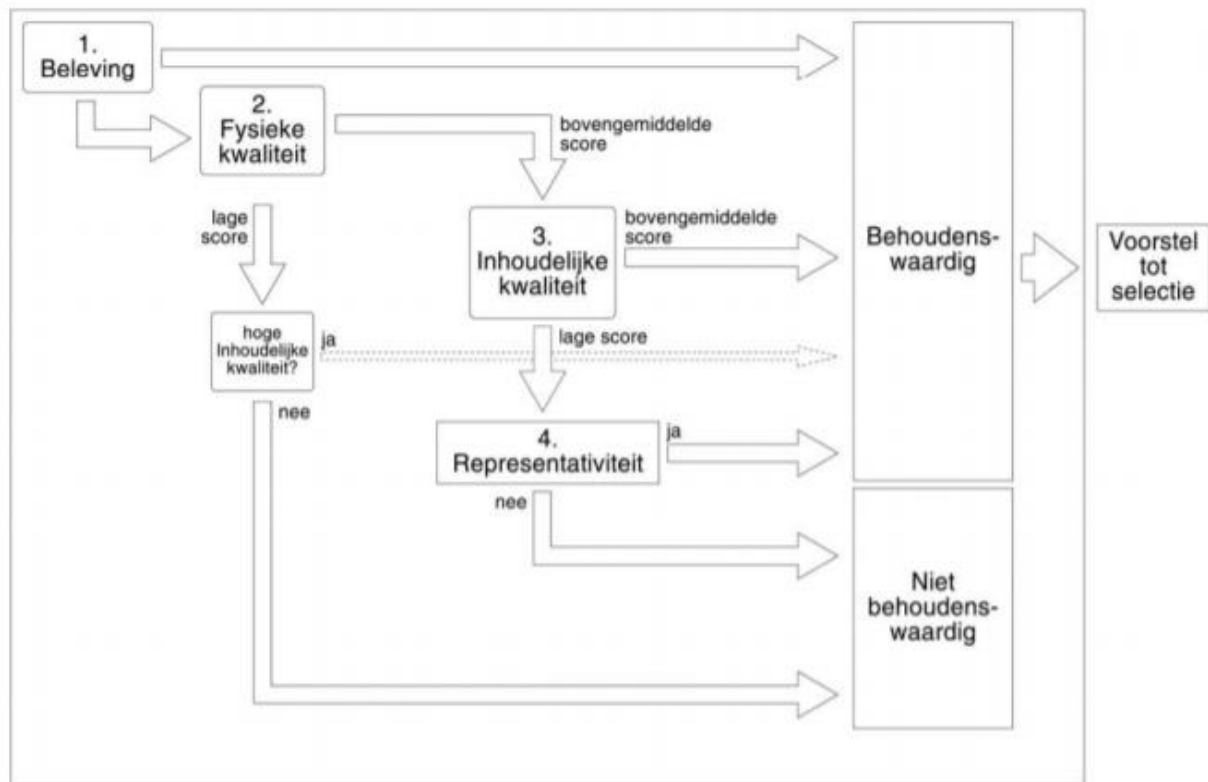
Ensemblewaarde wordt bepaald aan de hand van de parameters: Archeologische context, Synchrone context (voorkomen van vindplaatsen uit dezelfde periode binnen de microregio); Diachrone context (voorkomen van vindplaatsen uit op een volgende perioden binnen de microregio). Landschappelijke context, Landschappelijke context (fysisch- en historisch-geografische gaafheid van het contemporaine landschap); Aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving.

Het ensemble is lastig te duiden, gezien de beperkte vergelijkingen uit de directe omgeving. Hoewel de aard van de aangetroffen resten niet vergelijkbaar is kan het mogelijk leiden tot een beter inzicht in de indeling van het grondgebied van Oirschot en omliggende gebieden. Derhalve scoort de ensemblewaarde middelhoog (2).

Tenslotte wordt ook gekeken naar representativiteit deze wordt gescoord aan de hand van de parameters:

Kenmerkend voor een bepaald gebied en/of periode; Het aantal vergelijkbare vindplaatsen van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd; Idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart.

Het aantal vindplaatsen met potentiële structuren uit de periode 12^e tot en met 17^e eeuw in het buitengebied is beperkt in de archeoregio en is daarom lastig in beeld te brengen. Gezien de beperkte vergelijkingsmogelijkheden kan de aangetroffen vindplaats als representatief beschouwd worden en derhalve een hoge score (3) toegekend worden.

Grafiek 1: Stroomdiagram selectievoorstel aan de hand van de behaalde score uit de waardestelling.

Als de score van de fysieke kwaliteit (punt 2 in Grafiek) wordt toegepast in het stroomdiagram kan de vindplaats worden geduid als een bovengemiddelde kwaliteit. Dit leidt tot het punt inhoudelijke kwaliteit, deze wordt eveneens hoog gescoord, wat tenslotte leidt tot een behoudenswaardige vindplaats.

9. CONCLUSIE

9.1 Algemeen

Op basis van het uitgevoerd verkennend veldonderzoek middels proefsleuven kan worden gesteld dat ter plaatse van het plangebied sprake is van een omgewerkte bodem. Deze omwerking heeft de oorspronkelijke bodemopbouw tot de top van of net boven de natuurlijke ondergrond (C-horizont) geroerd. Eventuele vondstlagen zijn opgenomen in de huidige bouwvoor en niet langer *in situ* aanwezig. Onder dit geroerde pakket zijn sporen aangetroffen uit verschillende perioden, van modern tot middeleeuws. Het zwaartepunt van de aangetroffen resten ligt in de periode 12^e tot en met 17^e eeuw, maar een vroegere datering kan niet worden uitgesloten. De aangetroffen sporen lijken onderdeel van een grotere structuur. Deze structuur is echter, gezien de beperkte aard van het onderzoek, niet te duiden. Mogelijk kunnen de sporen samenhangen met de resten aangetroffen bij een onderzoek van het ADC uit april 2021, Ekerschot-Noord,¹⁸ echter zijn de gegevens nog niet beschikbaar voor een gedegen vergelijking (d.d. 21-5-2021). Het beeld dat gevormd kan worden op basis van het uitgevoerde onderzoek sluit aan bij de verwachting uit het Programma van Eisen dat binnen het plangebied mogelijk nederzettingsresten of resten van agrarische activiteiten aanwezig kunnen zijn.

Uit het veldonderzoek kan geconcludeerd worden dat er binnen het plangebied een potentiële vindplaats aanwezig is die een bijdrage kan leveren aan het huidige kennisniveau in de archeoregio.

9.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Bodemopbouw en landschap:

1. Wat is de landschappelijke ligging van de site(s). Meer in het bijzonder, wat is de geologische, geomorfologische en bodemkundige context?
Binnen het plangebied zijn onder de Ap-horizont resten van een B-horizont (in de vorm van brokken) aangetroffen en in andere zones een scherpe overgang naar de C-horizont. Gezien de beperkte omvang kan geen duiding aan de geomorfologie worden gegeven.
2. Hoe is de opbouw van het profiel in bodemkundige zin? Is er sprake van een plaggendek, podzol etc.? Zijn er fasen te onderscheiden in de bodemopbouw? Wat zijn de kenmerken daarvan en de waarschijnlijke datering?
Er zijn vermoedelijk twee fasen van bewerking en aanrijking van het plangebied. Een eenduidig plaggendek is niet als zodanig te herkennen. De aanwezigheid van brokken B-horizont in zones van het plangebied direct boven de C-horizont duidt op een podzol als uitgangspunt van de bodemopbouw, deze is echter niet langer intact.
3. Is er sprake van een duidelijke stratigrafie, wellicht met ophogingslagen en loopniveaus en/of wegdekken?
Naast de twee te onderscheiden fasen van grondbewerking zoals hierboven beschreven zijn geen ophogingslagen/loopniveaus of wegdekken aangetroffen.

4. Zijn er aan de onderzijde van het plaggendek ontginningsporen zoals spitsporen aanwezig? Dekt het plaggendek alle sporen af of zijn er ook sporen gegraven vanuit of door het esdek?

Ja in de top van de C-horizont in werkput 2 zijn duidelijke spitsporen zichtbaar, deze lijken te behoren (op basis van kleur en textuur) bij de oudste akkerfase.

5. Is er sprake van (sub)recente verstoring en postdepositionele processen?

Er zijn enkele diepere verstoringen aangetroffen, deze lijken vanaf het maaiveld te zijn ingegraven.

Sporen en vondsten:

6. Indien er geen archeologische resten of beperkte archeologische fenomenen (bijv. alleen losse vondsten zonder enige context) oplevert, welke verklaring kan hieraan worden gegeven? Is er bijvoorbeeld sprake van aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik, verstoringen van antropogene aard, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden als gevolg van bodemprocessen of beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden als gevolg van werk- en/of weersomstandigheden?

Niet van toepassing.

7. Bevinden zich in het plangebied nog archeologisch relevante sporen of vondsten in de breedste zin van het woord (dus ook (sub)recente resten ouder dan 50 jaar)¹⁹?

Naast enkele recente verstoringen die toegeschreven kunnen worden aan een voormalige stacaravan, zijn de aangetroffen sporen vooral in de C-horizont aangetroffen. Uiteraard kunnen de historische en moderne grondbewerkingen ook als sporen worden beschouwd.

8. Indien hier restanten van aanwezig zijn, hoe kunnen deze dan geïnterpreteerd worden m.b.t. functie en datering?

De aangetroffen sporen kunnen worden gezien als paalkuilen die onderdeel zijn geweest van een grotere structuur. De sporen dateren uit de periode 12^e tot en met 17^e eeuw.

9. Zijn er archeologische resten in situ bewaard gebleven, vanaf welke diepte en dient hier in de toekomst rekening mee te worden gehouden bij ontwikkelingen in het plangebied en de directe omgeving?

Ja, de aangetroffen sporen liggen gemiddeld tussen de 60 en 70 centimeter -mv (14.04 +NAP).

10. Wat is de aard, datering, omvang en begrenzing (horizontaal en verticaal) van archeologische resten, grondsporen en structuren?

Datering is 12^e tot en met 17^e eeuw, omvang, aard en begrenzingen kunnen op basis van het voorliggende onderzoek niet geduid worden.

11. Zijn er aanwijzingen aangetroffen voor landgebruik (off site-patronen) zoals wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, vennen etc.?

Deze zijn niet aangetroffen.

12. Wat is de interne structuur van de vindplaats? Welke fasering is hierbinnen aan te brengen?

Er lijkt een fasering in de paalkuilen te zitten (twee fasen), echter is deze gebaseerd op de textuur en diffusie van de sporen en niet op dateerbaar materiaal. Het is daarnaast ook niet duidelijk of dit ten gevolge van herstel of vervanging is, of dat het een volledig losstaand fenomeen is.

¹⁹ Onder subrecent wordt verstaan: na 1900, onder recent wordt verstaan: na 1950.

13. Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondst categorieën behoren zij?
Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 6, het betreft aardewerk en enkele metaalvondsten.
14. Wat is de gaafheid en conservering van grondsporen, structuren en vondstconcentraties?
Er is voornamelijk sprake van relatief goed geconserveerde grondsporen. De aangetroffen vondsten zijn ook in goede toestand. Wel moet rekening gehouden worden met een mogelijke aftopping van de vindplaats van 50 centimeter.
15. Wat is de relatie tussen het gebruik en de geschiedenis van de onderzoekslocatie en de historische, historisch-landschappelijke en overige cultuurhistorische aspecten van zijn omgeving?
Hier is vooralsnog geen koppeling in te maken.

Paleo-ecologische resten:

16. Waar en in welke mate is deze locatie geschikt voor paleo-ecologisch en natuurwetenschappelijk onderzoek? Welke methoden zijn het meest kansrijk?
De locatie biedt mogelijkheden voor pollen- en macrorestenonderzoek, het is alleen niet goed te duiden wat de kwaliteit van de potentiële resten zal zijn. Daarnaast kan ook worden gedacht aan non-pollen palynomorfen als onderzoeksthema.

Waardebepaling:

17. Hoe kan de vindplaats gewaardeerd worden op basis van de fysieke en archeologisch inhoudelijke kwaliteit? Welke waarde is er samenvattend te geven aan het onderzoeksgebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)? Beschrijf en beredeneer de verschillen in waarde conform de waarderingstabel uit de KNA 4.1.
Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 7, de aangetroffen resten worden gewaardeerd als behoudenswaardig.

Conclusie, evaluatie en aanbevelingen:

18. Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van reeds bekende gegevens? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?
De resultaten en conclusie komen overeen met het vooronderzoek.
19. Welk risico lopen de geconstateerde archeologische waarden door de voorgenomen verstoring? Is behoud of verder onderzoek vanuit AMZ-perspectief gewenst?
Bij een ontwikkeling van een vijftal woningen kan worden verwacht dat de aanwezige resten (60 cm-mv) bedreigd worden en is een vervolgonderzoek wenselijk.
20. Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek, zowel binnen dit onderzoeksgebied als in aangrenzende of naburige percelen?
De aanbevolen methode voor vervolgonderzoek is een opgraving indien er sprake is van een voldoende bedreiging van de aanwezige archeologische resten. Dit geldt zowel voor het plangebied als de omliggende percelen.

10. AANBEVELINGEN

Op basis van het uitgevoerd verkennend veldonderzoek middels proefsleuven kan worden gesteld dat het plangebied een behoudenswaardige vindplaats uit de periode 12^e tot en met 17^e eeuw herbergt, echter kan een vroegere datering niet worden uitgesloten. De aangetroffen sporen lijken onderdeel uit te maken van een grotere, nog niet te duiden, structuur. Gezien de ligging (vanaf 60 centimeter -mv) en de voorgenomen ontwikkeling van enkele woningen is er een potentiële bedreiging voor de aangetroffen resten. Het verdient dan ook de aanbeveling om een vervolgonderzoek uit te voeren.

Bij het aantreffen van een behoudenswaardige vindplaats na het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek dient het vervolgonderzoek te worden uitgevoerd middels een opgraving. Zeker gezien de beperkte omvang van de planlocatie is dit het aangewezen middel.

De resultaten van dit onderzoek dienen getoetst te worden door de bevoegde overheid (gemeente Oirschot), dat op basis van het uitgebrachte advies een besluit zal nemen. Wij willen de opdrachtgever erop wijzen dat dit selectieadvies nog niet betekent dat al bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen.

Het uitgevoerde onderzoek is verricht conform de gestelde eisen en gebruikelijke methoden. Het onderzoek is gericht op het inzichtelijk maken van de toestand van het aanwezige bodemarchief. Hiermee kan de beschadiging dan wel vernietiging als gevolg van de voorgenomen verstoring van een mogelijk aanwezig bodemarchief tot een minimum worden beperkt. Echter kan door de aard van het onderzoek, steekproefsgewijs, niet volledig worden uitgesloten dat er archeologische resten aan- of afwezig zullen zijn. Als gevolg hiervan is bij het aantreffen van archeologische resten het, conform de Erfgoedwet van 2016, artikel 5.10 (Archeologische toevalsvondst) en 5.11 (Waarneming), een meldingsplicht van toepassing.

LITERATUURLIJST

- Auwerda, F./ P. Grimm, 2008: *Verliesregister 1939-1945, Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog*, Den Haag.
- Baart, J./ Et al, 1977: *Opgravingen in Amsterdam, 20 jaar stadskernonderzoek*, Amsterdam.
- Bakker, de, H., 1966: 'De subgroepen van het systeem van bodemclassificatie voor Nederland', in *Boor en spade: verspreide bijdragen tot de kennis van de bodem van Nederland*, Wageningen.
- Bakker, de, H./ J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus*. Staring Centrum, Wageningen.
- Bartels, M., 1999: *Steden in scherven, vondsten uit beerputten in Deventer, Dordrecht, Nijmegen en Tiel (1250-1900)*, Amersfoort.
- Berendsen, H.J.A., 1997: *Landschappelijk Nederland. Fysische geografie van Nederland*, Assen.
- Berendsen, H.J.A., 1996 (herdruk 2008): *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en Geomorfologie*, Assen.
- Berendsen, H.J.A., 2005: *Landschappelijk Nederland*, Assen.
- Berkel, G. van/ K. Samplonius, 2006: *Nederlandse plaatsnamen. Herkomst en Historie*, Utrecht (Prisma).
- Berkvens, R., 2021: *Advies Archeologische Monumentenzorg 2021 – nr. 141*, Eindhoven.
- Blankenstein, van, E., 2006: *Defensie- en oorlogsschade in kaart gebracht (1939 – 1945)*, Zeist.
- Cate, ten, J. A. M./ A. F. van Holst/ H. Kleijer/ J. Stolp, 1995: *Handleiding bodemgeografisch onderzoek, richtlijnen en voorschriften. Deel A: Bodem*, Wageningen, DLO-Staring Centrum. Technisch Document 19A.
- Feest, van der, N.J.W./D. Hagens, 2017: *Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek, door middel van boringen Oude Grintweg te Oirschot*, AM14206, Roermond.
- Gardenier, J./ N.J.W. van der Feest, 2010: *Archeologische opgraving Burg. Van Hultenstraat, Haps, gemeente Cuijk*, 14390309/35341, Noordwijk.
- Heirbaut, E.N.A. (red.), 2011: *De Sterreschans, archeologisch onderzoek achter het internaat 'De Sterreschans' aan de Ubbergseveldweg 117-123 te Nijmegen*, Archeologische Berichten Nijmegen – Rapport 25, Nijmegen.
- Hiddink, H./ H. Renes, 2007: 'De oude akkercomplexen in de oostelijke helft van Noord-Brabant en het noorden en midden van Limburg', in: Van Doesburg e.a. (red.), 2007: *Essen in zicht: Essen en plaggendekken in Nederland: onderzoek en beleid*, Amersfoort (RCE).
- Kruithof, L./N.J.W. van der Feest, 2020: *Programma van Eisen, Oude Grintweg 59A te Oirschot*, AM20534, Roermond.
- Mulder, de, E.J.F./ M.C. Geluk/ I. Ritsema/ W.E. Westerhoff/ T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Utrecht.
- Read, B., 2010: *Metal buttons, c.900 BC – c.AD 1700*, 2nd Edition, Langport, Sommerset.

Rensink, E./ H.J.T. Smeets/ M. Kosian/ H. Feiken/ B.I. Smit, 2016: Archeologische Landschappenkaart van Nederland, versie 2.6, Amersfoort.

SIKB, 2006: *Leidraad inventariserend veldonderzoek, Deel: karterend booronderzoek*, Gouda.

Stiboka (Stichting voor Bodemkartering), 1985: *Toelichting bij de kaartbladen 50 Oost Tilburg en 51 West Eindhoven*, Wageningen.

Stouthamer, E./ K.M. Cohen/ W.Z. Hoek, 2015: *De vorming van het land. Geologie en Geomorfologie*, Utrecht.

TNO, 2008: *Geologische overzichtskaart van Nederland*, Den Haag (www.dinoloket.nl).

Zonneveld, J.I.S., 1981: *Vormen in het landschap, hoofdlijnen van de geomorfologie*, Utrecht.

Digitale bronnen:

www.archis.cultureelerfgoed.nl	RCE, Archis3, zoeken & vinden)
www.bagviewer.kadaster.nl	Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)
www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl	Kadastraal minuutplan
www.cultureelerfgoed.nl	Bronnen en kaarten
www.pdok.nl	Basisregistratie Grootchalige Topografie (2017), kadaster
www.ruimtelijkeplannen.nl	Bestemmingsplan
www.topotijdreis.nl	Bonnebladen en Topografische kaarten van Nederland

Archeologische kaarten en databestanden:

Actueel Hoogtebestand van Nederland (2008-2019). AHN2 en AHN3 (Geraadpleegd via www.arcgis.com, bijlage in QGIS vervaardigd op basis van digitale data).

Alterra 2009: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 52 West*, Wageningen UR (Geraadpleegd via <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>, bijlage in QGIS vervaardigd op basis van digitale data Alterra).

Alterra 2008: *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000*, Wageningen UR (Geraadpleegd via <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>, bijlage in QGIS vervaardigd op basis van digitale data Alterra).

Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007 (Geraadpleegd via <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>).

Archeologisch Informatie Systeem II (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2015 (Geraadpleegd via <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>).

Maas, G. J./ W.M. van der Meij/ S. P. J. v. Delft/ A. H. Heidema, 2019. *Toelichting bij de legenda Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1: 1:50 000 (2019)*. Wageningen, Wageningen Environmental Research (geraadpleegd via <https://legendageomorfologie.wur.nl/>).

Bijlage 1

Topografische ligging onderzoeksgebied

149000

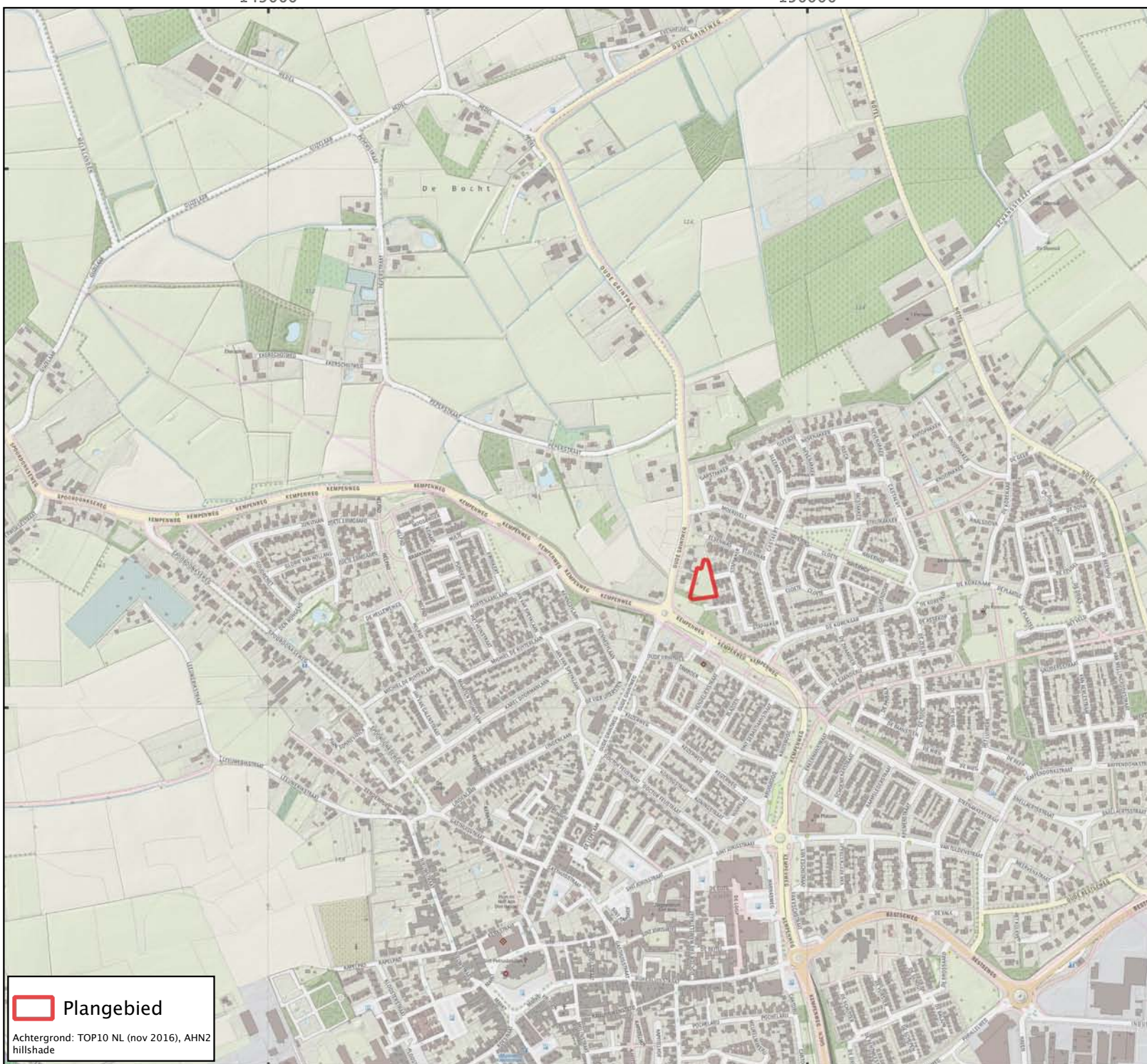
150000

151000

392000

391000

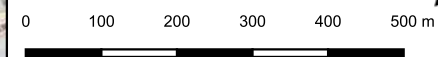
v1.0_25-11-2020_LKR

Bijlage 1: Topografische ligging onderzoeksgebied

AM20534 Oirschot – Oude
Grintweg 59A

Schaal 1:10.000

 Plangebied

Achtergrond: TOP10 NL (nov 2016), AHN2
hillshade

aeres milieuvan nu

149000

150000

151000

Bijlage 2

Puttenplan

Plangebied

Werkput

Achtergrond: Luchtfoto ArcGIS online imagery,
AHN2 hillshade

Bijlage 2: Puttenplan

AM20534 Oirschot – Oude
Grintweg 59A

Schaal 1:500

0

5

10

15

20

25 m

aeres

milieu

v1.0_25-11-2020_LKr

Bijlage 3

Allesporenkaart

149751

149801

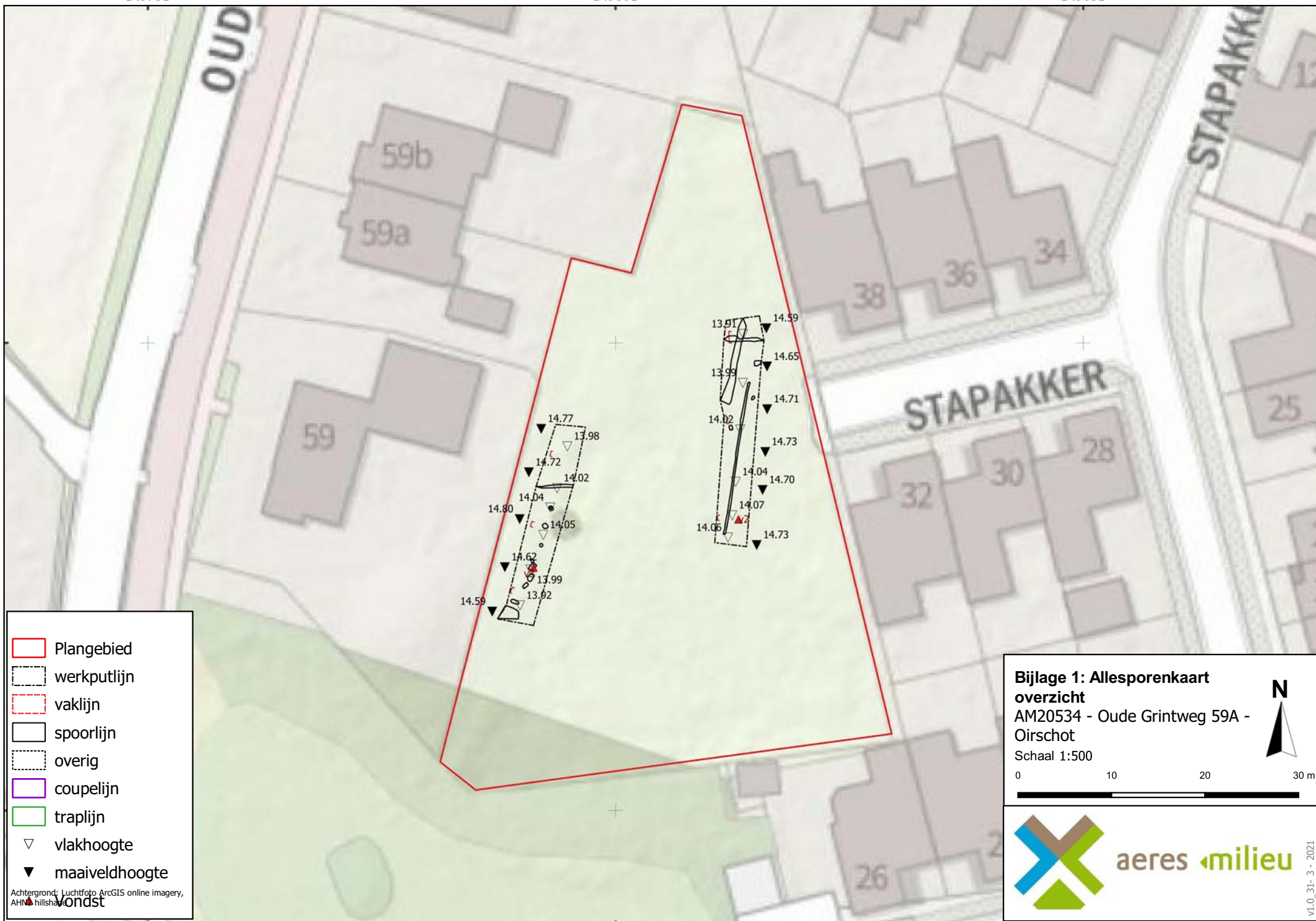
149851

391250

391250

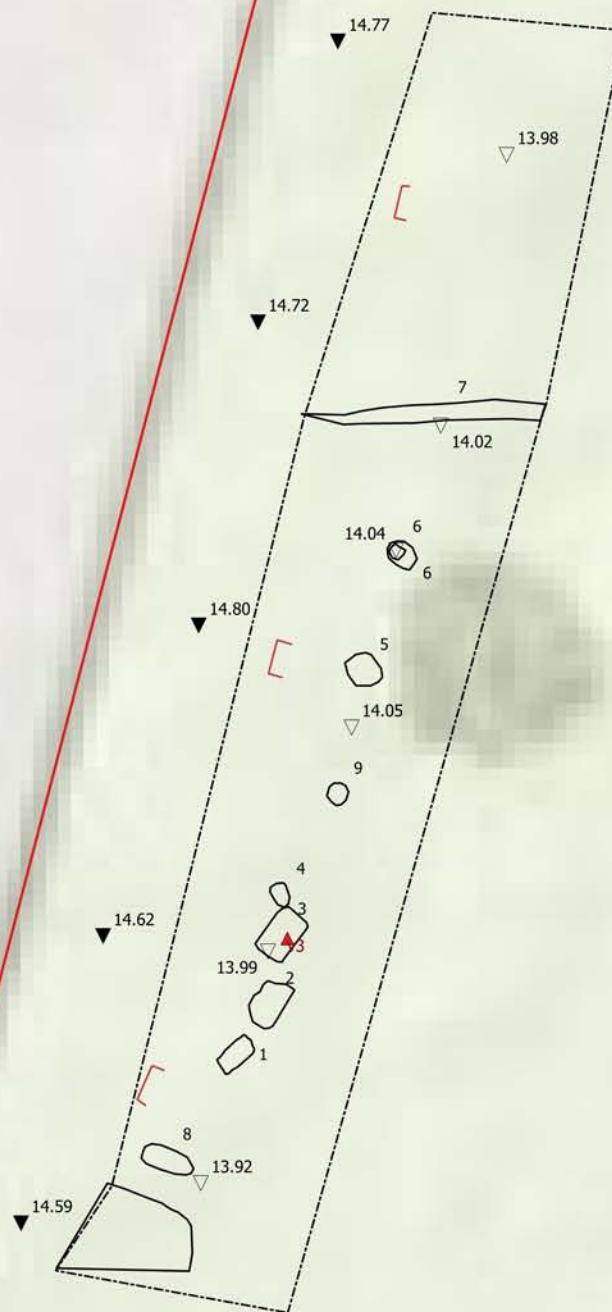
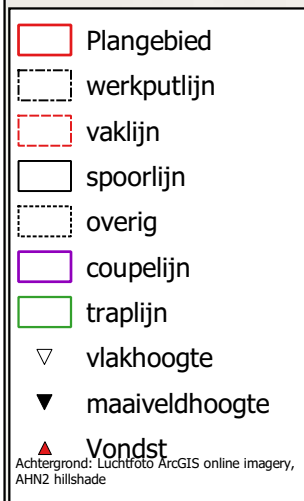
391200

391200

Achtergrond: Luchtfoto ArcGIS online imagery,
AHN, maaiveld

v1.0_31-3-2021

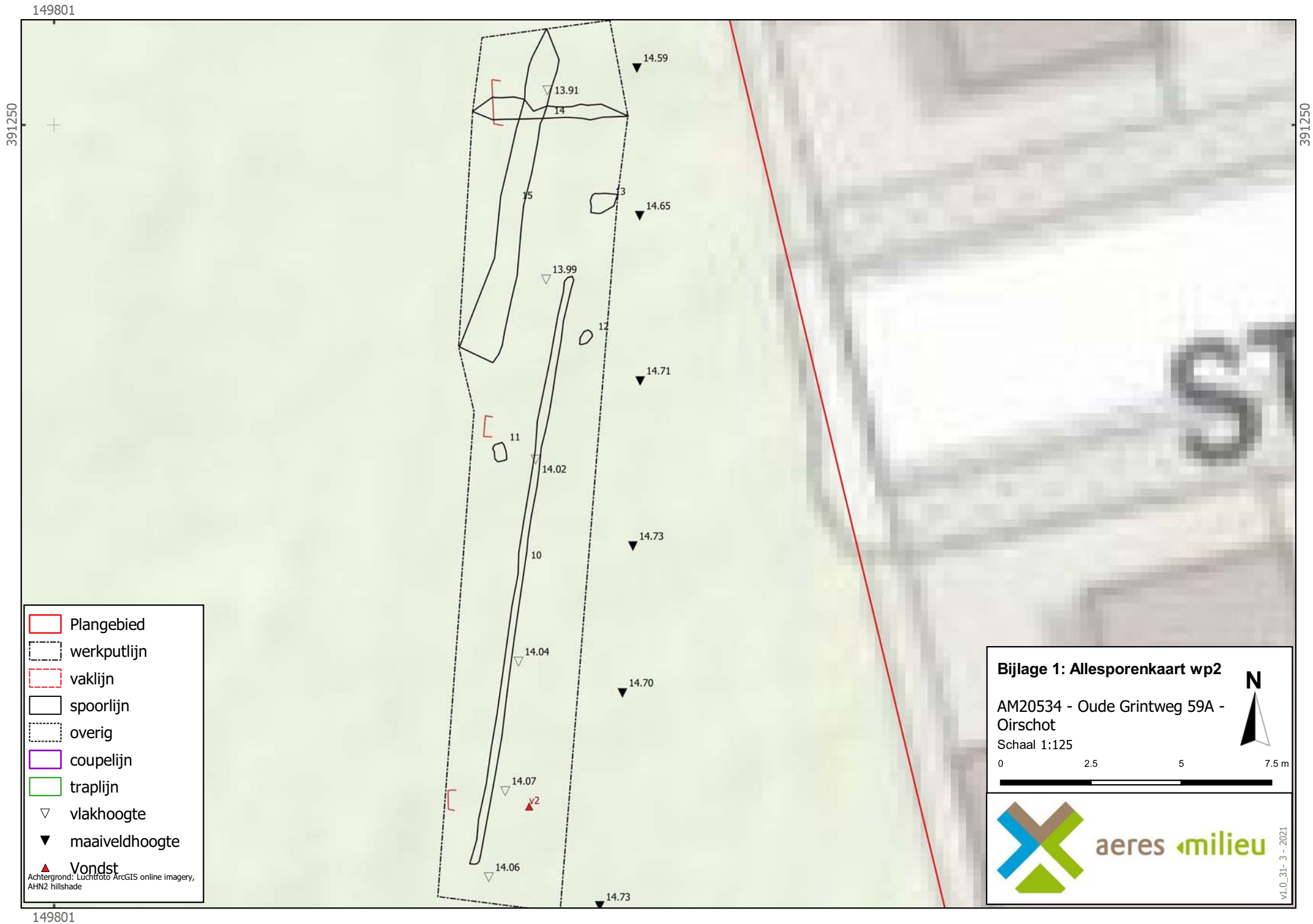
Bijlage 1: Allesporenkaart wp1

AM20534 - Oude Grintweg 59A - Oirschot

Schaal 1:125

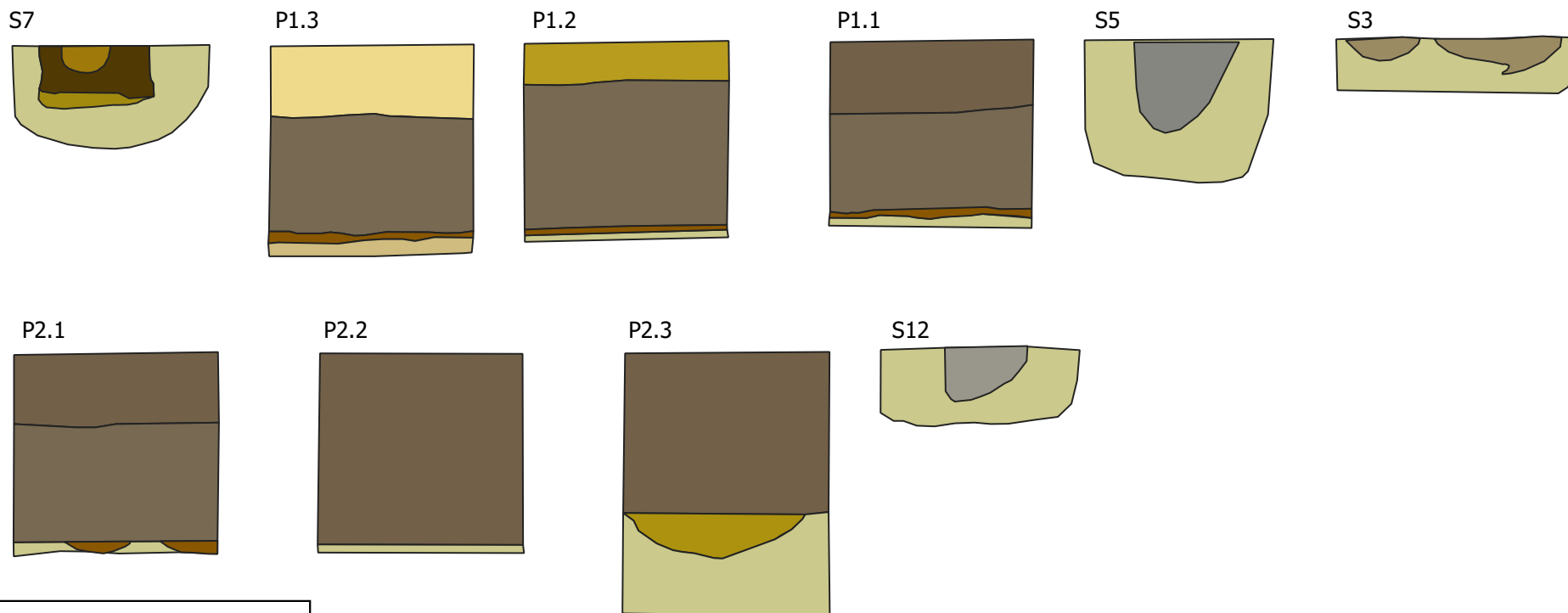
0 2.5 5 7.5 m

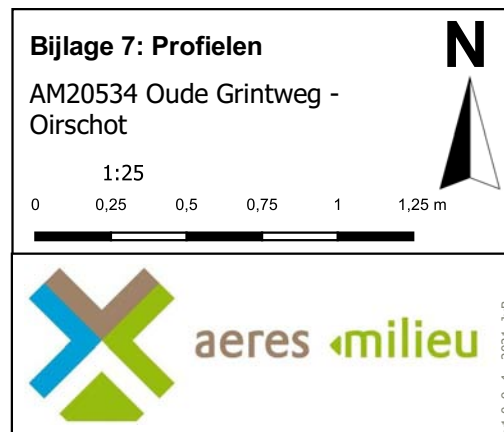
Bijlage 4

Coupes en profielopnamen

AM20534 Oude Grintweg 59A Oirschot

	Laag 1001: Z2S2 C-horizont
	Laag 2000: Z2S2H3, Wo2 Ap-horizont
	Laag 3000: Z2S2 Za8, Ro8
	Laag 3001: Z2S2H2, Za8, Ro6
	Laag 4000: Z2S2H2 B-horizont
	S7.1: Volledig verbrande leem Paalkuil
	S7.2: Z2S2H3
	S7.3: Z2S2H1
	Laag 1000: Z2S2, Ro6 C-horizont
	Laag 3002: Z2S2H3, Wo2
	S14: Z2S2H1, Hk6 Greppel
	S12: Z2S2H2, Hk6, Za8 Paalkuil
	S5: Z2S2, Hk6 Paalkuil
	S3: Z2S2H3 Paalkuil

aeres milieu

ingenieursbureau voor bodem, archeologie, geohydrologie, ecologie

EVALUATIERAPPORT
Archeologische opgraving
Oude Grintweg 59A te Oirschot

EVALUATIERAPPORT

Archeologische opgraving Oude Grintweg 59A te Oirschot

Aeres Milieu Projectnummer : AM20534-2
Status rapport : Concept (versie 2)
ISSN Nummer : 2214-5656
Datum : 11 januari 2022

Opdrachtgever : BRO
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen

Opsteller rapport : drs. ing. N.J.W. van der Feest en J.M.L. van Boldrik MA
Paraaf :

Redactie : drs. D. Hagens
Paraaf :

Vrijgave : drs. ing. N.J.W. van der Feest
Paraaf :

Aeres Milieu B.V.
Noordhoven 4
6042 NW ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

4004

Disclaimer

Het onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden (opzet conform de geldende richtlijnen en protocollen).

Aeres Milieu accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid voor maatregelen of mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Aeres Milieu uitgevoerde onderzoek neemt. Tevens wordt opgemerkt dat Aeres Milieu voor het verkrijgen van de voor het bureau onderzoek noodzakelijke informatie (mede) afhankelijk is van externe bronnen. Voor Aeres Milieu is niet te verifiëren of deze bronnen altijd volledig en zonder fouten zijn. Hierdoor kan Aeres Milieu niet instaan voor de juistheid en volledigheid van de verzamelde historische informatie.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	4
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
1. INLEIDING	6
2. WERKWIJZE	10
2.1 Inleiding	10
2.2 Afwijkingen op het Programma van Eisen	10
2.3 inventariserend veldonderzoek door middel van opgraving	10
3. SAMENVATTING VOORONDERZOEK	12
4. RESULTATEN	13
4.1 Algemeen	13
5. ONDERZOEKSVOORSTEL	19
5.1 Aardewerk	19
5.2 Metaal	19
5.3 Plastic	19
5.4 Verbrande leem	19
5.5 Monster	19
6. VOORLOPIGE CONCLUSIE	20
6.1 Algemeen	20
6.2 Voorlopige beantwoording onderzoeksvragen	20
7. AANBEVELINGEN	24
LITERATUURLIJST	25

Bijlagen:

1	Allesporenkaart
2	Sporenlijst
3	Vondstenlijst
4	Coupetekeningen

SAMENVATTING

Op 15 tot en met 17 september 2021 is in opdracht van BRO door Aeres Milieu een archeologische opgraving uitgevoerd aan de Oude Grintweg 59A te Oirschot (gemeente Oirschot). Het terrein heeft een totale omvang van circa 2.000 m². Het doel van de opgraving is het documenteren van archeologische resten en het beantwoorden van de onderzoeksvragen om daarmee informatie te behouden die van belang is voor kennisvorming over het verleden. De opgraving dient primair een inhoudelijke bijdrage te leveren aan de kennisvermeerdering over de bewoningsgeschiedenis per archeologische periode en het cultuurlandschap van Oirschot en omgeving. Doel van de opgraving is zicht te krijgen op de aard van de nederzettingen in hun landschappelijke, ruimtelijke en sociale context in een regionaal en - indien mogelijk- boven regionaal kader.

De aanleiding voor het laten uitvoeren van dit bodemonderzoek is de voorgenomen nieuwbouw van circa 5 woningen. De diepte van de toekomstige verstoring is niet bekend, maar zal naar verwachting tot tenminste 1,0 meter beneden maaiveld reiken. Op de locatie is reeds een onderzoek uitgevoerd in 2021, waarbij door Aeres Milieu een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is uitgevoerd. Hieruit bleek dat er enkele paalkuilen aanwezig zijn onder de aangetroffen akkerlagen die mogelijk in direct verband staan met de erven die in april 2021 werden aangetroffen aan de overzijde van de Oude Grindweg in het onderzoek Ekerschot-Noord van het ADC. Indien de sporen onderdeel zijn van een grotere structuur, dan kunnen ter plaatse meer resten verwacht worden.

Op basis van het uitgevoerd veldonderzoek wordt aanbevolen het onderzoeksvoorstel zoals verwoord in hoofdstuk 5 uit te voeren. Middels deze onderzoeksinspanning kan de informatiewinst worden gemaximaliseerd en de onderzoeksvragen nader worden toegelicht. Het plangebied zelf is als gevolg van de opgraving 'archeologie vrij' achter gebleven. Het verdient de aanbeveling de locatie vrij te geven voor de verdere ontwikkeling. Vooruitlopend op een KNA conforme rapportage van de verworven gegevens inclusief de eerder vermelde strategie zoals verwoord in hoofdstuk 5.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectnummer	: AM20534
OM-nummer	: 4951274100
Soort onderzoek	: Opgraving
Adres onderzoekslocatie	: Oude Grintweg 59A te Oirschot
Toponiem	: Oude Grintweg
Gemeente	: Oirschot
Provincie	: Noord-Brabant
Kadastrale registratie	: Oirschot, sectie D, nummer 5434
Coördinaten	: Centrum 149.806; 391.235
	NW: 149.778; 391.268
	NO: 149.834; 391.268
	ZW: 149.778; 391.196
	ZO: 149.834; 391.196
Oppervlakte	: Circa 2.000 m ²
Huidig locatie gebruik	: Groenzone
Aanleiding onderzoek	: Bestemmingsplanwijziging
Opdrachtgever	: BRO
Bevoegde overheid	: Gemeente Oirschot
Opslag documentatie en materiaal	: Noordhoven 4 te Roermond tot deponering bij provinciaal depot te 's-Hertogenbosch
Datum uitvoering	: 15-17 september 2021

1. INLEIDING

In opdracht van BRO heeft Aeres Milieu een definitief archeologisch onderzoek in de vorm van een opgraving uitgevoerd op de locatie:

Adres onderzoekslocatie	: Oude Grintweg 59A te Oirschot
Gemeente	: Oirschot
Oppervlakte	: Circa 2.000 m ²
Huidig gebruik van de locatie	: Groenzone
Toekomstig gebruik	: Vijf woningen met erf

Dit archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de BRL SIKB 4000 (protocol 4004), KNA 4.1. Het archeologische onderzoek bestaat uit een archeologische opgraving. De werkzaamheden in het veld zijn uitgevoerd onder leiding van een senior KNA-archeoloog.

Aanleiding

De aanleiding voor het laten uitvoeren van dit archeologisch onderzoek is de voorgenomen nieuwbouw van circa 5 woningen. De diepte van de toekomstige verstoring is niet bekend, maar zal naar verwachting tot tenminste 1,0 meter beneden maaiveld reiken.

Op de locatie is reeds een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in 2021, waarbij door Aeres Milieu een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is uitgevoerd. Hieruit bleek dat er enkele paalkuilen aanwezig zijn onder de aangetroffen akkerlagen die mogelijk een direct verband hebben met de erven aangetroffen aan de overzijde van de Oude Grindweg in het onderzoek Ekerschot-Noord van het ADC uit april 2021. Indien de sporen onderdeel zijn van een grotere structuur dan kunnen ter plaatse meer resten verwacht worden.¹

Op basis van het aan de hand van het proefsleuven opgesteld selectieadvies heeft de gemeente Oirschot een selectiebesluit genomen:

'Ondanks het gebrekkige karakter van het onderzoeksverslag maakt het wel duidelijk dat het plangebied een archeologisch waardevolle vindplaats uit waarschijnlijk de Late Middeleeuwen herbergt. De sporen sluiten mogelijk aan bij de opgravingen aan de overzijde van de Oude Grintweg (Ekerschot-Noord) waarbij zowel prehistorische als middeleeuwse bewoningssporen zijn aangetroffen.

Aangezien behoud van de archeologische resten in de bodem niet mogelijk zal zijn, gezien de ondiepe ligging in relatie tot de geplande nieuwbouw (vanaf 60 cm –mv), is ons advies een definitief archeologisch onderzoek in de vorm van een opgraving in het hele plangebied uit te voeren. Daarmee zal het archeologisch bodemarchief voor de toekomst worden vastgelegd. Alleen daar waar behoud in situ door middel van een goede borging in het bestemmingsplan kan worden gegarandeerd, kan worden afgezien van een opgraving. Dit zou dan betekenen dat bodemingrepen dieper dan 30 cm onder maaiveld niet meer zijn toegestaan. Aangezien het hele plangebied de bestemming wonen dan wel verkeer krijgt, lijkt hier behoud in de bodem dan ook niet mogelijk.

De opgraving dient plaats te vinden aan de hand van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen en uitgevoerd te worden door een archeologisch bedrijf bevoegd tot het uitvoeren van archeologische opgravingen (Erfgoedwet 2016).

¹ Rapportage hiervan is ten tijde van het opstellen van het PvE niet beschikbaar, mevr. Berkvens heeft de relatie met het onderzoek van het ADC kenbaar gemaakt.

In dit PvE staan het onderzoeksgebied, het doel, de vraagstelling en de uitvoeringswijze van het archeologische veldonderzoek en specialistische onderzoek verwoord, alsook de randvoorwaarden van het onderzoek.’²

Doel

Het doel van de opgraving is het documenteren van archeologische resten en het beantwoorden van de onderzoeksvragen om daarmee informatie te behouden die van belang is voor kennisvorming over het verleden. De opgraving dient primair een inhoudelijke bijdrage te leveren aan de kennisvermeerdering over de bewoningsgeschiedenis per archeologische periode en het cultuurlandschap van Oirschot en omgeving. Doel van de opgraving is zicht te krijgen op de aard van de nederzettingen in hun landschappelijke, ruimtelijke en sociale context in een regionaal en - indien mogelijk- boven regionaal kader.

Om dit doel te kunnen realiseren zijn enkele onderzoeksvragen geformuleerd.

Afkomstig uit de NOaA:

1. Wat zijn de verschijningsvormen en sociaaleconomische context van agrarische specialisatie?(NOaA 2.0-vraag 49)
2. Welke veranderingen treden op in de samenstelling en ruimtelijke ordening van erven?(NOaA 2.0-vraag 104)
3. In hoeverre kende het nederzettingssysteem differentiatie in termen van nederzettingsgrootte, locatie, functie of belang?(NOaA 2.0-vraag 44)
4. Waar, hoe en binnen welke context manifesteren zich elitegroepen?(NOaA 2.0-vraag 118)
5. Wat is de aard, context en betekenis van intentionele (rituele?) deposities in en rond huis en erf?(NOaA 2.0-vraag 29)
6. Waar, hoe, wanneer en waarvoor is op ‘stiepen’ gebouwd en wat zegt de configuratie van stiepen over de bovengrondse constructie van gebouwen?(NOaA 2.0-vraag 84)
7. Hoe verandert de verhouding akkerbouw-veeteelt binnen de agrarische economie?(NOaA 2.0-vraag 38)
8. Welke veranderingen traden op in de methode, omvang en locatie van de opslag van voedsel?(NOaA 2.0-vraag 21)
9. Wat zijn de vorm, functie, datering en context van verdiepte (delen van) gebouwen?(NOaA 2.0-vraag 126)
10. Hoe en onder invloed van welke factoren verliep de bewoningsexpansie op het (post)midleleeuwse platteland?(NOaA 2.0-vraag 83)
11. Welke rol speelde de ‘stadslandbouw’ in de stedelijke samenleving en in de ruimtelijke organisatie van steden?(NOaA 2.0-vraag 88)
12. Welke invloed had de stad op het omringende platteland en omgekeerd?(NOaA 2.0-vraag 87)
13. Hoe, binnen welke context en met welk doel werden ruimtes afgebakend en grenzen gemarkeerd?(NOaA 2.0-vraag 106)
14. Wanneer begonnen en hoe verliepen de grote laat-midleleeuwse ontginningen?(NOaA 2.0- vraag 82)
15. Hoe werkt de opkomst van (pre)-industriële productie (massaproducten) door in de materiële cultuur?(NOaA 2.0-vraag 100)

Voor zover mogelijk dient antwoord te worden gegeven op de volgende vragen:

Algemene vragen

1. Wat is de aard, datering, samenhang tussen- en verspreiding van archeologische resten, grondsporen en structuren?
2. Wat is de gaafheid en conservering van grondsporen, structuren en vondstconcentraties?
3. Wat is de landschappelijke ligging van de site(s). Meer in het bijzonder, wat is de geologische, geomorfologische en bodemkundige context?
4. Wat voor een type sites en off-site patronen kunnen worden onderscheiden en hoe laten deze zich ruimtelijk begrenzen?
5. In hoeverre verschillen de uitkomsten van het proefsleuven en de resultaten van het definitieve onderzoek? In het verlengde van dit punt, welke oorzaken zijn hiervoor aanwijsbaar? Specifiek
6. Zijn tijdens de opgraving inderdaad delen van huiserven uit de Middeleeuwen aangetroffen? Zo ja, tot welk type behoren zij en kan een preciezere datering dan Middeleeuwen (-Nieuwe tijd) worden gegeven? Zo nee, wat stellen de clusters grondsporen dan voor en welke datering hebben ze?
7. Als er inderdaad huisplattegronden aanwezig zijn, betekent dit dan automatisch dat ter plekke een nederzetting aanwezig is? Of geven de plattegronden, vondsten etc. aanleiding te denken aan een andersoortige site?
8. In hoeverre is iets te zeggen over de gelijktijdigheid van de gebouwen? (Denk voor een antwoord o.a. aan oversnijdingen, aaneenpassende objecten en het voorkomen van aardewerk met specifieke stijlkenmerken, versiering etc..)
9. Is er een (ruimtelijke) indeling van de huizen en erven te geven? Zijn erfgronden aanwezig/herkenbaar of niet? Wanneer beginnen ze daarmee? Is er sprake van een erfindeling en zo ja, wat is de geleiding, grootte en indeling daarvan en waaruit bestaan de op het erf aanwezige elementen?
10. Zijn bijgebouwen aanwezig/ Zo ja, waarvoor hebben deze gediend? Waar liggen ze ten opzichte van de hoofdgebouwen?
11. Zijn binnen de huizen en erven sporen van (ambachtelijke) activiteiten waarneembaar? Zijn er bijvoorbeeld aanwijzingen voor het gieten en bewerken van ijzer ter plekke, bijvoorbeeld in de vorm van metalen voorwerpen, gietmallen en smeltkroezen?
12. Wat is het beeld van het landgebruik in de zin van wegen, percelering, weiland, akkers, grondstofwinning in relatie tot de bewoning in of net buiten het plangebied?
13. Zijn er greppelsystemen of andere aanwijzingen voor verkaveling die wijzen op een andere percelering van het gebied dan wat bekend is uit historische bronnen? Zijn er nog sporen van de oude weg aanwezig en waar bestaat deze dan uit?
14. Indien er geen of weinig paalsporen zijn: in welke mate kan er sprake zijn van bouwmethoden die geen of weinig sporen hebben nagelaten (stiepen, Schwellbalken, stenenrijen van vakwerkbouw)? Is dat af te leiden uit vondsten (natuursteen, aardewerk, dakbedekkingsmateriaal) of andere kuilen of waterputten, uit een erfinrichting?
15. Wat zijn de verschillende bouw- constructiewijzen en datering van de mogelijk aanwezige waterputten?
16. Welke mobiele vondsten zijn gedaan? Om welke materialen, soorten, typen, functies, aantallen, gewichten gaat het en uit welke context komen de vondsten? Wat is de datering van de vondsten en waarop is de datering gebaseerd?
17. Zijn er plaatsen aan te wijzen met een opvallend grote vondstconcentratie en wat is de samenstelling ervan? Is er sprake van (kennelijk) intentionele deposities?

18. Zijn er voorwerpen die opzettelijk zijn begraven/achtergelaten/gedeponeerd waarbij het aannemelijk is dat het niet om het afdanken van afval gaat? Wat is hiervan de aard (ensemble)? Waar bevonden deze voorwerpen zich? Hoe zijn deze gedeponeerd?
19. Wat is per bewoningsperiode het beeld van de voedsel economie? Wat werd per bewoningsperiode lokaal verbouwd? Zijn er indicaties en redenen voor het importeren van bepaalde grondstoffen?
20. Wat is het beeld uit geanalyseerde botanische monsters van cultuurgewassen en het natuurlijke voorkomen van planten en het gebruik daarvan door de bewoners?
21. Hoe kan na dit onderzoek de bewonings- en gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied beschreven worden? In welke mate is er sprake van discontinuïteit of continuïteit?
22. Wat is de relatie tussen het gebruik en de geschiedenis van de onderzoekslocatie en de historisch-landschappelijke en overige cultuurhistorische aspecten van zijn omgeving?
23. Hoe vergelijkbaar is de onderzochte locatie met andere locaties met dit complextype en datering in de archeoregio en hoe passen de bevindingen van het onderzoek in de regionale context

Plangebied

Het plangebied ligt ten noorden van de kern van Oirschot op de grens van de bewoningskern naar het buitengebied. Momenteel is het plangebied in gebruik als groenzone (Figuur 1). Het plangebied wordt aan alle zijden begrensd door de perceelscheidingen van de beliggende percelen.

Figuur 1: (bron: PDOKViewer)

2. WERKWIJZE

| 2.1 Inleiding

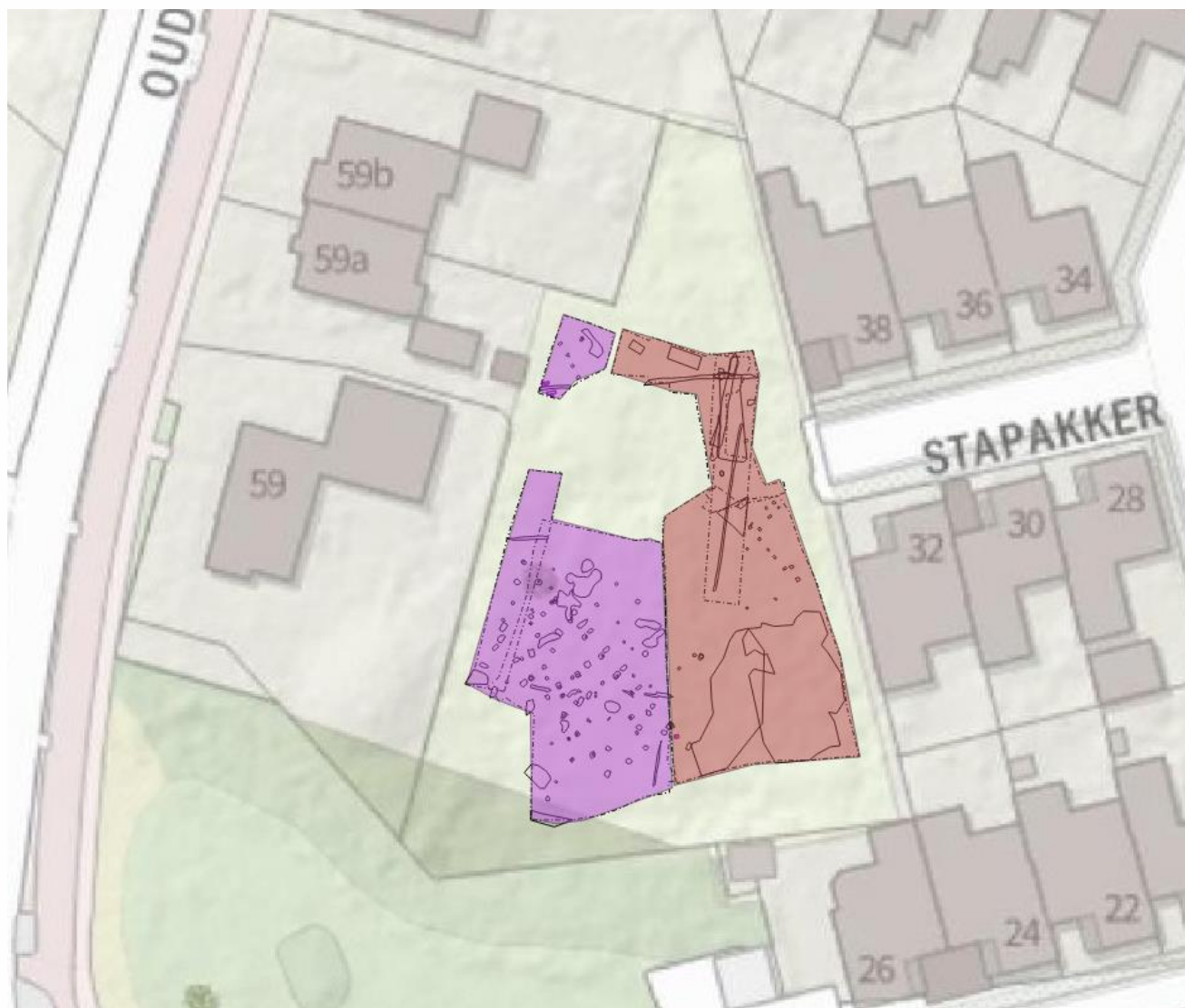
Het onderzoek is uitgevoerd conform het op voorhand opgestelde en door de bevoegde overheid goedgekeurde Programma van Eisen conform BRL4000 protocol 4004 (Van der Feest 2021).

| 2.2 Afwijkingen op het Programma van Eisen

ER zijn geen afwijkingen op het Programma van Eisen geregistreerd. Wel dient te worden opgemerkt dat door de uitvoeringsperiode er sprake was van strijklicht wat enige mate invloed heeft gehad op de kwaliteit van de foto's.

| 2.3 Definitief archeologisch veldonderzoek door middel van opgraving

Aan de hand van het Plan van Aanpak (PvA) en het PvE³ is een opgraving uitgevoerd. Het veldteam bestond uit J. van Boldrik (MA) en drs. ing. N.J.W. van der Feest. Met behulp van een graafmachine van firma Gielis & van Dijk Infra B.V. uit Oirschot is 1 werkput in twee delen aangelegd. De eerste fase bestond uit de werkput gelegen aan de westzijde en had een oppervlakte van 415 m². Na het uitvoeren van fase 1 is in overleg met de adviseur namens de bevoegde overheid besloten dat de oostelijke helft (fase 2) ook aangelegd diende te worden vanwege de hoeveelheid aangetroffen sporen in fase 1. Fase 2 heeft een oppervlakte van 498 m². Tijdens het aanleggen is actief gebruik gemaakt van een metaaldetector tijdens het laagsgewijs verdiepen tot het vlakniveau. Tijdens het verdiepen is continu gekeken naar de bodemopbouw in de profielen om een optimale diepte voor het vlakniveau te kunnen garanderen. Eventuele vondsten die zijn verworven tijdens het onderzoek zijn verzameld per individuele bodemlaag en per vak van 5 x 5 meter (of putbreedte).

Figuur 2. Fasering van het onderzoek met in paars fase 1 en in bruin fase 2

Na de aanleg en het opschonen van het vlak waar nodig, is het vlak vastgelegd middels foto's. De foto's zijn genomen in minimale segmenten van 5 meter werkput. Vervolgens zijn de aanwezige sporen ingemeten met een DGPS (Stonex 9III). Dit geldt ook voor de contouren van de werkputten (ook als deze leeg zijn) en profielopnamen. Per vak van 5 x 5 meter (of putbreedte) is een hoogtemaat van het vlak genomen. Dit is ook gedaan ter plaatse van de profielen en eventuele verdiepingen (bijvoorbeeld in het geval van een kijkgat). Het maaiveld is langs iedere werkput om de 5 strekkende meter ingemeten.

De profielopnamen vinden plaats conform PvE, de profielen worden opgeschoond, gefotografeerd en vervolgens analoog op een A3 tekenvel getekend. Ieder profiel wordt gekoppeld aan een hoogtemaat.

Sporen zijn gecoupeerd en afgewerkt conform PvE en daar waar nodig bemonsterd voor latere analyse. Alle coupes zijn gefotografeerd (tenzij deze natuurlijk of nietszeggend bleken) en analoog getekend.

Vondstmateriaal is verzameld per spoor of specifieke laag en is voorzien van een unieke codering die verwijst naar de werkput, spoor, vulling, etc.

Alle geduide sporen, lagen, vondsten, monsters zijn digitaal opgenomen in een database in het veld.

3. SAMENVATTING VOORONDERZOEK⁴

Op basis van het uitgevoerd verkennend veldonderzoek middels proefsleuven kan worden gesteld dat ter plaatse van het plangebied sprake is van een omgewerkte bodem. Deze omwerking heeft de oorspronkelijke bodemopbouw tot de top van of net boven de natuurlijke ondergrond (C-horizont) geroerd. Eventuele vondstlagen zijn opgenomen in de huidige bouwvoor en niet langer *in situ* aanwezig. Onder dit geroerde pakket zijn sporen aangetroffen uit verschillende perioden, van modern tot middeleeuws. Het zwaartepunt van de aangetroffen resten ligt in de periode 12^e tot en met 17^e eeuw, maar een vroegere datering kan niet worden uitgesloten. De aangetroffen sporen lijken onderdeel van een grotere structuur. Deze structuur is echter, gezien de beperkte aard van het onderzoek, niet te duiden. Mogelijk kunnen de sporen samenhangen met de resten aangetroffen bij een onderzoek van het ADC uit april 2021, Ekerschot-Noord,⁵ echter zijn de gegevens nog niet beschikbaar voor een gedegen vergelijking (d.d. 21-5-2021). Het beeld dat gevormd kan worden op basis van het uitgevoerde onderzoek sluit aan bij de verwachting uit het Programma van Eisen dat binnen het plangebied mogelijk nederzettingsresten of resten van agrarische activiteiten aanwezig kunnen zijn. Uit het veldonderzoek kan geconcludeerd worden dat er binnen het plangebied een potentiële vindplaats aanwezig is die een bijdrage kan leveren aan het huidige kennisniveau in de archeo-regio.

⁴ Overgenomen uit Van der Feest 2021

⁵ Rapportage hiervan is ten tijde van het opstellen van het PvE niet beschikbaar, mevr. Berkvens heeft de relatie met het onderzoek van het ADC kenbaar gemaakt.

4. RESULTATEN

4.1 Algemeen

De uitgevoerde resultaten sluiten goed aan op de resultaten van het eerder uitgevoerde proefsleuvenonderzoek. De aangetroffen, goed 'leesbare' en bewaarde, sporen in het proefsleuvenonderzoek zijn geduid als een behoudenswaardige vindplaats, dit wordt onderbouwd door de resultaten van de opgraving.

Er is sprake van 1 vlak aangelegd in twee delen, dit vlak ligt gemiddeld rond de 14,05 meter +NAP (circa 60 cm-mv). Het vlak is aan de hand van de profielen en de resultaten van het vooronderzoek op de overgang van de Ap/Apb-horizont naar de C-horizont aangelegd. Opvallend is het aflopen in de zuidwesthoek van het plangebied, in het proefsleuvenonderzoek is deze hoek geïnterpreteerd als een voormalige vijver. Na overleg met de initiatiefnemer is gebleken dat hier in het verleden bodemmateriaal is verwijderd in het kader van een verontreiniging.

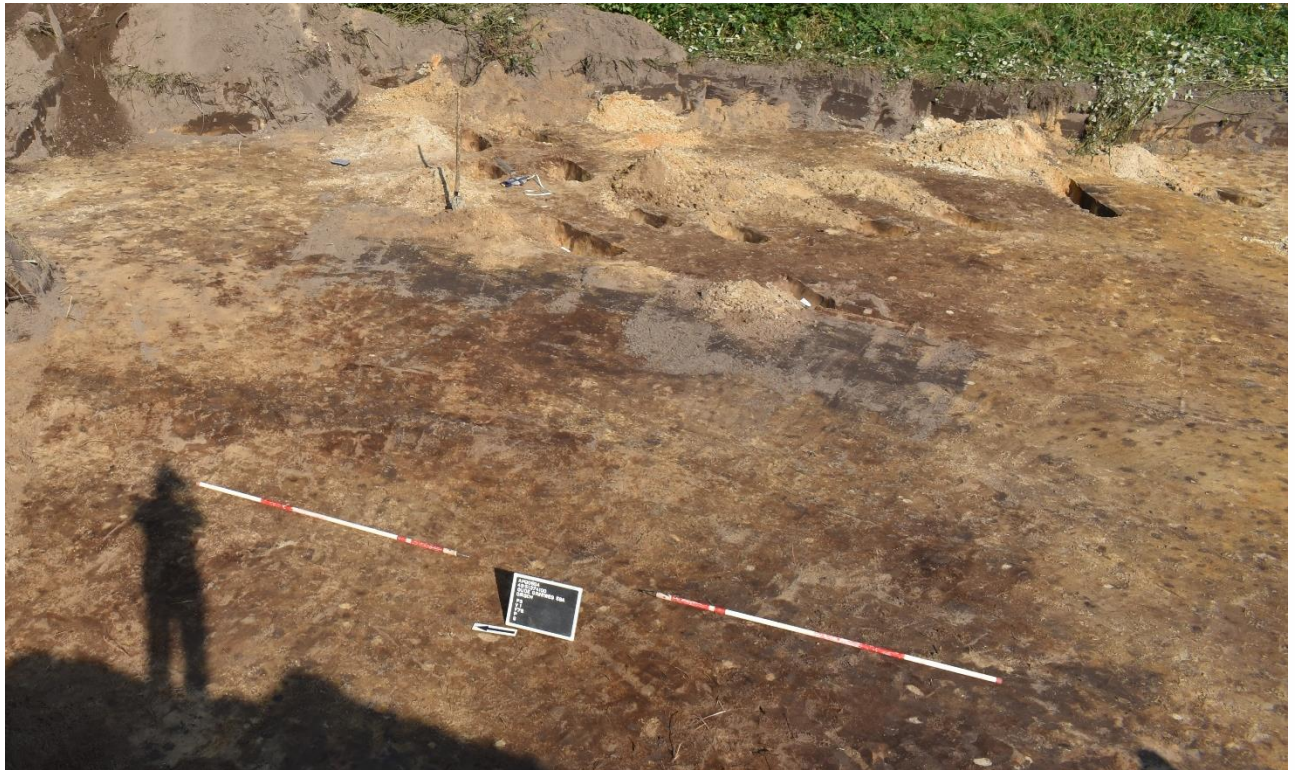
De 'lege' (niet onderzochte) vlek centraal in het plangebied is ten gevolge van de aanwezigheid van een te behouden boom.

Er zijn tijdens het veldwerk 110 individuele spoornummers uitgegeven (inclusief natuurlijke verkleuringen en moderne verstoringen). Aan de hand van deze sporen kunnen minimaal drie afzonderlijke structuren worden geduid. Een potentieel vierde structuur dient nader te worden bekeken, dit kan ook een onderdeel betreffen van één van de overige drie structuren. Vermoedelijk betreft het een boerderij/woning (zuidwestelijke structuur) bestaande uit de 56 paalkuilen met spoornummer 6 t/m 9; 10 t/m 17; 20 t/m 38; 50 t/m 56; 58 t/m 76, 80 en 81.

Een mogelijke spieker (direct grenzend aan de zuidwestelijke structuur) bestaande uit vier paalkuilen met spoornummer 82 t/m 85.

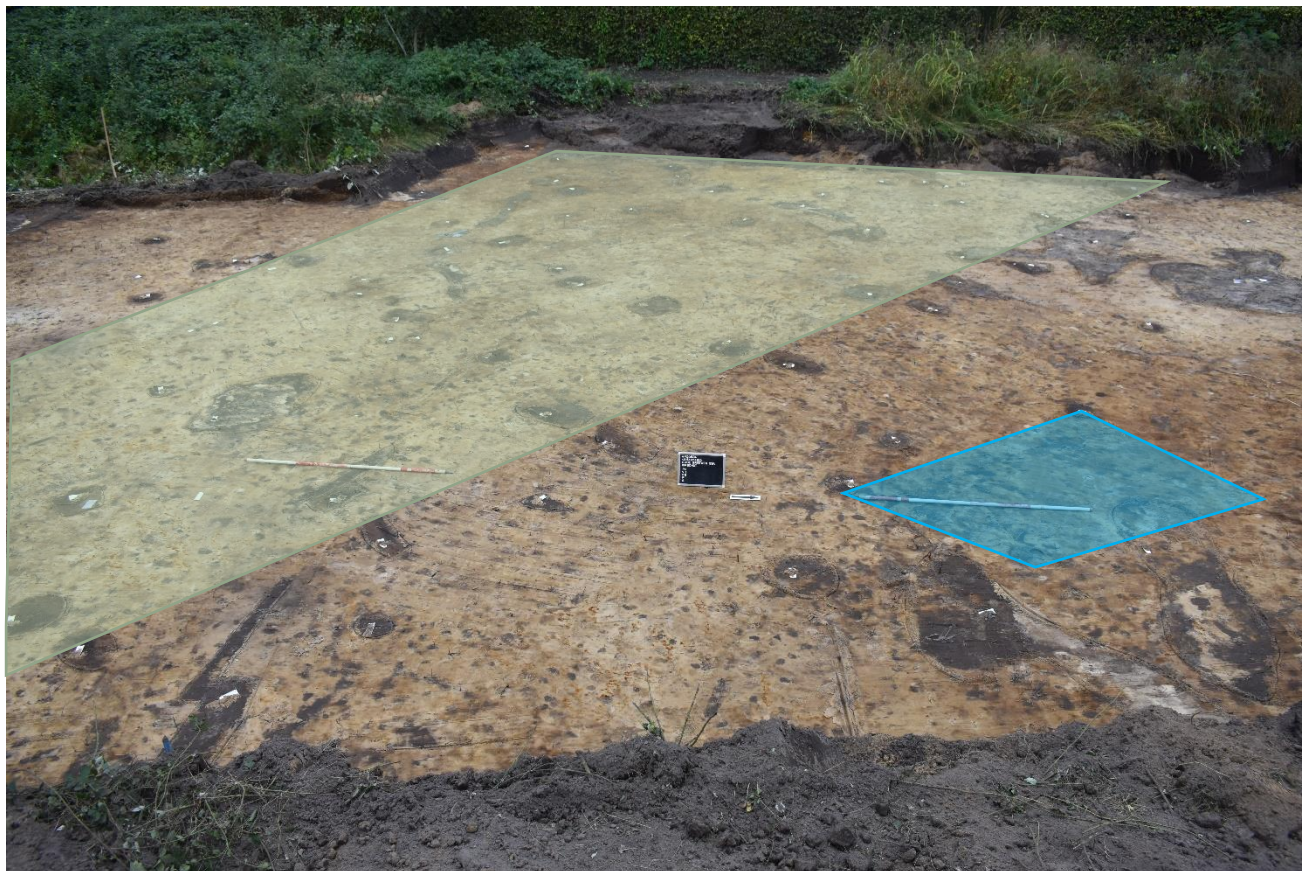
Een bijgebouw/schuur of een andere boerderij/woning (oostelijke structuur) bestaande uit 12 paalkuilen met spoornummers 89 t/m 99, 102 en 103.

De noordelijke structuur, welke bestaat uit twee palenrijen valt niet nader te duiden. De zes paalsporen zijn geduid als spoornummers 41 en 43 t/m 47.

Figuur 3. Overzichtsfoto van het vlak van fase 2 in oostelijke richting met de gecoupeerde sporen van de structuur die gezien wordt als bijgebouw/schuur.

Naast deze paalkuilen zijn er ook vijf greppels aangetroffen, te weten spoornummers 1, 42, 57, 86 en 87. Zes spoornummers bleken na couperen natuurlijke verkleuringen te zijn, dit betreft spoornummers 17, 22, 40, 54, 77 en 100. Een deel sporen is geduid als recent onder spoornummer 999. Na het couperen zijn er vijf sporen aangetroffen met een dusdanig beperkte diepgang dat het niet duidelijk is of deze als spoor geduid dienen te worden of dat het hier om een natuurlijke verkleuring handelt. Dit betreft sporen 19, 52, 60, 102 en 109.

Figuur 4. Overzichtsfoto van het vlak van fase 1 in westelijke richting, met lichtgroene lijnen is de ligging van de structuur woning/boerderij weergegeven in blauw de potentiële spieker.

Het duiden van een potentieel huistype blijft dan in deze fase van het onderzoek ook uit. Een gerichtere duiding van het huistype kan beter worden gedaan na een datering in de late prehistorie dan wel middeleeuwen.

Pagina | 16

Figuur 6. Uitsnede van de ASK met daarop in rood weergegeven welke sporen vondsten hebben opgeleverd.

Figuur 7. Coupe door spoor 37 een paalkuil met lemen kern.

5. ONDERZOEKSVOORSTEL

Per vondstcategorie wordt toegelicht wat door de betreffende specialisten dient te worden onderzocht om tot een goede beantwoording van de onderzoeksvragen te komen.

5.1 Aardewerk

Van de aangetroffen 31 fragmenten aardewerk is het merendeel afkomstig uit de bovenliggende Ap/Apb horizont, een oude akkerlaag. Deze vondsten hebben een beperkte diagnostische waarde. Het voorstel is deze middels een quickscan globaal te bekijken en te duiden. Er zijn echter ook enkele fragmenten die daadwerkelijk uit relevante sporen afkomstig zijn. Het verdient de aanbeveling deze fragmenten door een periode specifieke aardewerkspecialist te laten onderzoeken. Elk van deze vondsten gaat zeer relevant zijn voor de duiding van de aangetroffen structuren.

5.2 Metaal

Tijdens het onderzoek is één metalen voorwerp gevonden. Het betreft een relatief goed bewaarde koperen munt, vermoedelijk een duit. Conform de KNA dient de munt te worden geconserveerd. Na conservering kan de munt worden geduid door een metaalspecialist op herkomst en datering. Gezien de herkomst uit de Ap/Apb horizont is dit voldoende diepgang voor het onderzoek naar de munt.

5.3 Plastic

Het verworven plasticfragment is verzameld als duiding voor een spoor als zijnde modern en behoeft geen nader onderzoek.

5.4 Verbrande leem

De brokjes verbrande leem leveren naast bewijsvorming weinig informatieve studieobjecten, er wordt aanbevolen deze fragmenten niet nader te bestuderen (mede aangezien dergelijke brokjes ook in het verworven monster aanwezig zijn).

5.5 Monster

Uit een van de best bewaarde paalkuilen is een monster verworven. Het verdient de aanbeveling dit monster te laten waarderen voor een pollenonderzoek en/of C^{14} onderzoek. Met een pollenanalyse kunnen diverse van de onderzoeksvragen worden toegelicht. Overige natuurwetenschappelijke onderzoeken lijken vooralsnog niet zinvol (non-pollen palynomorfen, micromorfologie, fytolieten en/of chemisch onderzoek).

6. VOORLOPIGE CONCLUSIE

6.1 Algemeen

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden gesteld dat er minimaal drie afzonderlijke constructies binnen het plangebied aanwezig zijn. De aangetroffen constructies lijken te horen bij een erfinrichting met een woning/boerderij, een mogelijke spieker, een bijgebouw/schuur en een niet nader te duiden constructie. De initiële datering lijkt te wijzen op een herkomst uit de periode late prehistorie of middeleeuwen. Nader onderzoek dient hier meer duidelijkheid over te verschaffen. Ook de correlatie met de vindplaats Ekerschot-Noord dient nader te worden geduid. Het is duidelijk dat de waardering op basis van het eerder uitgevoerde proefsleuvenonderzoek als behoudenswaardige vindplaats terecht was. Echter dient er nog een verdere uitwerking plaats te vinden van de verworven gegevens om tot een betere beantwoording van de onderzoeksvragen te komen.

6.2 Voorlopige beantwoording onderzoeksvragen

Afkomstig uit de NOaA:

16. Wat zijn de verschijningsvormen en sociaaleconomische context van agrarische specialisatie?(NOaA 2.0-vraag 49)
Vooralsnog kan deze vraag niet beantwoord worden.
17. Welke veranderingen treden op in de samenstelling en ruimtelijke ordening van erven?(NOaA 2.0-vraag 104)
Een nadere duiding (indien mogelijk) van de onderscheidbare constructies binnen de vindplaats kan mogelijk meer inzicht verschaffen in deze vraag.
18. In hoeverre kende het nederzettingssysteem differentiatie in termen van nederzettingsgrootte, locatie, functie of belang?(NOaA 2.0-vraag 44)
Vooralsnog kan deze vraag niet beantwoord worden.
19. Waar, hoe en binnen welke context manifesteren zich elitegroepen?(NOaA 2.0-vraag 118)
Vooralsnog kan deze vraag niet beantwoord worden.
20. Wat is de aard, context en betekenis van intentionele (rituele?) deposities in en rond huis en erf?(NOaA 2.0-vraag 29)
Er is geen sprake van intentionele deposities binnen de vindplaats, deze vraag kan niet worden beantwoord.
21. Waar, hoe, wanneer en waarvoor is op 'stiepen' gebouwd en wat zegt de configuratie van stiepen over de bovengrondse constructie van gebouwen?(NOaA 2.0-vraag 84)
Vermoedelijk kan deze vraag ook niet worden beantwoord.
22. Hoe verandert de verhouding akkerbouw-veeteelt binnen de agrarische economie?(NOaA 2.0-vraag 38)
Een analyse van het monster op pollen kan mogelijk inzicht verschaffen.
23. Welke veranderingen traden op in de methode, omvang en locatie van de opslag van voedsel?(NOaA 2.0-vraag 21)
Indien er sprake is van een spieker (de mogelijk vierde structuur) kan iets zeggen hierover, hoewel de kenniswinst waarschijnlijk beperkt zal zijn.
24. Wat zijn de vorm, functie, datering en context van verdiepte (delen van) gebouwen?(NOaA 2.0-vraag 126)
Er zijn geen verdiepte delen aangetroffen, deze vraag kan niet worden beantwoord.

25. Hoe en onder invloed van welke factoren verliep de bewoningsexpansie op het (post)midleleeuwse platteland?(NOaA 2.0-vraag 83)
Het onderzoek is te beperkt om hier een zinvol antwoord op te geven.
26. Welke rol speelde de 'stadslandbouw' in de stedelijke samenleving en in de ruimtelijke organisatie van steden?(NOaA 2.0-vraag 88)
Vooralsnog is hier geen antwoord op te formuleren aan de hand van de verworven gegevens.
27. Welke invloed had de stad op het omringende platteland en omgekeerd?(NOaA 2.0-vraag 87)
Vooralsnog is hier geen antwoord op te formuleren aan de hand van de verworven gegevens.
28. Hoe, binnen welke context en met welk doel werden ruimtes afgebakend en grenzen gemarkeerd?(NOaA 2.0-vraag 106)
Hoewel er sprake is van lineaire structuren binnen het plangebied zijn deze nog niet geduid, mogelijk is dit een ruimtelijke afbakening, echter dienen de greppels hiervoor nader te worden bekeken.
29. Wanneer begonnen en hoe verliepen de grote laat-midleleeuwse ontginningen?(NOaA 2.0- vraag 82)
Vooralsnog is hier geen antwoord op te formuleren aan de hand van de verworven gegevens.
30. Hoe werkt de opkomst van (pre)-industriële productie (massaproducten) door in de materiële cultuur?(NOaA 2.0-vraag 100)
Vooralsnog is hier geen antwoord op te formuleren aan de hand van de verworven gegevens.

Algemene vragen

24. Wat is de aard, datering, samenhang tussen- en verspreiding van archeologische resten, grondsporen en structuren?
Er lijkt sprake te zijn van enkele sporenclusters die geduid kunnen worden als structuren. Door de beperkte hoeveelheid vondsten is een nadere datering lastig. Vooralsnog lijkt het om een datering in de late prehistorie of middeleeuwen te zijn. Specialistisch onderzoek naar het aardewerk dient hier meer duidelijkheid in te verschaffen.
25. Wat is de gaafheid en conservering van grondsporen, structuren en vondstconcentraties?
Hoewel er sprake is van een behoorlijke aftopping (op basis van de beperkte diepgang van de sporen) zijn de grondsporen duidelijk zichtbaar en de structuren goed te duiden. Er is verder geen sprake van vondstconcentraties.
26. Wat is de landschappelijke ligging van de site(s). Meer in het bijzonder, wat is de geologische, geomorfologische en bodemkundige context?
De vindplaats is gelegen in de C-horizont onder een Ap/Apb-horizont. De aftopping is aanleiding om geen nader antwoord te kunnen geven op deze vraag.
27. Wat voor een type sites en off-site patronen kunnen worden onderscheiden en hoe laten deze zich ruimtelijk begrenzen?
Er lijkt sprake te zijn van een erf. Een begrenzing (zowel ruimtelijk als diachroon) dient nader te worden bekeken.
28. In hoeverre verschillen de uitkomsten van het proefsleuven en de resultaten van het definitieve onderzoek? In het verlengde van dit punt, welke oorzaken zijn hiervoor aanwijsbaar? Specifiek
De resultaten sluiten zeer goed op elkaar aan.
29. Zijn tijdens de opgraving inderdaad delen van huiserven uit de Middeleeuwen aangetroffen? Zo ja, tot welk type behoren zij en kan een preciezere datering dan Middeleeuwen (-Nieuwe tijd) worden gegeven? Zo nee, wat stellen de clusters grondsporen dan voor en welke datering hebben ze?
Ja, er zijn huisplattegrond(en) aangetroffen, er moet nog gekeken worden naar de datering en naar de samenhang tussen de aangetroffen clusters. Een type is vooralsnog niet vastgesteld.

30. Als er inderdaad huisplattegronden aanwezig zijn, betekent dit dan automatisch dat ter plekke een nederzetting aanwezig is? Of geven de plattegronden, vondsten etc. aanleiding te denken aan een andersoortige site?
De omvang van het onderzoek is te beperkt om een antwoord te geven op deze vraag. Mogelijk kan er in de uitwerking wel gesuggereerd worden wat de vermoedens zijn van de auteur.
31. In hoeverre is iets te zeggen over de gelijktijdigheid van de gebouwen? (Denk voor een antwoord o.a. aan oversnijdingen, aaneenpassende objecten en het voorkomen van aardewerk met specifieke stijlkenmerken, versiering etc..)
Hier dient nog nader onderzoek naar gedaan te worden. Er lijkt geen aanwijzing te zijn voor oversnijdingen.
32. Is er een (ruimtelijke) indeling van de huizen en erven te geven? Zijn erfgronden aanwezig/herkenbaar of niet? Wanneer beginnen ze daarmee? Is er sprake van een erfindeling en zo ja, wat is de geleiding, grootte en indeling daarvan en waaruit bestaan de op het erf aanwezige elementen?
Deze vragen kunnen alleen worden beantwoord na een nadere bestudering van de verworven gegevens.
33. Zijn bijgebouwen aanwezig/ Zo ja, waarvoor hebben deze gediend? Waar liggen ze ten opzichte van de hoofdgebouwen?
Mogelijk is sprake van een spieker direct ten noorden van de meest duidelijke plattegrond. Echter dient nog te worden gekeken naar de mogelijkheid dat het een onderdeel van de plattegrond is aangezien het zeer dicht op de hoofdstructuur is gelegen.
34. Zijn binnen de huizen en erven sporen van (ambachtelijke) activiteiten waarneembaar? Zijn er bijvoorbeeld aanwijzingen voor het gieten en bewerken van ijzer ter plekke, bijvoorbeeld in de vorm van metalen voorwerpen, gietmallen en smeltkroezen?
Hiervoor zijn geen aanwijzingen aangetroffen.
35. Wat is het beeld van het landgebruik in de zin van wegen, percelering, weiland, akkers, grondstofwinning in relatie tot de bewoning in of net buiten het plangebied?
Vooralsnog is hier geen antwoord op te formuleren aan de hand van de verworven gegevens.
36. Zijn er greppelsystemen of andere aanwijzingen voor verkaveling die wijzen op een andere percelering van het gebied dan wat bekend is uit historische bronnen? Zijn er nog sporen van de oude weg aanwezig en waar bestaat deze dan uit?
Ja, er zijn enkele oppervlakkige greppelstructuren aangetroffen. Er dient nog nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de aard van deze greppels. Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen voor een oude weg.
37. Indien er geen of weinig paalsporen zijn: in welke mate kan er sprake zijn van bouwmethoden die geen of weinig sporen hebben nagelaten (stiepen, Schwellbalken, stenenrijen van vakwerkbouw)? Is dat af te leiden uit vondsten (natuursteen, aardewerk, dakbedekkingsmateriaal) of andere kuilen of waterputten, uit een erfinrichting?
Niet van toepassing (er zijn veel paalkuilen aangetroffen).
38. Wat zijn de verschillende bouw- constructiewijzen en datering van de mogelijk aanwezige waterputten?
Er zijn geen waterputten aangetroffen binnen het ontgraven deel.
39. Welke mobiele vondsten zijn gedaan? Om welke materialen, soorten, typen, functies, aantallen, gewichten gaat het en uit welke context komen de vondsten? Wat is de datering van de vondsten en waarop is de datering gebaseerd?
Deze vraag wordt besproken in hoofdstuk 4. Het betreft verbrande leem, plastic, keramiek en metaal. De datering lijkt late prehistorie, middeleeuwen en nieuwe tijd. Het merendeel van de vondsten is afkomstig uit de Ap/Apb-horizont, echter zijn er ook verschillende fragmenten uit paalkuilen afkomstig.

40. Zijn er plaatsen aan te wijzen met een opvallend grote vondstconcentratie en wat is de samenstelling ervan? Is er sprake van (kennelijk) intentionele deposities?
Neen, dergelijke plaatsen zijn niet aangetroffen.
41. Zijn er voorwerpen die opzettelijk zijn begraven/achtergelaten/gedeponneerd waarbij het aannemelijk is dat het niet om het afdanken van afval gaat? Wat is hiervan de aard (ensemble)? Waar bevonden deze voorwerpen zich? Hoe zijn deze gedeponneerd?
Neen, er is geen sprake van intentioneel gedeponeerde objecten.
42. Wat is per bewoningsperiode het beeld van de voedsel economie? Wat werd per bewoningsperiode lokaal verbouwd? Zijn er indicaties en redenen voor het importeren van bepaalde grondstoffen?
Mogelijk kan hier aan de hand van een pollenonderzoek meer duiding aan worden gegeven.
43. Wat is het beeld uit geanalyseerde botanische monsters van cultuurgewassen en het natuurlijke voorkomen van planten en het gebruik daarvan door de bewoners?
Dit onderzoek is nog niet uitgevoerd in deze fase van het onderzoek.
44. Hoe kan na dit onderzoek de bewonings- en gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied beschreven worden? In welke mate is er sprake van discontinuïteit of continuïteit?
Hier dient nog verder onderzoek voor te worden verricht.
45. Wat is de relatie tussen het gebruik en de geschiedenis van de onderzoekslocatie en de historisch-landschappelijke en overige cultuurhistorische aspecten van zijn omgeving?
Hiervoor zal met name een koppeling moeten worden gemaakt met de Ekerschot-Noord vindplaats.
46. Hoe vergelijkbaar is de onderzochte locatie met andere locaties met dit complextype en datering in de archeoregio en hoe passen de bevindingen van het onderzoek in de regionale context?
Hiervoor zal met name een koppeling moeten worden gemaakt met de Ekerschot-Noord vindplaats.

7. AANBEVELINGEN

Op basis van het uitgevoerd verkennend veldonderzoek wordt aanbevolen het onderzoeksvoorstel zoals verwoord in hoofdstuk 5 uit te voeren. Middels deze onderzoeksinspanning kan de informatiewinst worden gemaximaliseerd en de onderzoeksvragen nader worden toegelicht. Het plangebied zelf is als gevolg van de opgraving 'archeologie vrij' achter gebleven. Het verdient de aanbeveling de locatie vrij te geven voor de verdere ontwikkeling. Vooruitlopend op het aanleveren van een KNA conforme rapportage van de verworven gegevens inclusief de eerder vermelde strategie verwoord in hoofdstuk 5.

LITERATUURLIJST

Feest, van der, N.J.W./D. Hagens, 2017: *Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek, door middel van boringen Oude Grintweg te Oirschot*, AM14206, Roermond.

Feest, van der, N.J.W., 2021: *Archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven Oude Grintweg 59A te Oirschot*, Roermond.

Feest, van der, N.J.W., 2020: *Programma van Eisen, Oude Grintweg 59A te Oirschot*, AM20534-2, Roermond.

Digitale bronnen:

www.archis.cultureelerfgoed.nl

RCE, Archis3, zoeken & vinden)

www.bagviewer.kadaster.nl

Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl

Kadastraal minuutplan

www.cultureelerfgoed.nl

Bronnen en kaarten

www.pdok.nl

Basisregistratie Grootchalige Topografie (2017), kadaster

www.ruimtelijkeplannen.nl

Bestemmingsplan

www.topotijdreis.nl

Bonnebladen en Topografische kaarten van Nederland

Archeologische kaarten en databestanden:

Actueel Hoogtebestand van Nederland (2008-2019). AHN2 en AHN3 (Geraadpleegd via www.arcgis.com, bijlage in QGIS vervaardigd op basis van digitale data).

Alterra 2009: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 52 West*, Wageningen UR (Geraadpleegd via <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>, bijlage in QGIS vervaardigd op basis van digitale data Alterra).

Alterra 2008: *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000*, Wageningen UR (Geraadpleegd via <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>, bijlage in QGIS vervaardigd op basis van digitale data Alterra).

Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007 (Geraadpleegd via <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>).

Archeologisch Informatie Systeem II (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2015 (Geraadpleegd via <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>).

Bijlage 1

Allesporenkaart

391250

werputlijn

spoorlijn met nummer

achtergrond: Luchtfoto ArcGIS online imagery,
P4R2.nl/afbeeldingen

149801

bijlage 1: ASK en spoorraad

AM20534 - Oude Grintweg 59A -

Oirschot

Schaal 1:90

0 2 4 8 m

N

aeres milieu

1105-1-2022

Bijlage 2

Sporenlijst

SPOOR	PUT	VLAK	INTPRALG	INTPRSPEC	BEGINPER	EINDPER	VORM
1	3	1	GW	GW	-	-	-
2	3	1	PL	-	-	-	-
3	3	1	-	---	-	-	-
4	3	1	PL	PK	-	-	-
5	3	1	PL	PK	-	-	-
6	3	1	PL	PK	-	-	-
7	3	1	PL	PK	-	-	-
8	3	1	PL	PK	-	-	-
9	3	1	PL	PK	-	-	-
10	3	1	PL	PK	-	-	-
11	3	1	PL	PK	-	-	-
12	3	1	PL	PK	-	-	-
13	3	1	PL	PK	-	-	-
14	3	1	PL	PK	-	-	-
15	3	1	PL	PK	-	-	-
16	3	1	PL	PK	-	-	-
17	3	1	VS	VSN	-	-	-
18	3	1	PL	PK	-	-	-
19	3	1	PL	-	-	-	-
20	3	1	PL	PK	-	-	-
21	3	1	PL	PK	-	-	-
22	3	1	VS	VSN	-	-	-
23	3	1	PL	PK	-	-	-
24	3	1	PL	PK	-	-	-
25	3	1	PL	PK	-	-	-
26	3	1	PL	PK	-	-	-
27	3	1	PL	PK	-	-	-
28	3	1	PL	PK	-	-	-
29	3	1	PL	PK	-	-	-
30	3	1	PL	PK	-	-	-
31	3	1	PL	PK	-	-	-
32	3	1	PL	PK	-	-	-
33	3	1	PL	PK	-	-	-
34	3	1	PL	PK	-	-	-
35	3	1	PL	PK	-	-	-
36	3	1	PL	PK	-	-	-
37	3	1	PL	PK	-	-	-
38	3	1	PL	PK	-	-	-
40	3	1	VS	VSN	-	-	-
41	3	1	PL	PK	-	-	-
42	3	1	GW	GW	-	-	-
43	3	1	PL	PK	-	-	-
44	3	1	PL	PK	-	-	-
45	3	1	PL	PK	-	-	-
46	3	1	PL	PK	-	-	-
47	3	1	PL	PK	-	-	-
48	3	1	PL	PK	-	-	-
49	3	1	PL	PK	-	-	-
50	3	1	PL	PK	-	-	-

51	3	1	PL	PK	-	-	-
52	3	1	PL	PK	-	-	-
53	3	1	PL	PK	-	-	-
54	3	1	VS	VSN	-	-	-
55	3	1	PL	PK	-	-	-
56	3	1	PL	PK	-	-	-
57	3	1	GW	GW	-	-	-
58	3	1	PL	PK	-	-	-
59	3	1	PL	PK	-	-	-
60	3	1	PL	PK	-	-	-
61	3	1	PL	PK	-	-	-
62	3	1	PL	PK	-	-	-
63	3	1	PL	PK	-	-	-
64	3	1	PL	PK	-	-	-
65	3	1	PL	PK	-	-	-
66	3	1	PL	PK	-	-	-
67	3	1	PL	PK	-	-	-
68	3	1	PL	PK	-	-	-
69	3	1	PL	PK	-	-	-
70	3	1	PL	PK	-	-	-
71	3	1	PL	PK	-	-	-
72	3	1	PL	PK	-	-	-
73	3	1	PL	PK	-	-	-
74	3	1	PL	PK	-	-	-
75	3	1	PL	PK	-	-	-
76	3	1	PL	PK	-	-	-
77	3	1	VS	VSN	-	-	-
78	3	1	PL	PK	-	-	-
79	3	1	PL	PK	-	-	-
80	3	1	PL	PK	-	-	-
81	3	1	PL	PK	-	-	-
82	3	1	PL	PK	-	-	-
83	3	1	PL	PK	-	-	-
84	3	1	PL	PK	-	-	-
85	3	1	PL	PK	-	-	-
86	3	1	GW	GW	-	-	-
87	3	1	GW	GW	-	-	-
88	3	1	PL	PK	-	-	-
89	3	1	PL	PK	-	-	-
90	3	1	PL	PK	-	-	-
91	3	1	PL	PK	-	-	-
92	3	1	PL	PK	-	-	-
93	3	1	PL	PK	-	-	-
94	3	1	PL	PK	-	-	-
95	3	1	PL	PK	-	-	-
96	3	1	PL	PK	-	-	-
97	3	1	PL	PK	-	-	-
98	3	1	PL	PK	-	-	-
99	3	1	PL	PK	-	-	-
100	3	1	VS	VSN	-	-	-

101	3	1	PL	PK	-	-	-
102	3	1	PL	PK	-	-	-
103	3	1	PL	PK	-	-	-
104	3	1	PL	PK	-	-	-
105	3	1	PL	PK	-	-	-
106	3	1	PL	PK	-	-	-
107	3	1	PL	PK	-	-	-
109	3	1	PL	PK	-	-	-
110	3	1	PL	PK	-	-	-
999	3	1	VS	VSR	-	-	-

Bijlage 3

Vondstenlijst

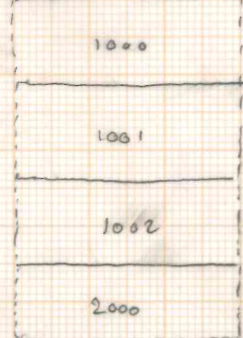
VONDST	SPOOR	VULLING	PUT	VLAK	VAK	MATERIAAL	MAT_SPEC
1	999	0	3	1	0	KER	KER
2	999	0	3	1	0	KER	KER
3	37	1	3	1	0	VKL	-
4	999	0	3	1	0	KUN	-
5	66	1	3	1	0	KER	KER
6	0	0	3	1	0	KER	KER
7	0	0	3	1	0	KER	KER
8	37	2	3	1	2	KER	KER
9	37	1	3	1	1	VKL	-
10	72	1	3	1	1	KER	KER
11	83	1	3	1	1	KER	KER
12	1001	0	3	1	0	KER	KER
13	0	0	3	1	0	KER	KER
14	0	0	3	1	0	KER	KER
15	0	0	3	1	0	MXX	MUNT
16	90	1	3	1	0	KER	KER

PERIODE	AANTAL	GEWICHT	VERZMWIJZE	OPMERKING
-	2		MASVER	-
-	3		MASVER	-
-	2		MASVER	uit PK S37
POSTROM	1		MASVER	-
-	1		MASVER	-
-	2		MASVER	-
-	1		MASVER	-
-	2		AFWERK	-
-	0		COUPE	Monster: Huttenleem, vulling 1
-	1		COUPE	-
-	2		COUPE	-
-	1		MASVER	-
-	7		MASVER	-
-	6		MASVER	-
-	1		MASVER	Munt (duit?), puntvondst
-	1		AFWERK	-

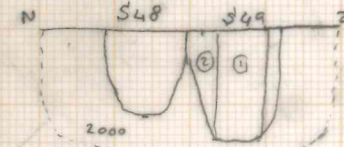
Bijlage 4

Coupetekeningen

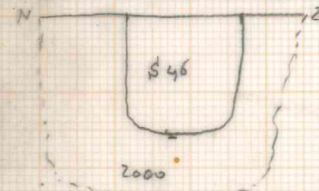
W P. 3.1 V W 0

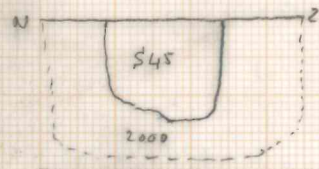
\$47 - die nest natuurlijk
1000 $Z_2 S_2 H_3$ Zag GrBe AA
1001 $Z_2 S_2 H_2$ Zag kgc BeGr Apb
1002 $Z_2 S_2 H_2$ Ba6 kgc BeGr Apb
2000 $Z_2 S_3$ Ro, BeGe CH
\$40 is natuurlijk
\$47 uitlozing boomwortel = natuurlijk
\$44 natuurlijk mol

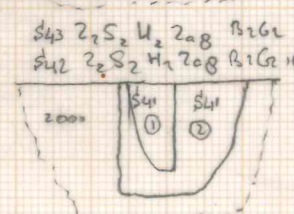
\$48 $Z_2 S_2 H_2$ Ro6 Zag BeGr
\$49-1 $Z_2 S_2 H_3$ Zag BeGr
\$49-2 $Z_2 S_2 H_2$ Ro6 Zag BeGr
\$46 $Z_2 S_2 H_3$ Zag BeGr
\$45 $Z_2 S_2 H_2$ Zag Ro6 BeGr

\$47-1 $Z_2 S_2 H_3$ OeGr
\$47-2 $Z_2 S_2 H_2$ Ro6 BeGr
\$50 $Z_2 S_2 H_2$ Ro6 Zag (wel homogeen) NeGr

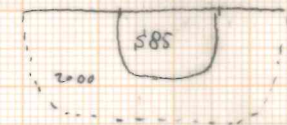
\$45
\$43
\$42

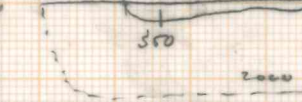
\$41-1 $Z_2 S_2 H_3$ BeGr
\$41-2 $Z_2 S_2$ Zag BeGr
\$42

\$47 vervalley natuurlijk
\$42 natuurlijk

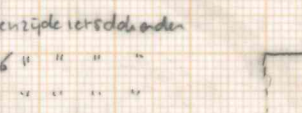
\$56 $Z_2 S_2 H_3$ BeGr Wob

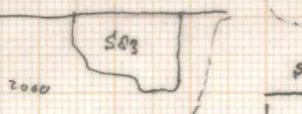
\$55 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr veel bekrans

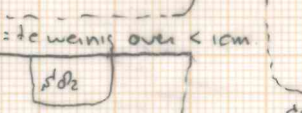
\$6 natuurlijk \$52-54 $Z_2 S_2 H_2$ NeGr

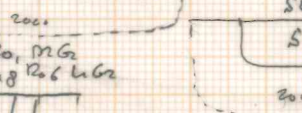
\$61 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr
\$62 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

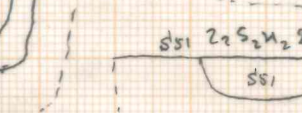
\$66 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr homogeen

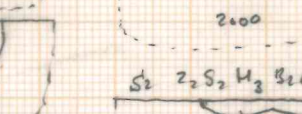
\$65 $Z_2 S_2 H_2$ Zag GrBe

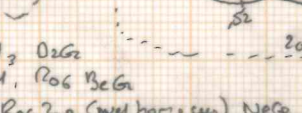
\$55 $Z_2 S_2 H_2$ Zag GrBe

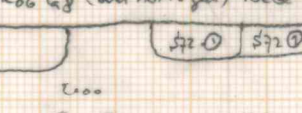
\$51 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr (kolonne 3)

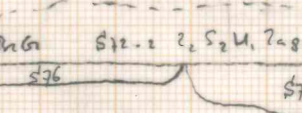
\$52 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr nee?

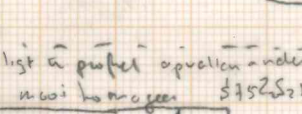
\$68 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr
\$67 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr mogelijk mol

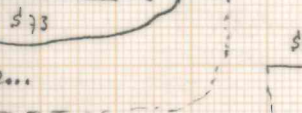
\$69 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

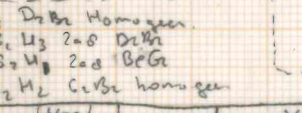
\$60 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

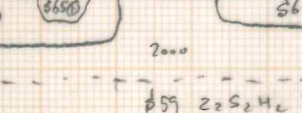
\$61 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

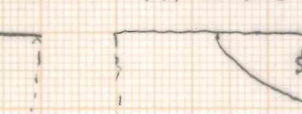
\$62 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

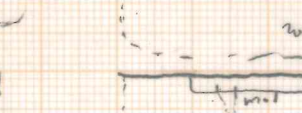
\$63 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

\$64 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$65 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$66 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

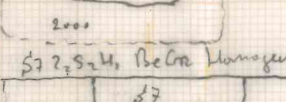

\$67 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

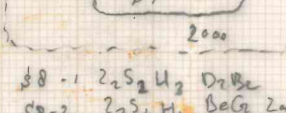
\$4-1 $Z_2 S_2 H_3$ BeGr
\$4-2 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

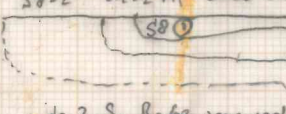
\$5-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$5-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

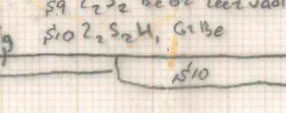
\$6-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$6-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

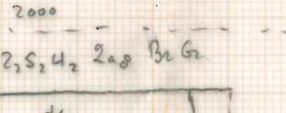
\$7-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$7-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

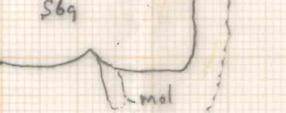
\$8-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$8-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

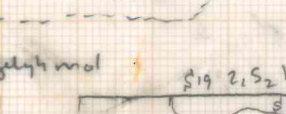
\$9-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$9-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

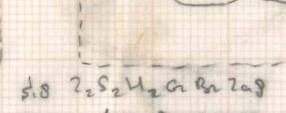
\$10-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$10-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

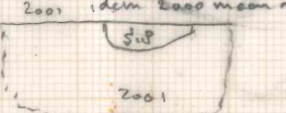
\$11-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$11-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

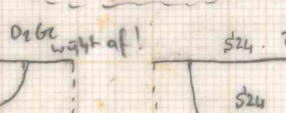
\$12-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$12-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

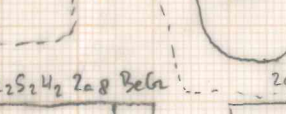
\$13-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$13-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

\$14-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$14-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

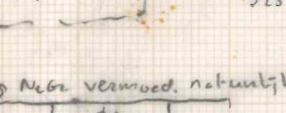
\$15-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$15-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

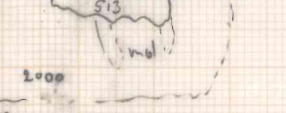
\$16-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$16-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

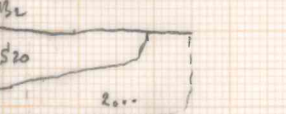
\$17-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$17-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

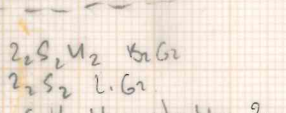
\$18-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$18-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

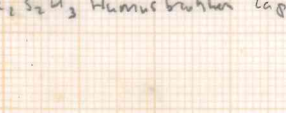
\$19-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$19-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

\$20-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$20-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

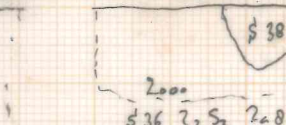

\$21-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$21-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

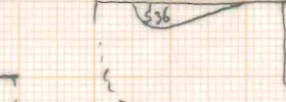

\$22-1 $Z_2 S_2 H_3$ Wob BeGr
\$22-2 $Z_2 S_2 H_2$ Zag BeGr

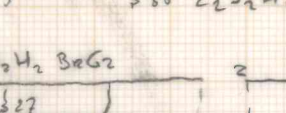
\$38 $Z_2 S_2 H_3$ BeGr Zag

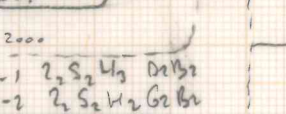
\$39 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

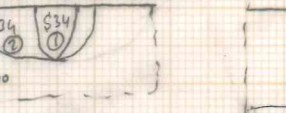
\$40 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

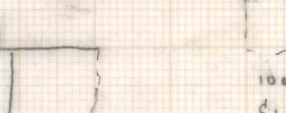
\$41 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

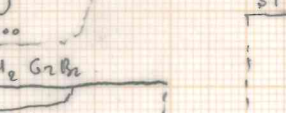
\$42 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

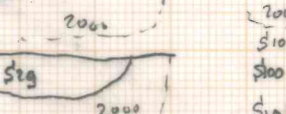
\$43 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

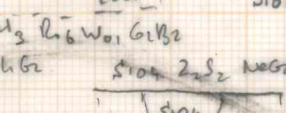
\$44 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

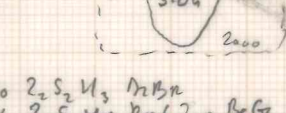
\$45 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

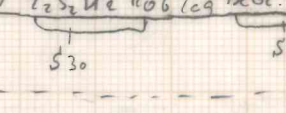
\$46 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

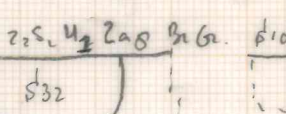
\$47 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

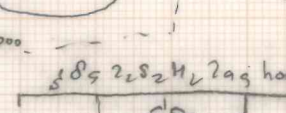
\$48 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

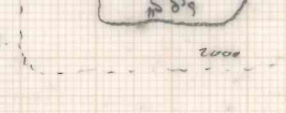
\$49 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

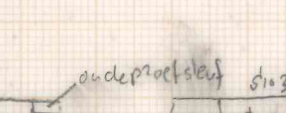
\$50 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$51 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

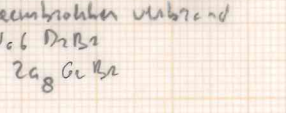
\$52 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$53 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$54 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

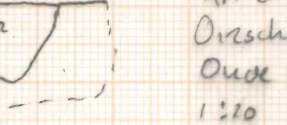

\$55 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$56 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

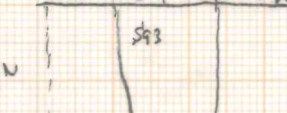
\$38 $Z_2 S_2 H_3$ BeGr Zag

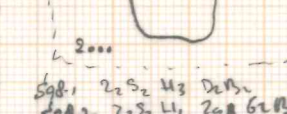
\$39 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

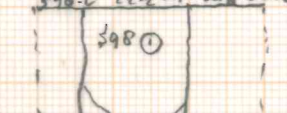
\$40 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

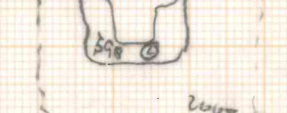
\$41 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

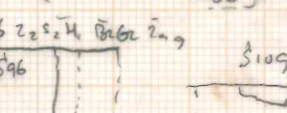
\$42 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$43 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

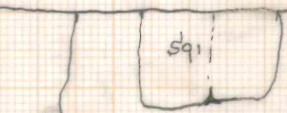
\$44 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

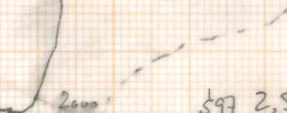
\$45 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

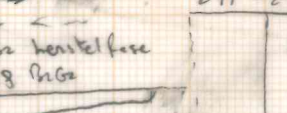
\$46 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$47 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

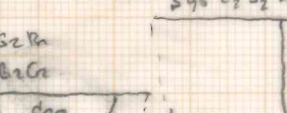
\$48 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

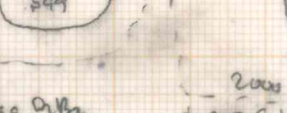
\$49 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

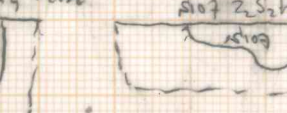
\$50 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

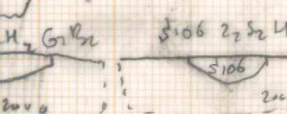
\$51 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

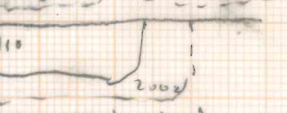
\$52 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

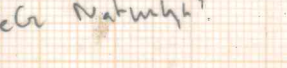
\$53 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$54 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$55 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

\$56 $Z_2 S_2 H_2$ BeGr

AT 20534-2
Oirschot
Oude Gronding 594
1:50
coupes en profil
15-9-2011
NF
2951274100

Afkortingen:

GW = greppel water

PL= paal

PK= paalkuil

VS= verstoring

VSN=verstoring/natuurlijk

KER= keramik

MXX= metaal onbekend

MUNT= munt

VKL= verbrande klei/leem

KUN= kunststof

POSTROM= post Romeins

MASVER= machinaal verzameld (bij aanleg vlak)

AFWERK= bij het handmatig afwerken van een spoor na couperen

COUPE= bij het verwijderen van de eerste helft van een spoor t.b.v. couperen.

H= humus 1 = zwak

Z= zand 2= matig

S= silt 3= sterk

ZA= zand (niet natuurlijk) 4= uiterst

KG= kolengruis 5= volledig

BA= baksteen 6= sporen

RO= roest 7= resten

WO= wortel 8= brokken

DR= donker 9= lagen

LI= licht

BE= beige

GR= grijs

BR= bruin

GE= geel

Advies Archeologische Monumentenzorg 2022 – nr. 27

Beoordeling archeologisch evaluatierapport

Bevoegd gezag: Gemeente Oirschot
Dhr. J. Niessen
Postbus 11
5688 ZG Oirschot

Datum: 8-2-2022

Project: *Evaluatierapport archeologische opgraving Oude Grintweg 59A te Oirschot*, auteurs N.J.W. van der Feest en J.M.L. van Boldrik (Aeres Milieu), d.d. 4-2-2022.

Van: Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant (ODZOB)
Postbus 8035, 5601 KA Eindhoven
Wal 28, Eindhoven
Mevr. drs. Ria Berkvens
Tel. 088-3690638
E-mail: R.Berkvens@odzob.nl

Inleiding

Aeres Milieu heeft in plangebied Oude Grintweg 59A te Oirschot tussen 15 en 17 september 2021 in opdracht van BRO een opgraving uitgevoerd in het kader van de geplande nieuwbouwwontwikkelingen. Het plangebied beslaat een oppervlak van circa 2000 m².

Uit het archeologisch vooronderzoek bleek al een hoge archeologische verwachting welke werd bevestigd bij het proefsleuvenonderzoek. Bij dit proefsleuvenonderzoek¹ bleken enkele mogelijk middeleeuwse paalkuilen aanwezig te zijn onder de aangetroffen akkerlagen, die mogelijk een direct verband hebben met de bewoningssporen die zijn aangetroffen aan de overzijde van de Oude Grindweg in het onderzoek Ekershot-Noord van het ADC uit april 2021. Indien de sporen onderdeel zijn van een grotere structuur dan kunnen ter plaatse meer resten verwacht worden. Naast deze grondsporen zijn enkele vondsten gedaan die leiden tot een datering van grofweg 12e tot en met 17e eeuw.

Aangezien behoud in de bodem niet mogelijk was, heeft de gemeente besloten dat de vindplaats opgegraven moest worden.

Doel evaluatie en toetsingskader

Tijdens de evaluatie worden de resultaten van het veldwerk in het licht van de vraagstellingen uit het Programma van Eisen (PvE)² geanalyseerd met als doel de uitwerking van de opgraving te plannen en te (her)begroten. In de evaluatiefase wordt ook beslist welke vondsten en monsters worden uitgewerkt, en welke worden gedeponneerd of verwijderd. Het is daarvoor van belang dat vondsten, monsters en sporen zijn gewaardeerd en beoordeeld op hun geschiktheid voor analyse. Op basis van deze beoordeling wordt een evaluatierapport opgesteld waarin de bevindingen van de evaluatie worden vastgelegd en waarin wordt aangegeven welke vondsten, grondsporen en monsters verder dienen te worden uitgewerkt/geanalyseerd om de in het PvE gestelde vragen te beantwoorden. Het

¹ Archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven Oude Grintweg 59A te Oirschot (= rapport Aeres Milieu), auteur N.J.W. van der Feest, concept d.d. 9-4-2021.

² Programma van Opgraving Oude Grintweg 59A te Oirschot, conceptversie d.d. 9-7-2021 (Aeres Milieu PvE 20534-2), auteur N.J.W. van der Feest.

selectie-rapport dient ook *altijd* ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de depothouder (/eigenaar vondsten).³

Het evaluatie- en selectierapport is aan de hand van het PvE en onderstaande kwaliteitseisen uit de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 4.1 (OS12) getoetst:

onderwerp	kwaliteitseis(en)
Evaluatie-rapport	- Recapitulatie vraag- en doelstelling. - Beargumenteren (on)mogelijkheid beantwoorden onderzoeksvragen PvE. - Waardering materiaal, structuren en sporen (gedocumenteerd materiaal) - Advies van de KNA-archeoloog Ma en betrokken specialisten voor uitwerking op basis van vraagstelling (kwalitatief, kwantitatief). - Begroting. - (Bijstelling) opgave te deponeren vondsten, monsters en documentatie. - De voor de desbetreffende materiaalcategorie relevante vraagstelling uit het PvE - Toestand / conservering (kwaliteit) van de monsters / vondsten - Kwantiteit van de beoordeelde monsters en vondsten - Indicatie of het mogelijk is om de vraagstelling uit het PvE te beantwoorden

Samenvatting evaluatieverslag

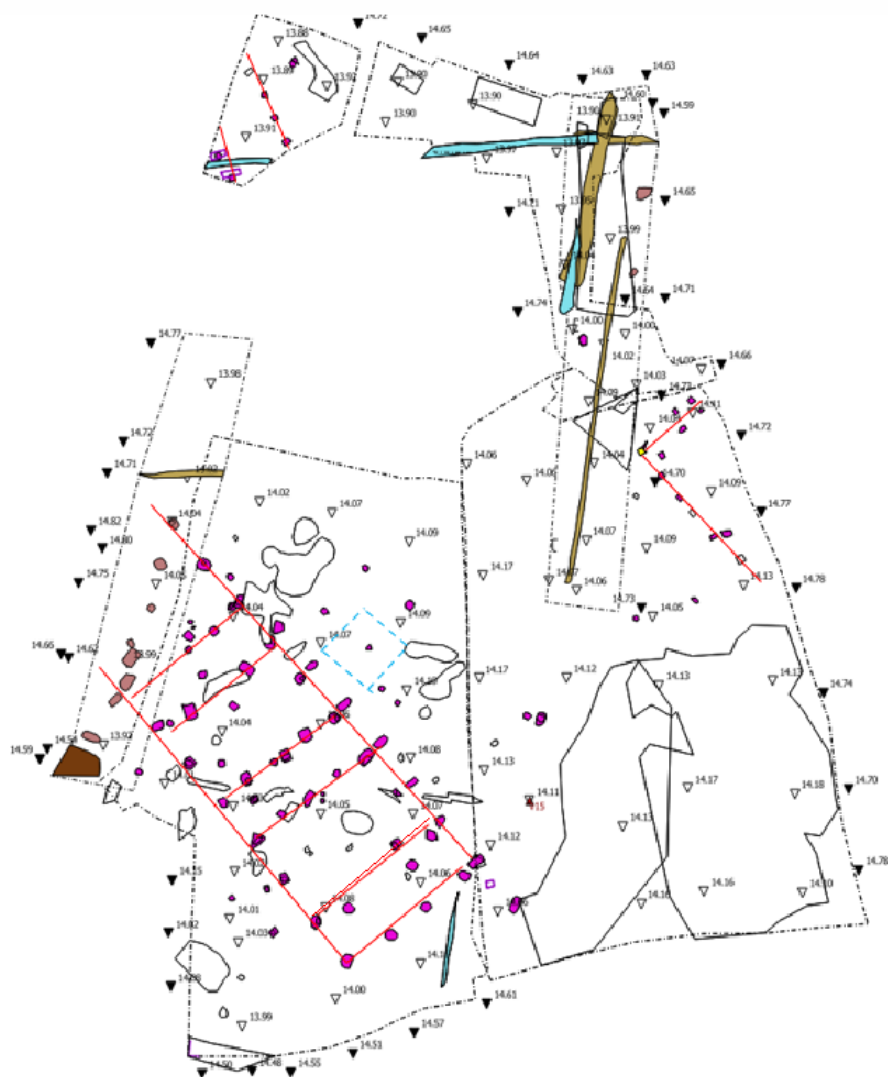
Er zijn tijdens het veldwerk 110 spoornummers uitgegeven (inclusief natuurlijke verkleuringen en moderne verstoringen). Aan de hand van deze sporen kunnen minimaal drie afzonderlijke structuren worden geduid, waaronder een boerderijplattgrond in het zuidwesten (zie fig. 5). Een potentieel vierde structuur dient nader te worden bekeken, dit kan ook een onderdeel betreffen van één van de overige drie structuren. Het vermoeden is dat hier sprake is van een of een laat-prehistorisch of middeleeuws erf. Het is niet duidelijk of er sprake is van contemporaine bebouwing of dat de aangetroffen structuren opeenvolgend zijn geweest. Naast paalkuilen zijn er ook vijf greppels aangetroffen.

Het onderzoek heeft naast de diverse sporen ook vondstmateriaal opgeleverd. Het betreft 31 fragmenten keramiek. Het merendeel komt uit de bovenliggende akkerlagen, maar er is ook materiaal aanwezig in de paalkuilen. Er zijn twee fragmenten verbrande leem verzameld, één fragment plastic en een koperen munt. Tenslotte is er nog sprake van een monstername uit een kansrijk spoor (een van de paalkuilen waarin ook verbrande leem is aangetroffen).

Aeres doet het volgende uitwerkingsvoorstel:

Het voorstel is het aardewerk middels een quickscan globaal te bekijken en te duiden. Er zijn echter ook enkele fragmenten die daadwerkelijk uit relevante sporen afkomstig zijn. Het verdient de aanbeveling deze fragmenten door een periode specifieke aardewerkspecialist te laten onderzoeken. Elk van deze vondsten gaat zeer relevant zijn voor de duiding van de aangetroffen structuren. Conform de KNA dient de munt te worden geconserveerd. Na conservering kan de munt worden geduid door een metaalspecialist op herkomst en datering. De brokjes verbrande leem leveren naast bewijsvorming weinig informatieve studieobjecten, er wordt aanbevolen deze fragmenten niet nader te bestuderen. Uit een van de best bewaarde paalkuilen is een monster verworven. Het verdient de aanbeveling dit monster te laten waarderen voor een pollenonderzoek en/of C14 onderzoek. Met een pollenanalyse kunnen diverse van de onderzoeksvragen mogelijk worden beantwoord.

³ Provinciaal depot provincie Noord-Brabant.

Figuur 5: Allesporenkaart met daarop in rode lijnen de aangetroffen structuren en met de blauwe gestippelde lijnen de duiding van een mogelijk vierde structuur. De driehoeken met numerieke weergave betreffen de hoogtematen ter plaatse.

Advies

Nog altijd ontbreekt een waardering van het aangetroffen vondstmateriaal en een betere beschrijving van de aangetroffen sporen en structuren. Het verslag is slechts aangevuld met de opmerking: “de initiatiefnemer heeft schriftelijk vastgelegd de kosten voor de beschreven uitwerking te dragen”. Dit ondanks dat de precieze kosten voor deze uitwerking door het ontbreken van de waardering nog niet volledig in beeld zijn.

Met het opgraven van de vindplaats is bijna de gehele Archeologische Monumentenzorg (AMZ) cyclus voor het onderzochte deel van het plangebied doorlopen. Het plangebied kan dan ook worden vrijgegeven voor geplande ontwikkeling. Het veldwerk is hier immers uitgevoerd. De doelstelling van het onderhavige onderzoek was echter het veiligstellen van de archeologische informatie die het plangebied Oude Grintweg 59A te Oirschot herbergt. Deze doelstelling is pas gehaald als alle sporen en vondsten in samenhang zijn uitgewerkt tot een rapportage zoals beschreven in het Programma van Eisen. Deze verplichting blijft gelden ook nadat het plangebied is vrijgegeven voor de nieuwbouwontwikkeling. We verwachten het resultaat dan ook binnen een jaar voorgelegd te krijgen in een opgravingsrapport.